Annick de Souzenelle

IOV

Pe drumul spre lumină

SPIRITUALITĂȚI VII

Annick de Souzenelle

IOV
PE DRUMUL SPRE LUMINĂ

Albin Michel

AVERTISMENT

Pentru a facilita lectura acestei cărți, mă voi referi la Iov și nu la 'Iyob, numele său ebraic. Dar când trebuie să scriu cuvinte ebraice, voi respecta transliterarea adoptată în mod obișnuit.

- Astfel, accentul acut plasat înaintea unei vocale franceze indică faptul că este vorba de consoana ebraică *'aleph*, iar accentul grav indică consoana *'ayin*.
- O liniuță sub **b** (ca în 'Iyob) indică înmuierea acestei litere, care se pronunță apoi ***v*** *('Iyov)*.
- Un punct sub un ***ḥ*** indică litera ebraică *heit* (pronunțată Reit).

Uneori voi face referire la unele dintre lucrările mele, care vor fi indicate prin abrevieri:

S. du C., pentru *Le Symbolisme du corps humain*, Ed. Albin Michel.
L ch. V., pentru *La Lettre, chemin de vie*, Éd. Albin Michel.
A. de F., pentru *Alliance de feu*, Éd. Dervy-Livres.
L'Egypte intérieure, pentru *L'Egypte intérieure ou les dix plaies de l'âme*. Ed. Albin Michel.

INTRODUCERE

A merge la Iov, nu înseamnă oare a risca să adaugi pălăvrăgeala la cea a celor trei prieteni care au venit să-l viziteze și cărora nu li se poate reproșa că au fost lipsiți de compasiune față de el?

Să te apropii de Omul Durerii din tăcere mi se pare o insolență la fel de intolerabilă ca cea pe care o simțeam (și pe care a trebuit totuși să o depășesc) când mă aplecam, plin de sănătate, spre bolnavii pe care îi îngrijeam. Aș fi vrut să transplantez fluxul de viață care trecea prin mine în inima durerii lor, să nu mai am gesturi terapeutice de făcut, ci să fiu... Ce neputință în fața durerii!

Această durere este cea care mă cuprinde și acum când mă apropii de această carte. Deci, de ce să o ignorăm?

Sunt îndemnat să fac acest lucru la cererea celor cu care am împărtășit această reflecție asupra cărții lui Iov și care s-au ostenit chiar să transcrie casetele înregistrate ale acestui studiu. Mă gândesc în special la Catherine Génin-Manil și la Madeleine Clouet, cărora le exprim recunoștința mea.

Poate și pentru că nu am fost niciodată mulțumită de ceea ce am citit pe această temă, deși sunt conștientă că această carte nu va mulțumi pe nimeni; ea tratează un mister al cărui văl pe care îl ridic dezvăluie un alt văl pe care cineva îl va îndepărta la rândul său... până când, pas cu pas, vom pătrunde în taină. Dar apoi se dă ordinul de a păstra tăcerea. Doar ghidul divin este cel care trebuie să aducă secretul, și asta într-un mod foarte personal.

Cartea lui Iov ne arată acest lucru, la fel ca și cartea lui Noe: când Ham, ultimul fiu al lui Noe, pătrunde în cortul în care tatăl său gol trăiește nunta mistică cu Dumnezeul său și vine să le spună fraților săi de afară, blestemul cade. Frații lui, respectuoși față de mister, au venit să acopere goliciunea tatălui lor cu o mantie pe care o poartă pe umeri, mergând cu spatele fără să se uite[1]. Înțelepciune!

Dar, din fericire, ghidul divin ne poate da acces și la ceea ce nu este încă secret și ne poate permite să vorbim. El îmi transportă inima și mă face să plâng:

"*Omul este un întreg divin posibil!*"

Dumnezeu infinit, niciodată terminat, deși perfect, creator mereu în devenire, într-un prezent neschimbător, aruncă în om Sămânța Sa și face din el un spațiu de nouă actualizare a Gloriei Sale!

În întregime feminin în fața Dumnezeului său, fie că este bărbat sau femeie, omul este chemat de El și pentru El să crească, pentru a ajunge la dimensiunea de soție.

Într-o putere erotică care se situează într-o altă dimensiune decât cea a primei noastre experiențe de iubire - fără a-i fi străină -, umanitatea promisă nunților divine va veni să-i îmbogățească pe cei infinit de bogați!

Ce poate fi mai adevărat și mai nebunesc? Ce poate fi mai aproape de textele noastre sacre, spuse și nespuse, voalate de inteligența celor care nu au vrut să moară pentru ceea ce au înțeles? Pentru a ajunge la această dimensiune, nu trebuie oare să renunțăm la Dumnezeul care ne servește logica, care ne susține ideile, care răspunde intereselor noastre și pe care credem că îl onorăm onorându-ne doar pe noi înșine? Dacă îndrăznim să facem acest lucru, dacă acceptăm un proces de necunoaștere totală și de vid absolut, atunci din adâncurile noastre și din harul lui Dumnezeu apare această lumină care ne umple ființa și ne face să proclamăm: "*Omul este un întreg divin posibil!*"

El este spațiul de realizare a acelei posibilități care vorbește deja în el și îl ghidează.

Ghidul din noi este așadar această Sămânță a divinului, această Prezență, EU SUNT - YHWH* în ebraică - care ni se revelează ca și lui Moise la "Rugul Aprins"[2], sub forma neîmplinită a

1 l. Gen. 9, 20-23.

* *Aceste patru consoane, ebraice sau Tetragrammaton, apar în Biblie - ele constituie NUMELE divin, nepronunțabil. Derivate din rădăcina care exprimă verbul "a fi", ele nu se citesc nici ca nume și nici măcar nu se scriu (yod-he-waw-he), dar pot fi înlocuite la cititorii evrei prin 'Adonai: "Domnul", sau HaShem, NUMELE.

2 Exodul 3:14: Numele divin îi este revelat lui Moise nu sub forma Tetragrammatonului, ci sub forma gramaticală a lui "neîmplinit", care implică noțiunea de devenire.

NUMELUI său: EU VREAU să fiu sau "devin să fiu", dar cu cerința de a o realiza și de a ajunge EU SUNT!

El ne face cunoscută Biblia scrisă în noi, pe care noi nu știm că o conținem. El ni se adresează ca Iov, spunând:

"*Te voi întreba, și mă vei învăța... căci tu știi...* "[3]

Apoi, el derulează cornul abundenței necunoscute sufletelor noastre, îi eliberează roadele și ne hrănește cu o hrană care ne va face să nu ne mai fie niciodată foame, precum apa pe care Isus îi promite femeii samaritene că, dacă o va bea, nu-i va mai fi niciodată sete[4].

El este Cuvântul.

La auzul Vocii Sale, întreaga Biblie, mișcată în inimile noastre, se luminează ochilor noștri de carne și se descoperă inteligenței noastre zguduitoare, brusc deschisă la cântecul Semenului divin.

Mă regăsesc plasat în 'Adam, la izvorul meu, în amonte de Cădere, în acel spațiu sacru care mă locuiește înainte de apariția "răului". Mă aflu în grădina întâlnirii fiecărui om iubit de Dumnezeu cu Dumnezeul său.

În acest "Eden", grădina "plăcerii", Suflarea Sa îmi pătrunde în nări și devin un "suflet viu", o putere erotică capabilă de toate mutațiile pentru a realiza această "posibilitate".

Atunci mi se dezvăluie că omul este locul de întâlnire a dorinței lui Dumnezeu pentru om și a dorinței omului pentru Dumnezeu. Devin focarul unirii celor două iubiri și ard cu focul Spiritului transformator... Sămânța lui Dumnezeu din mine, singurul meu "eu" adevărat, cel care mă face unic și universal, își începe creșterea.

Experimentez doi "eu": în primul rând, cel pe care îl voi numi, cu Karlfried von Durckheim, "micul eu"; el participă la spațiul-timp exterior, dar are acces și la spațiul interior propriu-zis unde se depune Sămânța, germenul adevăratului "eu", eu sunt. Iar "marele eu", care se manifestă mai degrabă ca un eu voi fi, deși mă face să fiu deja, este copilul divin de care sunt greu: participant la Sfântul Nume YHWH, este NUMELE meu; el îmi dă acces încă din zorii vieții mele, în ceea ce este mai secret și mai ascuns pentru mine, la arhetipurile divine care au fondat creaturile și le "programează".

Or, în fiecare ființă umană, "micul eu" exercită - în mod paradoxal - o paternitate asupra "marelui eu", asupra copilului divin al cărui unic Tată este Dumnezeu. În același mod, în Evanghelie, Iosif, soțul Mariei, exercită o paternitate imediată asupra Celui al cărui unic Tată este Dumnezeu. Iosif îl crește pe Isus, îl aduce la maturitate și, prin inimă, în interiorizarea iubirii, se căsătorește cu Maria. Ca și el, "micul eu" are o vocație de paternitate față de "eu"-ul meu divin dacă, în lucrarea de căsătorie cu "tot ce este posibil" interior, asigur creșterea germenului care va deveni Fiu.

Oricât de mic ar fi în participarea sa la înstrăinarea lumii exterioare, acest "eu" este totuși icoana Tatălui în chip trinitar care este fiecare om, copilul divin fiind cel al Fiului și erosul cel al Sfântului Duh al lui Dumnezeu: o singură ființă în trei persoane, în fiecare dintre noi!

Ah, binecuvântat Iosif, al cărui nume înseamnă "a crește, a spori", cât de mult simt lucrarea ta de tâmplar care taie lemnul copacului care sunt, căci creșterea Fiului în mine este însăși seva copacului meu, a celui pe care Dumnezeu îl plantează în mijlocul grădinii ființei mele, în sămânța Sa! El este Pomul Cunoașterii și Pomul Vieții despre care vorbește Geneza: un singur Pom, dar doi, cel al Fiului și cel al Duhului; două icoane, dar prezența lui Dumnezeu UNUL în mine.

Primul pom, Pomul Cunoașterii, pare a fi locul de unde provine problema noastră. Nu-l mai pot numi însă "Pomul Binelui și al Răului", ci Pomul cunoașterii a ceea ce se împlinește din Fiul și

3 Iov 38, 3 și 21.
4 Ioan 4, 14.

a ceea ce nu se împlinește încă din El, în întunericul matricial care este "tot posibilul" meu divin.

Nu este corect să spunem că cel de-al doilea pol al dualității Copacului este răul. În principiul ontologic*, acest pol constă într-o multitudine de bogății potențiale. Nu este Adam "format din țărână din *'Adamah*[5]"? Or, cuvântul "țărână", *'Aphar* în ebraică, evocă o "sursă de fecunditate".

În ceea ce privește cuvântul care este tradus de obicei prin "rău", *Ra'*, care se găsește și în *'Aphar*, semnificația sa poate fi rezumată spunând că exprimă "principiul adâncurilor", "sursa pământului mamă" a tuturor 'Adamilor, *'Adamah*; este polul "întunericului" ființei mele, care este încărcat cu Sămânța divină, NUMELE meu secret, YHWH în germene. Puterea creatoare a iubirii lui YHWH în mine, combinată cu cea a lui Dumnezeu *'Elohim*, va transforma

întunericul meu în lumină,
umedul în uscat,
ceea ce nu s-a realizat în realizare,
inconștiența în conștiință,
mulțimea în unitate...

Lista de expresii ale acestei dualități ar putea fi extinsă, în funcție de rolurile pe care le va juca fiecare dintre cei doi poli.

În orice caz, traducerea lui *Ra'* prin "rău" este o sursă de neînțelegeri. Acest "neîmplinit" este, dimpotrivă, în sine "tot ce este posibilul" meu divin!

Iar fructul Pomului Cunoașterii va fi în mine cel deplin împlinit - ceea ce Isus spune în acele cuvinte de pe cruce: "*Totul este împlinit*". Fiu al Omului și Fiu al lui Dumnezeu, Iisus este fructul din Pomul Cunoașterii lui Adam cel Total. Făcând roade, voi deveni atunci Cristos; "micul meu eu" va fi dispărut complet înainte de a fi EU SUNT, așa cum a făcut Iosif înaintea lui Isus; ceea ce apostolul Paul exprimă spunând: "*Nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine*"[6].

Această Mare Lucrare, însă, nu poate fi făcută decât în experiența unei întâlniri a Fiului în mine cu Adversarul, Satana din Biblie. Ca ființă creată, supusă legii dualității pe care puterea Duhului o va realiza în creșterea misterioasă a Fiului, sunt locuit atât de YHWH, cât și de Satana.

Dacă răul nu are o existență în sine, Adversarul are o existență ontologică și cu el trebuie să mă socotesc.

Omul creat liber este stăpânul jocului.

Libertatea noastră de alegere, pe care o numim cu un cuvânt nepotrivit, "liberul arbitru", este foarte limitată: cineva are dreptul să se întrebe ce alegere să facă atunci când nu cunoaște jocul!

Cunoașterea jocului i-a fost dată lui 'Adam de la început. Cartea Genezei nu face decât să ne reamintească ceea ce purtăm înscris în adâncul nostru, înainte de cădere. Libertatea noastră de a alege este de fapt analizată ca o libertate de cunoaștere; aceasta este ontologică... dar uitată! Într-adevăr, în uitare, drama Căderii răstoarnă ordinea ontologică; în acest exil al nostru și al lui Dumnezeu, Adversarul devine Dușmanul, iar durerea intră în scena lumii; în durere încercăm acum să ne amintim; Numai ea dă sens suferinței "drepților", a omului căruia legea, în situația de exil, i-a dat o coloană vertebrală, fără a da axa suflului de eros ținut atunci suspicios în limitele reductive ale procreației.

Iov este acest om "neprihănit" mutilat de legea care îl face neprihănit (!); dar Dumnezeu îl va izbăvi de el însuși. Suferința lui este și a noastră; ea se repetă ca un vers obsedant de-a lungul istoriei omenirii, bântuită de absurditatea răului și de scandalul durerii.

Nu cumva Babilon a scris cu două mii de ani înainte de epoca noastră *Cartea drepților suferinzi* sau *Îl voi lăuda pe Domnul Înțelepciunii* ? Și Egiptul în secolul al XVIII-lea al acelor vremuri precreștine: Babilon din nou, opt secole mai târziu: *Dialog despre mizeria umană între un*

---

* Eu numesc "ontologic" ceea ce se referă la esența profundă a omului... și deci la natura sa potențial divină.

5 Gen. 2:7. *'Adamah* este "pământul" din care este alcătuit Adam din Geneza; el corespunde pământurilor sale interioare încă neîmplinite.

6 Gal. 21, 20.

om bolnav și sufletul său, ca să nu mai vorbim de alte tradiții și, mai aproape de noi, de cea a Greciei, unde atâția eroi au coborât în infern?

Nimeni nu poate spune cu exactitate când a fost scrisă cartea lui Iov; probabil după exilul poporului evreu în Babilon, a cărui literatură i-a inspirat probabil pe autori, adică în jurul secolului al IV-lea î.Hr. Pe de altă parte, mi se pare că a-ți imagina că această carte a fost scrisă în momente diferite, cu adăugiri care nu aparțin corpului narațiunii, înseamnă să dai dovadă de o anumită lipsă de înțelegere a conținutului ei.

Aplicată Bibliei într-un mod radical, critica istorică mi se pare foarte pretențioasă și, de fapt, compensează adesea o neputință umană de a dobândi nivelurile de conștiință cărora li se adresează aceste texte.

Nu cumva Cuvântul lui Dumnezeu a găsit Istoria?

Cum poate istoria să critice Cuvântul lui Dumnezeu? Cum să nu se gândească mai degrabă să se apropie de Cuvânt acceptându-și propria critică în fața rigorii Sabiei care este, ca Moise la "Rugul Aprins"[7], care trebuie să se debaraseze de toate *apriorismele* sale, de schemele sale mentale prefabricate, de logicele sale liniștitoare, pentru a intra în Logos și a asculta NUMELE Sfânt?

Nu se poate comunica cu textul biblic decât în măsura în care se asumă exigențele mesajului său: Moise a trebuit să se întoarcă în întunericul Egiptului după ce s-a diferențiat de el, pentru a lucra acolo, pentru a face Paștele și pentru a începe să meargă spre Cuvântul lui Dumnezeu.

Istoria nu a făcut încă primul său Paște.

Ce poate spune despre întunericul cu care încă se confundă și despre lumina pe care nu a experimentat-o?

Când va intra în volumul unui nou spațiu-timp, Istoria nu va mai folosi criteriile pe care le folosește astăzi pentru a-și da verdictul. Va vedea cum textul biblic zâmbește, cum fiecare cuvânt strălucește, cum fiecare literă dansează pentru a oferi o nouă figură a cuvântului care va începe să dezvăluie secretul inimii sale; va auzi un cântec de bucurie care se ridică din povestea lui Iov. O bucurie asurzită de încercare, dar care îl va conduce pe omul drept la nebunul care se ascunde în el, la nebunul lui Dumnezeu!

Povestea lui Iov este o mare poveste de dragoste.

---

7 Exod. 3, 5.

PRIMUL CAPITOL

Tărâmul „*'Outs* (Uz/Ut)”.

"*A fost un om în țara Ut,*
numele lui era 'Iyob (Iov).
Și omul era perfect, drept,
temându-se de Dumnezeu și îndepărtându-se de rău"

Iov, 1:1

Povestea este complet situată în acest prim verset, datorită cuvintelor cheie, a numelor Ut și 'Iyob, precum și a celor patru calități atribuite lui 'Iyob.

Țara lui **Ut** se referă la țara în care s-a născut și locuiește Iov. Dar mesajul biblic se bazează pe istoria unui om sau a unui popor doar pentru a ne deschide la lectura situației interioare a acestui om sau a acestui popor, chiar și la propria noastră situație, căci acesta este secretul cărților noastre sacre!

Să ascultăm aici o informație mult mai subtilă decât cea a locului de naștere vulgar; textul ne spune din ce țară interioară face parte Iov. Nu în sens peiorativ folosesc cuvântul "vulgar", căci coordonatele nașterii unei ființe sunt și ele destul de misterioase; iar când descoperim că interiorul și exteriorul lucrurilor sunt cei doi poli ai aceleiași realități, intuim că o legătură ascunsă trebuie să unească, fără îndoială, condițiile de sosire a unei ființe în lume și vocația sa cea mai profundă. Acesta este cu siguranță un subiect important, ale cărui chei nu ne-au fost încă date. Dar cartea lui Iov ne permite să ne apropiem de ea. Pământul interior semnifică nivelul la care se situează omul în raport cu ridicarea în conștiință pe care este chemat să o facă; în raport cu ridicarea sevei copacului care este el.

Acum, cuvântul *'Outs* (Ut) în ebraică este construit în esență pe numele copacului *'Ets* prin care trece litera *waw*. Această literă *waw* este prezentă și în inima Sfântului Nume *yod-he-waw-he*.

Să ne amintim aici ceea ce spun evreii despre Sfântul Nume:

"*Tetragrammaton este o* ***sabie****,* ***yod*** *este pumnul ei,* ***waw*** *este lama și cele două litere* ***he*** *sunt cele două tăișuri*[8]"

Sabia este Cuvântul lui Dumnezeu prin care totul este creat. (Este oare de mirare că ADN-ul, care îi *încriptează* memoria genetică și îi programează forma corpului, este format din cele trei litere ale lui *'Adonai*, NUMELE lui YHWH în rugăciunea ebraică!)

La nivelul corpului, litera *waw* corespunde coloanei vertebrale, valoarea sa numerică este cifra 6; ea exprimă verticalizarea omului în copacul pe care îl este, în calitatea inerentă diferitelor funcții simbolice ale cifrei 6.

La cel pe care eu îl numesc "Omul din ziua a șasea", adică cel care se află în situația celei de-a șasea zile din Geneză, creat chip al lui Dumnezeu fără a fi încă conștient de aceasta (ceea ce

8 Zohar III, 274 b.

este ceea ce sunt majoritatea oamenilor și astăzi pe pământ!), cifra 6 verticalizează doar corpul său fizic animal. Inconștient, omul se identifică cu lumea animală care îl locuiește, se confundă cu ea și, ne spune Biblia, este "incapabil să-și cultive pământul interior" populat de această junglă, deoarece, nefiind diferențiat de ea, nu o cunoaște. Vertical în corpul său fizic, el este doar orizontal în ființa sa interioară.

În imaginea Sabiei, totul se joacă ca și cum litera *waw* de valoare 6

10
י

ה ו ה
5 6 5

a fost despărțită de litera *yod*, o literă divină cu valoarea 10, neinformată de ea și, prin urmare, incapabilă să joace rolul său coordonator - căci litera *waw* este și conjuncția coordonatoare "şi". Ea joacă apoi pe un registru animal, dar nu uman, unde funcția sa este repetitivă și ilustrează banalizarea Omului din ziua a șasea, străin de sine însuși în interioritatea sa, și polarizat pe singura lume exterioară unde "nimic nu este nou sub soare", unde totul este labirintic, profund deznădăjduit. Aceasta este o situație pe care o numim, cu referire la relatarea Genezei, cea a Căderii; am normalizat-o în mod fals, a devenit pentru noi ca o a doua natură, cedată lui Satan.

Adevărata normalitate este cea a Omului din ziua a șaptea - cu referire la ziua a șaptea din Geneză. În această zi, omul intră în rezonanță cu NUMELE său secret. *Waw*-ul unit cu *yod*-ul și fecundat de acesta, capătă atunci toată puterea sa; el verticalizează Omul interior, unind în el cei doi ***he*** ai Tetragrammatonului divin (YHWH), adică cei doi poli ai Arborelui Cunoașterii pe care îl reprezintă; Acești doi poli, așa cum am menționat deja, sunt lumina și întunericul, sau ceea ce este împlinit de Fiul și ceea ce nu este încă împlinit de El, până când Omul, la sfârșitul întâlnirii de opoziție YHWH-Satan, ajunge la dimensiunea Fiului total împlinit.

Din această perspectivă, situația din ziua a șasea are sens doar în măsura în care pregătește ziua a șaptea, pentru care trebuie să aibă loc o tranziție radicală.

Dar drama căderii îl paralizează pe om în starea de a șasea zi. Această stare este atât de blocată încât omul nu are nici o idee despre trecerea la ziua a șaptea, care este încă posibilă; el face față în mod greșit și compensează goliciunea interioară printr-o formă religioasă exterioară care adesea îl leagă doar de o idee pe care o are despre Dumnezeu; apoi se supune legii prescrise de religia sa. În această conștiință bună el doarme și de multe ori moare din cauză că nu a trăit! Căci el trăiește cu adevărat doar atunci când este "întrupat". A se întrupa nu înseamnă pur și simplu a îmbrăca un trup animal, ci a face joncțiunea între "eu" în sens imediat și "eu" din profunzime, în acest "trup" pecetluit în inima feminină a fiecărei ființe în ziua a șaptea a Genezei și făcut din Prezența Sfântului Nume, inseparabilă de cea a Spiritului. Spiritul Omului este puterea sa erotică care, atunci când se împletește cu Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, îi dă Fiului toată puterea sa de creștere.

Cum poate avea loc atunci "trezirea" la această necesitate a Întrupării, care este și chemarea spiritului Omului către Dumnezeu, chemarea Miresei către Mire, chemarea iubitoare pe care Mirele o așteaptă în retragerea răbdătoare a dorinței sale infinite pentru Om?

În povestea Căderii, Dumnezeu îi spune lui 'Adam, care tocmai a pus o distanță radicală între el și Tatăl său Mire, că va veni mereu să bată la ușa inimii sale ![9] Cartea Apocalipsa confirmă acest lucru: "*Eu stau la ușă și bat*"[10].

El bate la ușă, dar cine îl aude? Cine, în această "absurditate" a labirintului, în această "surzenie" a Omului față de glasul Dumnezeului său?

Cine este? Dacă nu cumva cel care numește absurdul; numindu-l, el caută undeva un sens, o ieșire din labirint, un răspuns la ceea ce devine în inima lui o chemare.

---

9 A. de F. vol. III, cap. IX.
10 Apoc. 3, 20.

Momentul de grație în care aceste două dorințe se contopesc este trezirea.

Trezirea poate fi obținută după o lungă perioadă de timp de ascultare a legii. Legea încearcă să facă ordine în labirint. Legile morale, legile religioase, etica specifică fiecărei tradiții, fiecărui popor de-a lungul timpului, aceste coduri organizatoare ale exilului nu constituie "ușa" eliberării. Putem compara aceste legi în raport cu legile arhetipale eliberatoare, cu ceea ce este o schiță în raport cu clădirea pe care o reprezintă și pe care un arhitect o desenează pe suprafața plană a unei hârtii. Pornind de la această linie dreaptă și cu ajutorul unor dimensiuni calculate cu precizie, arhitectul poate restabili precizia volumului și îl poate plasa în spațiu.

Aceste coduri de organizare a ordinii sunt ca o pliere orizontală, la nivelul labirintului, a legilor arhetipale; dar dimensiunile verticalizatoare au fost adesea denaturate sau chiar eliminate, dând purității - legilor exilului - o valoare absolută, care este apoi sterilă. Dar uneori - și acesta este cel mai bun caz - aceste coduri de organizare la nivelul labirintului pot începe să stabilească structuri în om, să adune energiile sale dispersate, să îl ancoreze spre centrul lui însuși, în axa viitoarei sale verticalizări. În această axă redescoperită, Duhul lui Dumnezeu vine peste om, "*ca un torent grăbit*", spune Isaia[11], și îl împinge pentru a-l face să audă vocea lui YHWH.

Dar timpul îndelungat de ascultare a legii poate îngroșa și zidul surdității Omului. Valorile legii se lipesc de el atât de mult încât nu poate renunța la ele fără să-și rupă pielea. Undeva îl așteaptă o moarte pe care o refuză, o moarte pentru el însuși care îl sperie, pentru că orice destabilizare îl sperie. De asemenea, în acest model de viață, el a reușit să dobândească puteri, o situație exaltantă, la care nu are puterea să renunțe. El absolutizează valorile legii, își radicalizează etica și se rigidizează într-un comportament mortificator în lipsa trăirii morții de a se întoarce la lumină. Acesta va fi cazul lui Iov care, în ciuda acestui fapt, atât de mult îl dorește inima lui pe Dumnezeu, va fi smuls din moarte și condus spre nunta sa de către Duhul Sfânt al lui Dumnezeu.

Dar există și o altă cale care poate duce la trezire. Pentru cel care este chemat la ea, totul se întâmplă ca și cum Duhul ar fi suflat înainte ca legea să fi construit în el structurile care îi permit să gestioneze această suflare. Se pare că a devenit viu înainte de a fi așezat în centrul copacului său.

Viu da, dar din ce viață?

Ce duh respiră în el, care are toate aparențele Duhului lui Dumnezeu, de vreme ce îl face să refuze falsele modele? Bărbatul (sau femeia) se comportă într-un mod anarhic, provocator, fără să i se atribuie o valoare reală; el a refuzat falsele modele, dar nu a intrat în rezonanță cu arhetipurile divine. Despre divinitate, de multe ori nu primise din exterior decât o imagine inacceptabilă, pe care o respingea imediat cu violență.

Pentru că este violent!

Dar împărăția lui Dumnezeu este a celor violenți[12], chiar și a unora dintre cei care o neagă, excluzând astfel doar propunerile fade și mieroase care li s-au făcut, deși, în adâncul inconștientului, ei nu-l caută decât pe El! Acești oameni mușcă din toate nebuniile pe care le oferă primul nivel al vieții, pentru că puterea lor erotică - suflarea Spiritului din ei - îi aruncă în exces.

Unii mor din cauza acestui exces. Alții trăiesc o prăbușire patologică, adesea ireversibilă: niciun înger nu va fi venit să-i protejeze pe unii dintre acești rebeli de Cel Rău; alții, surzi la șoapta lucrurilor și scufundați de pasiunile lor, nu-i vor fi recunoscut prezența. Ei nu pot nici să treacă prin răzvrătirea lor, nici să o depășească, până în punctul de răsturnare unde Dumnezeu stă și așteaptă sufletul nobil[13].

În acest "punct" care este și care nu este, atât de aproape de moarte, cu violența care a făcut ca ființa să danseze deasupra abisului, în sufletul său, ființa este cuprinsă de Dumnezeu.

În acest punct, el experimentează viața, atingerea inefabilă; omul este ancorat în NUME. Asemenea lui Moise la "Rugul Aprins", el are revelația bruscă a lui "EU SUNT în devenirea

11 Is. 59, 19.
12 Lc. 16, 16.
13 Iov 33, 23.

ființei"... în lumina orbitoare a lui EU SUNT.

Nu putem să-l opunem pe acest om celui pe care legea l-a forjat în asceză și să credem că nici o încercare nu l-a dus în același punct în care se află amândoi: totul a fost pentru el o încercare, o răscolire chiar și în golul inadmisibil al non-sensului! Și, deodată, răspunsul este acolo, incomunicabil, în Prezența care face deplină singurătatea absolută.

Dacă omul se întoarce atunci spre cei sau spre ceea ce ieri se revolta împotriva lor, privirea lui rupe vălul aparențelor cu o nouă lamă: vede, cunoaște, cunoaște compasiunea. Dar nimic nu este încă realizat... Calea începe, și dacă nu poate fi de același foc cu cea a omului adus acolo printr-o structurare înțeleaptă a legii, în profunzime este de aceeași natură.

Oricum ar fi, omul a devenit un "suflet viu" în răsuflarea celei de-a șaptea zile. Odată cu 'Adam din ziua a șaptea, el aude porunca divină:

"*Stăpânește peste peștii mării, peste păsările cerului și peste orice animal care se târăște pe uscat*"[14]

în ceea ce privește lumea sa animală interioară, pe care va trebui să o numească și să o prelucreze pentru a-i transforma energiile în lumină-informație, pentru a construi Pomul Cunoașterii pe care îl reprezintă și pentru a deveni fructul acestuia.

Fructul va fi Fiul pe deplin împlinit; germenele său, "sunt în curs de a fi", va deveni EU SUNT, NUMELE său.

În Țara 'Outs (Ut) , Iov este prezentat încă de la începutul povestirii ca fiind în copacul său, centrat în sine, în axa devenirii sale, și totuși într-o stare de inconștiență totală.

Vom înțelege în curând că litera *waw* din valoarea 6, care îl reprezintă, nu joacă pentru el decât un rol în ceea ce privește repetițiile.

Iov este drept, dar într-o situație de a șasea zi pe care legea a sculptat-o profund fără să-l elibereze de ea. Îl va steriliza definitiv în preponderența sa reductivă sau îl va conduce la trezire?

Va auzi el vocea Mirelui?

---

14 Gen. 1, 27.

CAPITOLUL II

'Iyob (Iov)

Așa cum în Biblie numele locului de naștere al unui om rezonează cu calitatea solului său interior, tot așa prenumele este o icoană a NUMELUI său secret, NUME pe care nu-l va cunoaște decât devenind el, conform vocației foarte personale înscrise în el.

Folosesc aici cuvântul "icoană" în deplinătatea sensului său: înseamnă "imagine" în măsura în care această imagine primește energiile modelului său, că este încărcată și bogată cu ele, și este astfel făcută capabilă să se întoarcă la cel pe care îl reprezintă. Acest lucru înseamnă că prenumele unui bărbat sau al unei femei conține informații despre vocația persoanei care îl poartă.

În această lumină, 'Iyob-Iov, personajul biblic care ne reține atenția în aceste pagini, are un destin profund marcat de numele său; în el este inscrisă o chemare divină la care va fi liber să răspundă; dar dacă nu va răspunde, energiile pe care le dezvăluie se vor întoarce împotriva lui și îl vor devora; în schimb, dacă le va asculta prin mutațiile pe care le cer, își va atinge NUMELE. Acum, primul nume al lui 'Iyob este chiar rădăcina cuvântului ebraic 'Eybah "*dușmănie*", care cade de pe buzele divine atunci când Dumnezeu se adresează șarpelui în povestea Căderii.

Biblia este un mare întreg, iar cartea lui Iov ne trimite la cartea *Geneza*. Aceste două texte sunt inseparabile.

Ce este vorbirea divină?

Șarpele i-a dat lui *'Ishah* fructul din Pomul Cunoașterii - *'Ishah* este numele "miresei"; ea este polul "neîmplinit" al Pomului, inconștientul lui 'Adam, "*latura*" lui Dumnezeu pe care tocmai i-o descoperise, femininul său interior cu care trebuie să se căsătorească pentru a construi copilul divin; ea nu este femeia în raport cu bărbatul la nivel biologic, acest nivel fiind puțin preocupant pentru narațiunea biblică[15].

'Ishah a luat fructul, l-a mâncat și l-a dat soțului ei, care a făcut la fel. Repetăm acest gest în fiecare clipă, inconștientul nostru fiind prins în capcana multiplelor seducții ale lumii înainte de a ne da seama. Facem gestul și luăm decizia de a avea iluzia de a ne crede liberi, în timp ce el ne confirmă înstrăinarea, de fiecare dată când nu ne constituim ca "gardieni ai *'Adamah*"[16].

După ce *'Adam-'Ish*, Mirele, a consumat fructul, Dumnezeu se adresează celor trei protagoniști ai dramei și le comunică consecințele faptelor lor respective, consecințe care nu sunt nicidecum o pedeapsă și cu atât mai puțin un blestem, ci care manifestă pur și simplu întoarcerea împotriva lor a energiilor pe care le aveau la dispoziție pentru a le realiza.

Șarpelui Dumnezeu i-a spus:

"*Din moment ce ai făcut asta... Am pus dușmănie între tine și 'Ishah, între sămânța ta și sămânța lui. Aceasta - sămânța lui - te zdrobește pe tine (ca) cap, iar tu îl zdrobești pe el (sămânța lui) (ca) călcâi*"[17].

Sămânța lui *'Ishah*, o cunoaștem, este sămânța lui Adam: Cuvântul divin în numele sfânt YHWH; sămânța șarpelui este Satana, Adversarul care a devenit Dușmanul.

Șarpele o "strivește" (dar se poate spune: o sufocă, o mușcă, o apucă...) pe *'Ishah* de călcâi; călcâiul este un simbol al "rădăcinii" Pomului în care Omul trebuie să devină și de care trupul său

15 Gen. 2:22 și, de asemenea, A. de F. vol. II, cap. XXII.
16 Gen. 2:15.
17 Gen. 3:15.

este martor. Dar sămânța lui *'Ishah* este YHWH; YHWH-Cristos îl zdrobește pe Satana în măsura în care a luat capul Omului și a devenit capul acestuia; *'Ishah* spune chiar că s-a lăsat "măritată" cu el[18]; el a devenit noul soț, uzurpând locul lui Elohim, singurul Tată și singurul Soț.

YHWH îl zdrobește pe Satana; cu alte cuvinte, fiind Dumnezeu și participant la veșnicie, El este în orice moment în totalitatea misterului Său și mai ales în cel al Răscumpărării. În fiecare moment istoric al Căderii, coexistă momentul Răscumpărării. Fiecare clipă din istoria omului - și a fiecărui om - este plină de Cădere și Răscumpărare; fiecare clipă a vieții aparține fie lui Satana în înstrăinare, fie lui YHWH în eliberare.

Iar omul este locul de întâlnire a acestor două forțe opuse - Iov este omul care suntem cu toții ca spațiu în această luptă.

Cuvântul 'Eyḇah, tradus prin "dușmănie", este de fapt din aceeași familie cu cuvântul pentru "dragoste", *'Ahaḇah*. Este, în esență, iubirea divină pentru acel "altul decât EL" care este Omul chemat să devină total asemănător cu EL până când se va căsători cu EL!

Cartea Genezei ne spune că omul "*a fost creat după chipul lui Dumnezeu în ziua a șasea, pentru ca din ziua a șaptea să fie făcut asemenea lui*". Aceste două verbe ebraice, care sunt confundate în traducerea greacă, trebuie deosebite radical unul de celălalt. "*A crea*" este o lucrare divină. "*A face*" este o lucrare divino-umană; este chiar scopul întregii vieți umane și mai ales aici, a lui Iov, în întâlnirea celor două forțe opuse, pentru a obține asemănarea.

Cucerirea asemănării se face cu acest preț. Această luptă este legea sa ontologică.

Este marele mister al iubirii pe care îl medităm în cartea lui Iov, mai mult decât cel al răului.

Numai iubirea îl face pe om capabil să-și asume mutațiile. Cântarea Cântărilor nu spune nimic altceva.

Iar când traducem: "*... căci dragostea este mai puternică decât moartea*", într-un mod mult mai exact am putea auzi cântecul lui YHWH care se minunează la vederea "*celui care se ridică din deșert*", la vederea fiecărei ființe care se ridică spre EL în dimensiunea sa de soț:

> "*Puneți-mă ca un sigiliu pe inima voastră,*
> *ca un sigiliu pe brațul tău,*
> *pentru că puterea iubirii o face capabilă de mutații,*
> *violența sa capabilă (de a asuma) Sheol,*
> *gelozia sa, flăcările sale de foc, o ardere a Domnului!*"[19]

Iov este chemat la acest mister al iubirii.

Dacă ni se oferă, pentru o clipă, posibilitatea de a îndepărta vălul unei prime reprezentări, în ochii noștri impuri, a justiției divine, nu mai putem ignora faptul că o ființă a cărei iubire pentru Dumnezeul său are puterea de a o face impecabilă în ochii legii, că va fi chemată să depășească imobilitatea perfecțiunii în experiența unei convocări divine. Iar această chemare va fi de natură violentă, pentru că este un strigăt de iubire pe care Iov de astăzi este incapabil să îl audă fără o ruptură în persoana sa.

Căci se spune că Iov este perfect.

Perfecțiunea înseamnă stagnare.

În copacul care este, Omul este chemat să facă să crească în el cunoașterea, despre care știm că este lumină și încă nu este lumină; că este "perfectă" la un nivel de cunoaștere și rămâne "imperfectă" în întuneric, pentru că nu este încă revelată.

Iov nu se cunoaște pe sine. Nimic nu poate fi mai adevărat decât vechea propoziție înscrisă

---

18 Gen. 3:13.
19 Cant. 8, 6.

pe frontonul templului din Delfi: "*Cunoaște-te pe tine însuți și vei cunoaște universul și zeii*". Cel care cunoaște secretul cosmosului său interior până în miezul NUMELUI său cunoaște și totalitatea universului exterior; interior și exterior, în acest stadiu, sunt una, căci omul a intrat în unitatea divină.

Iov este departe de această unitate!

Dovada este fatuitatea[*] naivă a discursului său, de care este total inconștient, atunci când, în capitolul 29 al cărții, își pledează cu disperare cauza, lăudând măreția trecută a persoanei sale, o recompensă justă, în ochii lui, a perfecțiunii sale:

"*...Când Atotputernicul era încă cu mine, când băieții mei mă înconjurau,*
Când picioarele mele au fost scăldate în cremă și stânca a turnat jeturi de ulei pe mine,
Când am ieșit la poarta cetății și am stat în piața publică,
La vederea mea, tinerii s-au ascuns,
Bătrânii s-au trezit și s-au ridicat în picioare,
Șefii și-au întrerupt discursurile și au pus mâna pe gură,
Vocea prinților era tăcută, cu limba lipită de palat.
Cine m-a auzit m-a felicitat.
Cine m-a văzut a mărturisit despre mine:
am izbăvit pe cel sărac care striga după ajutor și pe cel orfan care nu avea sprijin.
La mine a venit binecuvântarea omului aflat în suferință și am adus bucurie în inima văduvei.
"*... M-au ascultat, au așteptat, mi-au ascultat sfaturile în tăcere;*
Când am vorbit, nu s-a adăugat nimic, discursul meu a fost primit ca roua.
Mă așteptau ca ploaia și își deschideau gura ca o ploaie de primăvară.
"*... Când m-am dus la ei am avut primul loc.*
Am fost întronat ca un rege în mijlocul trupelor sale..."

Ce poate fi mai perfect? Toate calitățile morale pe care Iov le-a desăvârșit și pe care le enumeră în capitolul 31, toate bunurile materiale pe care le are și admirația de necontestat pe care o stârnește, datorită bogăției sale, toate acestea îl fac "*cel mai considerabil om dintre fiii Orientului*"[20].

Dar această situație nu este oare infinit de precară, chiar derizorie, poate chiar infantilă în comparație cu o stare spirituală adultă? În realitate, Iov este perfect. Totuși, așa cum arată numele tărâmului său interior, deși a muncit asupra lui însuși pentru a ajunge la această impecabilitate morală, încă nu s-a realizat nimic din el!

El este drept, adaugă textul; drept după criterii morale, dar și în axa viitoarei erecții a arborelui său; deși nu este evreu, el răspunde în interior la calitatea de Israel: *Yasher 'El*, care înseamnă "*drept la Dumnezeu*"; o coloană vertebrală a început să se construiască în adâncurile sale nespuse; el este gata să intre în rezonanță cu NUMELE său divin, pe care nu l-a cunoscut până acum decât ca YHWH al legii, cu totul în afara lui.

În același sens, textul îl descrie pe Iov ca fiind "*temător de Dumnezeu*". Relația de teamă care se stabilește între om și Dumnezeu este consecutivă la ceea ce numim Căderea. Într-adevăr, în capitolul 3 din Geneza, în care se relatează cum 'Adam se îndepărtează de standardele sale divine, el notează:

"*Glasul Tău l-am auzit în grădină și mă tem, căci sunt gol și mă ascund*"[21].

---

* Îngâmfare prostească.
20 Iov 1, 3.
21 Gen. 3:10.

Am arătat în Legământul de foc[22] că această goliciune a lui Adam după cădere nu are nimic de-a face cu goliciunea care îi califica pe Adam și pe *'Ishah* a sa înainte de Cădere. Această goliciune ontologică a însemnat cunoașterea drumului pe care fiecare om trebuie să-l parcurgă cu femininul său din adâncuri; după Cădere, înseamnă iluzia drumului parcurs!

În această iluzie, omul a pierdut starea de intimitate cu Dumnezeu și încă nu și-a recăpătat-o. El îi aude vocea și se află la o distanță vibratorie atât de mare față de ea, încât un tremur îl cuprinde în toată ființa sa; el cunoaște frica.

"*Frica de YHWH este îndemnul la înțelepciune, iar umilința precede Gloria*"[23].

Frica este deja conștientizarea distanței care îl separă pe om de Dumnezeul său, iar umilința este starea necesară pentru a începe drumul care va reduce această distanță și îl va aduce pe om în Gloria divină - în timp ce Iov încă savurează doar gloria "micului său eu"!

Putem ghici că acest "iubitor de Dumnezeu" va fi pus la proba smereniei. Să înțelegem umilința în sensul spiritual și nu moral al termenului; etimologia sa, *humus*, "umed", ne dă cheia: Iov va fi condus cu siguranță în țara sa din adâncuri, în *'Adamah*-ul său, pe care la început nu-l cunoaște, pentru că, rupt de Dumnezeu în situația căderii, omul este și el rupt de *'Adamah-ul* său.

Aici, nu putem rămâne surzi la ecoul acestei situații care ne conduce din nou la cartea Genezei, unde Dumnezeu spune:

"*Nu este bine ca omul să fie singur cu el*"[24].

adică: "*Omul despărțit de el însuși nu poate fi împlinit*", verset care precede cele care descriu cum Dumnezeu îl face pe 'Adam să-și descopere cealaltă parte – *'Adamah*.

Iov va fi condus spre această altă latură a sa pentru că, integru și temător de Dumnezeu, el este gata să meargă mai departe spre Iubit.

Textul ne spune din nou că Iov "*se îndepărtează de rău*".

La nivel moral, în categoriile dualității bine-rău, întoarcerea de la rău și facerea binelui face parte din perfecțiune. Dar, la nivel ontologic, suntem îndreptățiți să citim că "*el se îndepărtează de ceea ce este neîmplinit*", fuge de inconștientul său, nu are nicio considerație pentru *'Adamah*-ul său, pentru *'Ishah*-ul său; își ignoră pământul, "*humusul*" adâncului, fără de care este "*singur de la sine*" și nu poate face calea căsătoriei.

Starea sa de perfecțiune morală pare condamnată la distrugere. Cuvântul ebraic "*desăvârșire*", *Tom*, este format din cei doi radicali inversați ai lui *Met*, "*moarte*", pe care eu îl traduc mai ușor prin "*mutație*", așa cum am făcut mai sus, căci nu există moarte ontologică fără înviere; sunt cei doi poli ai aceleiași realități. Omul care se îndepărtează de Dumnezeu refuză învierea și se îndreaptă inexorabil spre o moarte al cărei celălalt pol nu-l cunoaștem.

Perfecțiunea, *Tom*, poartă în numele său vocația de a se întoarce spre "*mutație*", *Met*; cele două cuvinte *Tom* și *Met*, alcătuite din aceleași două litere, exprimă în profunzime aceeași energie.

Se poate spune chiar că, în răsuflarea de împlinire pe care o va trăi Iov, omul va cunoaște și alte situații de desăvârșire; acestea vor fi cele ale fiecăruia dintre tărâmurile sale împlinite, adică ale domeniilor sale de conștiință dobândite; ele vor necesita o moarte.

Atunci când o calitate de "Fiu", rod al unui astfel de pământ, este integrată, acest Fiu trebuie să moară pentru a învia ca un nou Fiu pe un pământ nou.

Această necesitate a "*morții și învierii*" Fiului care locuiește în noi este ontologică; este subiectul ultimei plăgi din Egipt, despre care am vorbit într-o altă lucrare[25].

---

22 A. de F. vol. III, pp. 91-101.
23 Prov. 15:33.
24 Gen. 2:18.
25 Egiptul interior, pp. 170-185.

Mai presus de toate acestea vorbește Hristos când spune:

"*Dacă bobul de grâu nu moare, nu poate da rod*"[26]

pe care îl putem traduce și astfel: "*Dacă Fiul nu moare, nu poate da rod*", "Fiul" și "bobul de grâu" fiind același cuvânt ebraic, *Bar.*

Este nevoia de a muri pentru sine, la un asemenea nivel de conștientizare și de securitate legat de inteligența pe care o are atunci despre lucruri.

Acceptând să nu mai înțeleg nimic.

Este un spirit de abnegație pe care Omul învață să-l dobândească pe parcursul căii, pentru că începe să cunoască legea ei și, în același timp, numeroasele ei daruri... El este ars de iubirea divină, pătruns de Sabia de foc, îmbătat de vinul ei!

Dar la început, când "distrugătorul" trece și noi nu a experimentat acest dar total în carnea sa, el ne smulge pielea! Și îi dau acestei ultime expresii sensul ei deplin, căci va trebui să le scoatem una câte una aceste "*tunici de piele*"[27], ele sunt doar lumină necunoscută. Un joc de cuvinte - dar unul operațional - leagă acești doi termeni "piele" și "lumină", respectiv *'Or* și *`Or*. Cele două litere care prezidează aceste două cuvinte, altfel identice, sunt *'ayin* și *'aleph* și au o relație strânsă între ele de întuneric (*'ayin* este "sursa") și lumină (*'aleph* este 'Elohim).

Tunicile de piele, sunt de lumină pentru că Mirele va îmbrăca "*pe cel care vine din deșert sprijinindu-se pe iubitul său*", cel pe care psalmistul îl cântă la rândul său "*ieșind în toată frumusețea ei, îmbrăcată într-o haină de aur*"[28].

---

26 Ioan 12:24.

27 "Învelișurile de piele" sunt încă unul dintre termenii care califică polul "întunericului" din Pomul Cunoașterii, dar mai ales folosit după Cădere, când acest pol acoperă întregul 'Adam.

28 Ps. 45:14.

CAPITOLUL III

Sabia lui 'Iyob (Iov)

"*I s-au născut șapte fii și trei fiice.*
Avea șapte mii de oi, trei mii de cămile,
cinci sute de perechi de boi, cinci sute de măgari
și mulți sclavi.
Acest om a fost cel mai mare dintre fiii Orientului".
Iov 1:2-3

Bunurile lui Iov din exterior semnifică ceea ce are în interior; ele sunt enumerate într-o ordine prea remarcabilă pentru ca noi să nu le luăm în seamă; ele ne conduc spre simbolismul numerelor și al tuturor oamenilor "vii" numiți, de la oameni la sclavi, la cele patru rase de animale descrise.

Iov are zece copii: șapte fii și trei fiice.

Numărul 10 este cel al literei *yod*, care prezidează Tetragrammaton-ul divin YHWH (*Yod-hé-waw-hé*) și care conține totul. Numărul 10 este, de altfel, cel al unității din registrul zecilor, căruia îi aparțin numerele care simbolizează actualizarea lucrurilor - acestea, în principiul lor, sunt exprimate în registrul unităților. Numărul **1** este divin, aparține numai lui Dumnezeu; numărul 10 este tot Dumnezeu, dar în măsura în care este întrupat în Creația sa.

Cei zece copii ai lui Iov dau seama de NUMELE său secret, în miezul ființei sale, un NUME necunoscut de el până când nu devine unul, dar pe care îl exprimă Tetragrama divină YHWH. Cei șapte fii sunt cele șapte nașteri pe care va trebui să le realizeze în interiorul său pentru a ajunge la acest NUME. Cifra 7 conține ideea de plenitudine, de sațietate: aceasta înseamnă că numărul nașterilor sale interioare poate fi de trei sau de douăsprezece morți-învieri, dar nu contează, esențial fiind faptul că el merge până la capătul lui însuși până când totul este împlinit și devine NUMELE său.

Un alt mit biblic, cel al lui Tobias, ne va aduce aceleași informații: în marea sa călătorie interioară, Tobias se căsătorește cu femeia sa din adâncuri, reprezentată de Sarah, și moare de șapte ori în căsătoriile sale, înainte de a recăpăta lumina și de a intra în viziunea cerească. Aceste două teme sunt confirmate.

În ambele cazuri, ei sunt *fii*; acest lucru nu este surprinzător, deoarece ei sunt, împreună cu Hristos, modelul lor la nivelul lui 'Adam total, "fii ai Omului", adică ai Omului interior - "fiii femeii" fiind, în limbaj biblic, copiii biologic masculi ai unui cuplu uman. Dar, în acest caz, fiii biologici din Iov sunt reprezentativi pentru fiii mutațiilor sale; ei pregătesc venirea fiului deplin împlinit. Astfel, prezența copiilor lui Iov printre animale și sclavi poate fi înțeleasă ca făcând parte din "posesiunea" sa. Calitatea iubirii pe care o avem față de copiii noștri este una dintre cele mai capabile să ne aducă în dimensiunea interioară, cea a "ființei", și să îi aducă acolo pe copiii noștri. Dar în sine, în viața lor biologică, înainte de orice muncă interioară, fiii și fiicele noastre sunt valorile unei a șasea zile, numai că sunt femei. Pe de altă parte, cei care îi vor fi restituiți lui Iov la sfârșitul vieții sale vor însemna copiii interiorității sale; fie că sunt fii sau fiice, ei vor fi "*fii ai omului*"!

În același limbaj biblic, femininul este în raport cu masculinul în aceeași relație ca și yin și yang în tradiția chineză, pentru care un obiect yin în raport cu un alt obiect yang poate fi yang în raport cu un alt obiect yang, etc.

Întreaga Creație este feminină în raport cu Dumnezeu, care se arată ca fiind "masculin" în raport cu ea - ceea ce nu înseamnă că există o dualitate în Dumnezeu; doar operațiile divine în ceea ce este creat au un caracter masculin sau feminin. Așadar, indiferent dacă suntem bărbați sau femei,

suntem cu toții fiice ale lui Dumnezeu, încărcate cu sămânța Lui, fecioare însărcinate care sunt chemate să își asume maternitatea și apoi să devină soții! Dacă nu dăm naștere acestui "fiu interior", rămânem o umanitate feminină și sterilă; aceasta este lumea căderii.

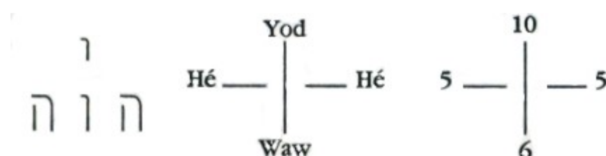
"*În zilele lui Noe, spune Biblia, oamenii se înmulțeau pe pământ și nu dădeau naștere decât la fete*"[29]. Să înțelegem bine ce înseamnă acest verset care, la primul nivel de lectură, este ridicol de contradictoriu; dacă luăm contact cu profunzimea lui, descoperim absența verticalizării interioare, prăbușirea "lucrului masculin" și, prin urmare, înmulțirea la număr, în lumea exterioară, a unei umanități care, în aceste condiții, are calitatea de femeie.

Apariția fiului total împlinit la Iov este astfel cuprinsă în promisiunea celor șapte fii ai săi: ei reprezintă mutațiile sale necesare; dar și în cea a celor trei fiice: ele reprezintă unitatea care trebuie cucerită. 3 și 7 sunt inseparabile. Unitatea este tri-unitate și spre ea tind toate ființele să moară în praful lor de multiplicitate pentru a învia într-o participare la lumina divină unificatoare.

La sfârșitul cărții, lui Iov i se vor înapoia trei fiice, dintre care acestea sunt primele roade; ele vor fi numite; ele vor fi secretul NUMELUI lui Iov, secretul Miresei.

Astfel, tot potențialul său ca om - fiu și soție - este exprimat de cei șapte fii și, respectiv, de cele trei fiice ale lui Iov, toate conținute în promisiune în NUMELE Sfânt YHWH.

Pentru a trăi simbolismul celor ce urmează, trebuie să scriu din nou NUMELE Sfânt, arhetipul creat, sub forma Sabiei, așa cum am făcut mai sus.

Amintindu-ne apoi de corespondența numerică a literelor care alcătuiesc Sfântul NUME, vedem achizițiile lui Iov așezate în perspectiva corectă a arhetipului lor. Cei zece copii ai lui Iov sunt unitatea promisă a împlinirii sale în litera *yod* a valorii 10.

Cele șapte mii de oi și cele trei mii de cămile formează și ele o unitate; ele stau pe marginea Sabiei, de-a lungul axei verticale a acesteia, formată din calea *yod-waw*. Când sună ora unei a șaptea zile, respirația divină animă Sfântul Nume; *waw*-ul unit cu *yod*-ul își asumă rolul de coordonator și prezidează nunțile interioare care încep să fie celebrate în adâncurile Omului.

În actul carnal de unire pe care îl cunoaștem între două ființe de sex complementar, orgasmul este o moarte a fiecăruia, în sensul unei aboliri totale și sublime a ceea ce era din el, pentru a tinde spre un nou întreg; în acest "nou întreg", în acest surghiun de viață, experiența unității cucerite cu celălalt și în celălalt este de o asemenea intensitate încât trasează deschiderea spre divin.

În actul interior, acest "totul nou" este deschiderea către divin; el face ca ființa să devină sacră. "A face sacru" este numele "sacrificiului", al cărui sens a rămas polarizat în concepția noastră occidentală a cuvântului, care a rămas polarizată pe ideea de moarte și de în timp ce etimologia sa pretinde înviere și îmbogățire.

Oaia este animalul de sacrificiu. Cele șapte mii de oi ale lui Iov ne spun că acest om este gata să-și sărbătorească nunțile interioare, gata să-și realizeze potențialul de bogăție ținut până acum captiv de lege, și copt acum pentru a-și permite morți și învieri succesive pentru a-și atinge NUMELE.

NUMELE său secret, UNUL ființei sale, este simbolizat prin 3; aici cele trei mii de cămile. Cămila este animalul din deșert care, cu pași siguri, face călătoria, iar rezerva de apă pentru călătorie se află în interiorul său; nu are nevoie de rezerve externe pentru mult timp. El este chipul Omului chemat să traverseze deșerturi în interiorul său și să treacă prin porți, dintre care ultima, spune Hristos, este "urechea acului", adică poarta înțelepciunii divine[30].

Cele trei mii de cămile încununează cele șapte mii de oi; ele simbolizează dinamica

29 Gen. 6:1.
30 Me 10, 25 și L ch. V. p. 175.

împlinirii la care este chemat Iov și sunt analoge celor trei fiice care vor fi redate alesului după nașterea celor șapte fii ai săi, la rândul lor analogi celor șapte mii de oi.

De o parte și de alta a axei verticale a Spadei, construită de cei care tocmai au fost numiți, cele cinci sute de perechi de boi și cei cinci sute de măgari sunt așezate pe fiecare dintre cele două litere ***he*** (de valoare 5). *He* este "respirația", iar cei doi *he* sunt cei doi plămâni ai interiorității lui Iov, care sunt responsabili pentru a alimenta focul acestei opere de iubire. Asemenea boului și măgarului din pătuț, în jurul Pruncului Dumnezeu[31], acești boi și măgari sunt acolo gata să sufle în creșterea lui Iov.

Boul este un simbol al puterii și al cunoașterii. Coarnele sale îndreptate spre cer sunt ca niște antene ale inimii care se îndreaptă spre sursa tuturor darurilor și primesc de la Dumnezeu informațiile necesare pentru a săpa brazda pământului adânc în care va răsări noul Fiu!

Măgărușul ciulește urechile; se supune. Reversul servituții căreia îi este victimă pe pământul exterior o transformă în simbolul servitorului lui Dumnezeu în ascultare iubitoare și eliberatoare. Pe un mânz, "mânzul unei măgărițe", spune Evanghelia, Isus, Fiul Omului, călărește spre Ierusalim pentru a se supune până la capăt[32].

Tăria-cunoaștere și ascultarea sunt cei doi ***he***, cele două suflări ale lui Iov pentru a-și împlini drumul care, din întuneric, îl va conduce la Lumina strălucitoare a NUMELUI său. Prin ei, ca și în ieslea din Betleem, Duhul lui Dumnezeu atrage în nările Omului vântul arzător al unei zile a șaptea.

În sfârșit, nenumărații sclavi care încă mai alcătuiesc averea lui Iov sunt praful neîmplinit al ființei sale. Ele simbolizează mulțimea în fața unității pe care trebuie să o atingă Iov, și sterilitatea sa actuală în fața admirabilei fecundități spre care va fi pus pe drumul său.

Această repartiție foarte precisă a bunurilor lui Iov, în vederea modelului divin care este Sămânța acestui om - NUMELE său, Cuvântul-Sabie - ne spune că integritatea, chiar perfecțiunea morală, dreptatea celui care îl caută pe Dumnezeu cu atâta intensitate a pus în locul său energiile laturii sale neîmplinite: "Imaginea" răsturnată în starea de cădere este acum reconstituită, dar Iov nu știe acest lucru! El este încă total confuz cu această altă parte a sa. El se teme de un Dumnezeu exterior, dar nu s-a ancorat încă în intimitatea ființei sale cu Sfântul Nume. Atât de mare este teama lui încât următoarele două versete ne vorbesc despre scrupulele morale ale lui Iov, nu numai în ceea ce-l privește pe el însuși, ci și în tot ceea ce-i privește pe fiii și fiicele sale, tineri încă destul de nepăsători față de înaltele virtuți ale tatălui lor și care par să fi scăpat pentru moment de temuta matriță a legii și de excluderile ei!

Dar pentru că a fost frământat de mâinile acestei legi, copt în focul fricii de iad, Iov face penitență pentru copiii săi; oferă victime sângeroase pe altarele construite pentru gloria Dumnezeului său, a cărui mânie crede că o ferește astfel, fără să știe că în curând va trebui să ridice altarele sale interioare pentru singurele jertfe "plăcute lui Dumnezeu"!

Căci, în culmea acestei inconștiențe senine, dar și a acestei prime perfecțiuni atinse, vine momentul unei răsturnări radicale:

Chipul lui Dumnezeu desfigurat de păcat, fragmentat de vrăjmaș, este reconstituit în Iov. Totul este în ordine pentru ca robul lui Dumnezeu să fie smuls de Duhul Sfânt din această primă stare; el trebuie să meargă acum spre cucerirea împărăției sale interioare, spre "țara promisă", spre taina lui EU SUNT al ființei sale, spre NUMELE său.

Imaginea reconstituită va urma calea Asemănării.

Și acest lucru este posibil, posibil pentru Iov, care este și fiecare dintre noi. Pentru că "eu sunt în curs de a fi" al fiecăruia, făcut viu prin Chipul reconstituit, este vizitat în fiecare clipă de Hristos cel înviat, care l-a învins pe Satana și a redeschis calea Asemănării în fiecare om, de la începutul și până la sfârșitul timpului, căci El este Cel Veșnic.

Dacă Învierea este ruperea istoriei pentru a-i asigura continuitatea ontologică, Cel Înviat ne

---

31 Este. I, 3 - versetul care a fundamentat imaginea tradițională a ieslei.
32 Ioan 12,14.

rupe viața pentru a ne face să mergem până la sfârșitul nostru...

Aș îndrăzni să spun că atunci când se ridică cortina marii drame care va începe, Iov este în picioare, cu primele roade ale sabiei în mână.

Cum rămâne cu forțele adverse cu care se va lupta, din moment ce o dinamică a zilei a șaptea este acum inevitabilă?

CAPITOLUL IV

YHWH-Satan: întâlnirea lor

"*Şi vine ziua în care fiii lui Elohim vin să se prezinte înaintea lui YHWH; şi Satana vine şi el în mijlocul lor*".

Iov 1:6-22

Forţele adverse sunt într-adevăr mobilizate în faţa stăpânului lor YHWH. Povestea începe. Nu este "a fost odată ca niciodată...", nu este o zi oarecare, ci "Ziua", în ebraică *Hayom*, care face ecou la "ziua a şaptea" din Geneza, celebra zi în care "Dumnezeu -'Elohim se retrage din lucrarea sa pe care a creat-o, pentru a o face"[33].

Iar această "facere" implică distrugerea unei prime "modelări" conform legii, aşa cum am văzut mai sus[34], astfel încât omul răspunde unei noi cereri de creştere, de această dată de ordin ontologic, pentru că retragerea lui 'Elohim face loc unei creşteri a lui YHWH, o creştere a sevei într-o primăvară care sparge toate structurile iernii.

"*Iubitul meu mi-a spus*
Ridică-te, prietene,
Vino, frumuseţea mea.
Iată, iarna a trecut,
Ploaia a încetat, a dispărut".[35]

Iar Hristos însuşi vorbeşte despre această prăbuşire cosmică ce precede ridicarea "Fiului Omului" ca despre o primăvară:

"*Încearcă să înţelegi comparaţia cu smochinul: de îndată ce ramurile sale devin fragede... ştii că vara este aproape*".

"*În acelaşi fel, când veţi vedea că aceste evenimente (distrugeri) au loc, să ştiţi că Fiul Omului este aproape, că este la porţi*"[36].

Totul sugerează că "Fiul" omului-Iov se află la porţile inimii sale şi bate la uşă. Mirele o cheamă pe Mireasă şi îi cere intrarea în grădina sa: "*în grădina mea, sora mea, mireasa mea*"[37].

De asemenea, în textul nostru nu este vorba de fiii lui Elohim, ci de cei ai lui 'Elohim. Articolul din faţa numelui divin este foarte important: 'Elohim este Dumnezeu care, nenominalizabil în transcendenţa sa, se revelează sub acest nume în actul său creator.

În imagine, omul este un 'Elohim în putere, în forţa creatoare pe care Dumnezeu i-o dă pentru a se realiza; iar Iov este acel om; el este 'Elohim-ul despre care vorbeşte acest text. Prin urmare, în Iov, în măsura în care începe această Mare Operă creatoare, sunt chemaţi toţi "fiii" săi, fii potenţiali, adică energiile-putere care sunt chemate să construiască fiinţa sa şi pe care ni le-a descris capitolul precedent.

Toate aceste forţe interioare sunt convocate, "mobilizate", ca în sensul militar al termenului, căci verbul ebraic folosit - de la rădăcina *Yatsob* - îl împarte cu *Tsaba'*, armata! Descrierea

---

33 Gen. 2,3 explicat mai sus în capitolul II.
34 Idem în capitolul I, p. 26.
35 Cant. 2, 10-11.
36 Mac. 13:28-29.
37 Cant. 5, 1.

posesiunilor lui Iov a însemnat deci cea a "armatelor sale interioare", viitoarele armate angelice aparținând încă ordinului psihic, animalic, care populează orice ființă și pe care 'Adam le livrează de la început lui Satana. Dar am văzut că la Iov, prin dorința pe care acest om o are pentru Dumnezeu și prin tăria legii pe care a respectat-o în acest scop, aceste puteri au fost corect ordonate, gata să joace din nou în totalitate cu YHWH, dacă nu cumva dușmanul le fură, ba chiar le devorează!

Va fi Iov un Iosif sau un Iuda?

Căci printre toți acești "îngeri" care vin să se prezinte în fața lui YHWH, vine și Satana, "Adversarul"; numele său ebraic indică bastionul pe care îl constituie în fața Sfântului Nume, ca un "gardian al pragului", care joacă într-adevăr rolul de adversar pentru a trezi în cel care face drumul spre YHWH forța de integrare a energiilor pe care le este; căci aceasta este funcția sa ontologică. Adversarul, însă, a devenit Dușmanul în persoana serafimilor căzuți, gelos pe Om și aducându-și continuu capcanele în pragul fiecărei uși, pentru a devora pe oricine se apropie de ea.

Acest Satana este și în fiecare dintre noi, dușmanul devorator al umanității în cădere în colectivul care ne locuiește pe toți, dar un dușman căruia fiecare, cu puterea lui YHWH, îi poate reda rolul ontologic de adversar în contextul persoanei sale, așa cum a dezvăluit mai sus[38] numele lui *'Iyob*.

Numele eroului nostru conține energia de programare a acestei lupte formidabile; forțele lui Satana sunt terifiante; cele ale lui YHWH sunt atotputernice. Ca spațiu al acestei întâlniri, Iov o va experimenta.

Atunci YHWH i se adresează Satanei pentru a-l indica pe slujitorul său Iov și pentru a vorbi despre calitățile de perfecțiune ale acestuia din urmă, calități despre care noi știm că sunt încă doar de ordin psihic, guvernate de legi.

"*Oare degeaba se teme Iov de Dumnezeu*"?

spune Satana, care pare să știe multe despre o astfel de situație!

"*Nu vedeți cum îl înconjurați pe el, casa lui și toate bunurile lui? Tu binecuvântezi lucrul mâinii lui și turmele lui se înmulțesc pe pământ, dar întinde mâna și atinge tot ce-i aparține și vei vedea dacă nu te blestemă în față*"[39].

- "*Iată*", i-a spus YHWH, "*tot ce are el este în mâna ta, dar nu întinde mâna spre el*"!

Astfel, odată cu însărcinarea dată lui Satana de YHWH de a distruge toate bunurile lui Iov, dar respectându-i persoana, cei doi "complici" se despart. Să-mi fie iertat acest cuvânt! Am vrut chiar să scriu "complici", atât de mult încât această poveste, redusă la nivelul unei povestiri obișnuite, îmi amintește de un complot pus la cale de doi complici răutăcioși sau isteți aduși laolaltă de o chestiune importantă.

Redusă la adevărata ei dimensiune, afacerea este într-adevăr una mare! Este cea a Omului chemat să-și găsească normele ontologice, apoi să devină NUMELE său și, devenind, să intre în dimensiunea lui 'Elohim în care se vor celebra nunți inefabile!

Dacă ne alăturăm acum lui Iov în afara lui - pentru că, în realitate, nu l-am părăsit, ci am asistat la marele consiliu al interiorității sale - găsim un om îngrozit de distrugerea succesivă a tuturor bunurilor sale. Prin sabie și prin foc, totul piere!

Prin "sabia de foc", "*sabia cu două tăișuri care ucide și dă viață*", totul piere: mai întâi animalele și sclavii! Să înțelegem că încercarea înseamnă o primă mutație fantastică a tuturor energiilor mobilizate în Iov.

Apoi, când un uragan smulge casele copiilor săi și aceștia mor în mijlocul ruinelor, nu putem ignora faptul că "uraganul", *Ruah gdolah*, este și numele Sfântului Duh al lui Dumnezeu! "*Prin*

38 A se vedea mai sus, capitolul II.

39 "Întinde-ți mâna" și această formă a verbului "a atinge" au în ebraică un sens distructiv.

suflarea Cuvântului său, cele două s-au făcut"[40], dar prin aceeași suflare, în situația zilei a șaptea, "*Dumnezeu distruge cele două și pământul, lucrarea sa pe care a făcut-o*"[41]. Legea morții și a învierii, ca și cea a expirării și a inspirației, care stă la baza oricărei vieți și respirații, este la lucru chiar înainte ca omul să fie capabil să o discearnă și să și-o însușească. Suferită în totală inconștiență, ea este intolerabilă; trăită conștient, ea prezidează ordinea cosmică a nopților și a zilelor luminate de Lună și de Soare, până când aceste două stele se retrag în fața lui YHWH însuși, care atunci: "*va fi lumina ta în veci și Dumnezeul tău va fi splendoarea ta*"[42], afirmă profetul Isaia.

Dar Iov, oricât de desăvârșit ar fi în ordinea psihică, este încă aici, în inconștiință. Seva crescândă a copacului său își va găsi totuși forța de creștere acolo, în inima suferinței!

În fața procesului, textul ne spune,

"*Iov se ridică, își rupe mantia, se rade în cap și cade la pământ prosternat*"[43].

Inconștient poate, dar Iov nu se lasă mâncat de devorator. Prin lege, el a auzit de aceasta și suficient pentru a dobândi la apropierea ei insistența de a rămâne credincios Dumnezeului său. Așadar, el învie în primele roade ale unei învieri - căci verbul ebraic *Qoum* înseamnă aici "înviere". Își rupe mantia, simbol al puterii cu care a fost îmbrăcat de achizițiile sale materiale și culturale, valorile religioase, etica; știe imediat că nimic din toate acestea nu mai este adecvat pentru cutremurul care tocmai l-a cuprins. El confirmă acest gest și îl amplifică prin faptul că își rade capul. Părul este un simbol al puterii. Iov acuză deșertăciunea propriei sale forțe, cea a suflului său interior, care nu mai provine din achiziții exterioare; fără îndoială că va trebui să se alimenteze dintr-o nouă sursă pe care nu o cunoaște.

Aceste două gesturi și prosternarea care urmează par să contrazică verticalizarea spontană a ființei sale. Totuși, antinomia lor nu dezvăluie oare noul spațiu în care tocmai a fost aruncat Iov? Un spațiu necunoscut, formidabil, un pământ nou pe care se prosternează acum!

Necunoscut, și totuși nu străin de o parte din el însuși până atunci necunoscută, care îi vorbește și îi dezvăluie brusc cea mai înaltă lege a adâncului:

"*Gol am ieșit din pântecele mamei mele*", spune el, "*și gol mă voi întoarce acolo*". "*YHWH a dat, YHWH a luat, binecuvântat fie NUMELE lui YHWH*"[44].

"*Adevărat, adevărat, îți spun că, dacă nu te naști din nou*", îi spune Iisus lui Nicodim în Evanghelia Sfântului Apostol al Tainei dumnezeiești, "*nimeni nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu*".

- "*Nu poți să te întorci în pântecele mamei tale și să te naști a doua oară*", a spus Nicodim[45]. Deși este doctor în Israel, acest om căruia Hristos îi spune aceste lucruri nu le înțelege.

Iov, care nu auzise nimic despre aceste cuvinte, le cunoaște și le înțelege deodată; ele fac parte dintr-o lege ontologică care nu se dezvăluie decât în inimă; în inimă, centrul oricărei mutații, în cel care acceptă să moară pentru tot ce a fost, fără să știe ce va fi, sau chiar dacă va fi...

Iov se ancorează în NUME, care îl informează despre misterele insondabile ale Omului: "*Gol mă voi întoarce acolo*" se poate citi: "*Gol mă voi întoarce la NUME*", pentru că nu există loc pentru evreu decât în referire la NUMELE Sfânt, locul "Țării Făgăduinței". Această parte a adâncurilor lui Iov tocmai a livrat secretul; el știe că trebuie să se întoarcă nu în pântecele mamei sale biologice, ci în pântecele matern al lui 'Adamah din adâncuri.

Durerea l-a împins pe Iov până în adâncul ființei sale. Acolo, i se dă o informație ireversibilă, de care nu este încă conștient, dar care îl face să strige, ca și cum ar înțelege cauza:

---

40 Ps. 33:6.
41 Gen. 2:2 și F.A., vol. II, cap. I și II.
42 Is. 60, 19.
43 Iov 1, 20.
44 Iov 1, 21.
45 Ioan 3:3.

"*YHWH a dat, YHWH a luat, binecuvântat fie Numele lui YHWH*!"

Și este poate cea mai ciudată experiență pe care o poate trăi Omul în pragul căii împlinirii sale, să fie acea ființă cu care a fost obișnuit să trăiască până acum - și care, aceasta, nu știe nimic - și în același timp să atingă în adâncul său ceva mai mult decât el însuși - acel ceva deja informat de sublim... Din acest punct de ancorare în necunoscut, Iov se luptă cu acest altul din el însuși, acest altul care se întemeiază în YHWH.

"*În toate acestea. Iov nu-și pierde axa și nu blasfemiază împotriva lui Dumnezeu*"[46].

Iov rămâne în seva copacului său. Această primă bătălie este câștigată; tentația de a "poseda" este respinsă. Să nu uităm că sunt trei proprietăți precise care califică fructul Pomului Cunoașterii propus de Satana lui *'Ishah* și descris de ea ca fiind: "*bun de mâncat (plăcere); de dorit pentru ochi (posesie); și prețios pentru succes (putere)*". Aceste trei componente ontologice majore ale fructului sunt, de asemenea, subiectul celor trei ispite ale lui Hristos, cel de-al doilea 'Adam[47]. Iov nu va scăpa de același plan al înșelătorului! Nici unul dintre noi, nici unul dintre ~'Adami~ nu scapă de ea!

Adversarul dominat nu se dezarmează și revine ca nou acuzator al lui Iov în fața lui YHWH, repetând scenariul primei lor întâlniri. YHWH îndreaptă privirea Satanei asupra lui Iov, în timp ce, în același timp, este indignat că Adversarul continuă să-l incite să-l distrugă pe acest om... Contradicție imposibilă! Și totuși profunzimea iubirii! Mirele își dorește mireasa, o cheamă, nu poate să o ia din mâinile celui căruia s-a prostituat și căruia îi este victimă decât jucându-se cu el în abisul matricial care face ecou la Golgota! Va avea loc întâlnirea supremă.

Satana este de acord; el intră în joc și va trece prin toate tunicile de piele ale lui Iov în sacrificiul tuturor animalelor sale interioare, până la ultima piele, cea a Liwiatanului[48]! Cea a monstrului "*pe care l-ai format ca să se joace în el*", spune psalmistul[49]. În inima Liwiatanului, YHWH se ascunde pentru a juca jocul creativ și realizarea omului.

În el, așadar, va fi ultima întâlnire în finalitatea jocului.

"*Piele, până la (ultima) piele*!", strigă Satana. "*Tot ce are un om dă până la răsuflare, dar dacă întinzi mâna ta și te atingi de oasele și de carnea lui, te va blestema în față*"[50].

Una dintre cheile principale ale cărții Iov se află în acest discurs. "Piele" este cuvântul central din ea. Pielea este tunica cu care Dumnezeu îl acoperă pe "Adam după cădere"[51]. Acest cuvânt ebraic este alcătuit din aceleași litere ca și cel care desemnează partea "încă neîmplinită" a Pomului Cunoașterii. Acest lucru înseamnă că 'Adam este apoi acoperit de inconștiența sa; ceea ce am exprimat mai sus când am spus că alegerea lui *'Ishah* și, în consecință, cea a lui 'Adam de a se lăsa căsătorit de Satana, îl face pe 'Adam să regreseze într-o situație de ziua a șasea; această situație este caracterizată în esență de o stare de confuzie cu puterile sale animale interioare, autonome ontologic și aflate acum sub stăpânirea Satanei. Omul, care este și el autonom prin natură, este acum doar jucăria Dușmanului!

Iată de ce, atunci când acesta își anunță solemn intenția de a se ocupa de Iov și, îndrăznesc să spun, de a-l "jupui", putem auzi că va ataca pe rând fiecare dintre pieile sale, adică fiecare dintre animalele care constituie 'Adamah-ul său și care simbolizează energiile "posesiunii", "plăcerii" și "puterii". Se va lăsa Iov devorat de Satana în această nouă încercare, sau va trăi cea mai regală transmutare a întregii sale ființe? Căci omul este liber sau nu să accepte sau nu această revenire la standardele sale inițiale, liber să accepte sau nu lucrarea acestei Mari Opere, ceea ce, de altfel, este

46 Iov 1, 22.
47 Cf. A. de F. tom III, cap. VI.
48 Iov 40, 25 până la sfârșitul lui 41.
49 Ps. 104:25-26.
50 Iov 2, 5.
51 Gen. 3:21 și A. de F. vol. III, cap. XXI.

clar semnificat în cuvântul Satanei: "*Piele până la (ultima) piele*".

Acest "până", *Be'od* în ebraică, este compus din aceleași litere ca și verbul *'Abod*, "a ara", "a lucra"; și acest cuvânt strălucește cu atât mai mult în fața ochilor cititorului cu cât este repetat la sfârșitul versetului, ca și cum ar necesita o atenție specială. Pentru Iov a sosit ceasul unei "zile a șaptea"; el a devenit capabil să "își are 'Adamah", să se "*căsătorească cu 'Ishah*" sau să se "*întoarcă în pântecele mamei sale*", toate acestea exprimând "lucrarea" de întoarcere, care este și căsătoria și gestația. Dacă lucrarea este făcută, ceea ce nu a fost realizat devine realizat; întunericul, lumină; iar pielea, "Aur", *va radia lumină*, un joc de litere unind intim aceste ultime două cuvinte, după cum am văzut[52].

Satana cunoaște importanța rolului lui *'Ishah* în acest joc, întrucât o numește cu numele prin care 'Adam și-a exprimat extazul atunci când Dumnezeu l-a condus la ea în adâncul trezirii sale din somn:

"*Acesta este cel care este os din oasele mele și carne din carnea mea*"[53].

care în ebraică înseamnă: "*Iată-o pe cea care este substanța substanței mele și taina Sfântului Nume pecetluită în inima ei cu puterea Duhului*", o putere care poate fi numită erotică atât de mult încât puterea ei îi va permite lui 'Adam căsătoria cu *'Ishah*, chiar și căsătoria cu Dumnezeul său!

"*Atinge-i oasele și carnea și sunt sigur că te va blestema în față*", îi spune Satana lui YHWH. Atinge-i pământul interior încă neîmplinit, până în adâncul lui, până în partea cea mai secretă a ființei lui, și nu-ți va putea rămâne credincios!

Dar ceea ce este scris de fapt în textul ebraic este: "... Sunt sigur că vă va binecuvânta pe față! Se argumentează că ebraicul nu-și poate permite să atașeze verbul a blestema la Sfântul Nume pentru a justifica prima lectură. Dar și noi avem dreptul să citim ceea ce este scris și să rămânem deschiși la acest joc dublu; cu atât mai mult cu cât cei doi actori ai dramei care se joacă în Iov nu pot ține un discurs decât în două registre, Iov trebuind să decidă singur căruia dintre ei îi va da jocul.

La sfârșitul interviului, YHWH îi permite lui Satan să-și exercite funcția de adversar: "*Așa să fie, Iov este în mâinile tale*". Totuși, el îi atribuie o nouă limită, una absolută: "*Păstrează-i respirația*", această respirație fiind mai mult decât cea a vieții fizice; este cea a Sfântului Nume pe care Iov l-a investit până acum doar atât de copilărește și care are toate șansele astăzi să-i dea acestui pios slujitor dimensiunea persoanei sale totale, până la 'Elohim pe care este chemat să devină.

Depinde de el.

Lipsit de toate bunurile sale materiale și emoționale, precum și de toate referințele la valorile semnificative, Iov este acum afectat de Satana "*în oasele și în carnea lui*". Aceasta se traduce în exterior printr-o boală de piele, lepra, care este obiectivarea animalului său familiar, dar nesperat, mândria.

Am detectat această putere în el[54] și nu ne mirăm că Satana o face vizibilă ochilor săi încă închiși la interioritate. "*De la tălpile picioarelor până în vârful capului*", lepra îl roade. Acest verset este un ecou al versetului lui Isaia, care plânge din cauza prostituției poporului lui Dumnezeu, prototipul Omului și al oricărei ființe umane:

"*Tot capul este bolnav și toată inima suferă, de la tălpi până la cap, nimic nu este în stare bună...*"

așa promite YHWH:

---

52 Cf. L ch. V p. 149 și mai sus p. 43.
53 Cf. Gen. II, 23 și A. de F. Vol. II, pp. 315.
54 A se vedea mai sus, capitolul II, p. 38.

"*Voi pune mâna Mea peste tine*
Te voi purifica în creuzet
Voi îndepărta de la voi toată plumbul..."[55].

Iov va intra în același creuzet și va experimenta alchimia sufletului său.

Am putea pune în locul acestei boli, lepra *Shehyne*, *Shahats* care este mândria, aceste două cuvinte fiind una în profunzime. *Shehyne* - ca și *Shahats* - este un curent de foc care nu s-a putut ridica pe verticală într-o flacără purificatoare și care, atunci când este coborât pe orizontală (*Shahoh*; a se prăbuși), produce bășici[56]. Bubele vanității narcisiste, aceasta este de fapt mândria și, odată cu ea, animalul bucuriei triumfătoare în starea de cădere în care omul se crede zeu chiar înainte de a fi pornit pe calea realizării.

Or, această cale de realizare trece mai întâi prin moartea acestui fals zeu, apoi prin întoarcerea la "umed" - umilință - care este o privire la 'Adamah, o pătrundere a soției pentru gestația copilului divin. Iov va coborî în umezeală; dar pentru moment el este în focul bășicilor sale!

"*Ia un ciob ca să se scarpine și se așează pe cenușă*"[57].

Totul este foc!

În acest moment de dezordine totală, intervine soția lui Iov:

"*Încă persistați în integritatea voastră*
(și-ți vine să adaugi: "bietul prost!")
Blestemat să fie Dumnezeu și să moară!"[58]

Acesta este limbajul femeii biologice inconștiente și suprasolicitate. Dar ea acoperă un alt discurs, cel al femeii interioare inspirate de Dumnezeu, care spune apoi subtil:

"*Persistă încă în integritatea ta Binecuvântează-l pe Dumnezeu și mută*" !

pentru că acest sens al textului este, din același motiv ca mai sus, la fel de adevărat.

Iov a atins atât de adânc în el însuși încât această octavă de ascultare s-a deschis, chiar dacă el nu o aude încă. Cineva din interiorul lui aude, dar atât de străin omului de suferință! Deocamdată, el își ascultă doar soția, care suferă la fel de mult ca și el, cel puțin în prima încercare pe care o împărtășește cu Iov. Poate că această femeie s-a săturat de eroismul soțului ei și de credincioșia lui față de un Dumnezeu rău.

Iov este mai puțin primar; în golul rănii sale, alături de sângele său, s-a filtrat amintirea secretă a altceva, pe care nu o poate reda decât cu stângăcie, la primul nivel al ființei sale, în termeni morali:

"*Vorbești ca un prost!*", spune el. "*Noi primim binele de la Dumnezeu și am refuza răul*"![59]

termeni care plasează omul în centrul arborelui său

- Pomul cunoașterii că se află în țara lui "Outs" (Ut).
- ci în eroismul întunericului.

Dar poate Iov să rămână mult timp pe această creastă? Nu este aceasta o parte a personajului care trebuie să moară? Dacă Iov încă mai păstrează cursul cuvântului corect în raport cu starea sa de inconștiență, nu cumva străpungerea de conștiință pe care Dumnezeu o provoacă în el va implica dezorganizarea totală a acestui control? Căci să înțelegem că și Iov a spus: "*Noi primim de la*

55 Isaia I, 5-6 și 25.
56 Cf. Egiptul interior, p. 122.
57 Iov 2:8.
58 Iov 2:9.
59 Iov 2, 10.

Dumnezeu ceea ce este împlinit (lumina) și am refuza ceea ce nu este împlinit (întunericul)"?

Și aceste cuvinte, icoane ale Cuvântului lui Dumnezeu, au putere creatoare în om; ele vor face lucrarea zilei a șaptea.

Am deschis acest capitol amintind de zdruncinarea cosmică necesară pentru apariția sevei din Pomul Cunoașterii, pentru apariția "Fiului Omului", care răstoarnă totul, care distruge ceea ce a fost, căci numai El ESTE; și în această a șaptea zi El vine:

"*Ca un torent, El vine*!"

CAPITOLUL V

Cei trei prieteni ai lui Iov

Trei dintre prietenii lui Iov, auzind de nenorocirile lui, vin la el ca să-l compătimească și să-l mângâie.

Aceeași rădăcină desemnează "prieteni" și "nenorocire", iar aceasta este din nou cuvântul *Ra'*, răul (sau mai bine zis: "întunericul celor neîmplinite") pe care Iov tocmai l-a numit opus lui *Tob*, binele (sau "lumina celor împlinite"). Într-adevăr, Iov este brusc cufundat în partea sa de întuneric neîmplinită sau, întrucât acest cuvânt este alcătuit din aceleași litere ca și cele ale rădăcinii *Ra'*, în "pieile" cu care este acoperit, dar pe care până acum nu le putea vedea pentru că era atât de identificat cu ele.

Care este unitatea profundă care leagă aceste energii diferite care desemnează pe de o parte "prietenii", iar pe de altă parte "nenorocirea" și "pielea"? Aceste ultime două cuvinte se joacă unul cu celălalt destul de clar: Obiectivarea "pieilor" noastre care constituie puterile noastre de întuneric, într-o experiență vizibilă și concretă, este o încercare foarte dureroasă, chiar o "nenorocire"! Dar ce are de-a face noțiunea de "prieten" cu această suferință?

Dacă această suferință ne permite să vedem și să numim elementele inconștientului nostru pentru a le transforma în lumină, din dușmanul care aparent era, ea devine în profunzime "prieten"; chiar dacă doare, durerea are aici un sens: omului căderii, nu-i spune Dumnezeu - adresându-se lui *'Ishah* - "vei naște în durere", naștere despre care știm acum că este cea a lui însuși, în el. Această vorbă divină, departe de a se abate asupra lui 'Adam ca o pedeapsă, este dimpotrivă o informare dată acestuia despre consecințele mortale ale actului pe care tocmai l-a trăit, dar căreia Dumnezeu îi dă toată deschiderea unei posibile răsturnări de situație; acest lucru este confirmat de aceeași rădăcină *Ra'* care, într-o altă figură de balet, dacă pot spune așa, devine *'Er*, cel trezit! iar pielea însăși, *'Or*, pronunțată *'Our*, este verbul "a trezi". Aceasta înseamnă că trezirea implică experiența pieirii; iar lumina, experiența întunericului!

În această perspectivă a trezirii, cei trei prieteni ai lui Iov fac un pas înainte, chiar dacă nu sunt conștienți de acest lucru. Sunt trei dintre ei, trei "fețe", trei aspecte ale lui Iov cu care va trebui să comunice. Odată cu venirea lor începe lucrarea Satanei care atinge în Iov - a anunțat-o el însuși - "oasele și carnea lui", adică partea încă necunoscută de el, *'Ishah*-ul său interior. În acest fel, Iov reia experiența lui 'Adam din a șasea zi a Genezei, care a fost transformat într-un "suflet viu" prin suflarea lui Dumnezeu și care a văzut cum această latură complet diferită a sa se ridică în fața lui în mâinile lui Dumnezeu, o întâlnire ciudată față în față pe care va trebui să o accepte.

Iov este acest 'Adam pe care suflarea zilei a șaptea, care îl smulge din lumea căderii, îl răvășește. El nu știe, și nici prietenii lui nu știu, că îi dezvăluie *'Ishah*-ul său și tripla componentă a Sfântului Nume pe care o conține, dar pe care o și emană: putere, bucurie și posesie. Numele fiecăruia dintre cei trei prieteni îl va spune:

- **'Elifaz din Teman** înseamnă "zeul aurului"; el vine din "*Sud, din acea regiune atât de misterioasă din care a urcat și regina din Saba capabilă să verifice înțelepciunea lui Solomon*"[60], din care Dumnezeu însuși vine mai presus de toate în toată puterea sa:

"*Dumnezeu vine din Teman*
Cel Sfânt vine din Muntele Faran
Slava Sa acoperă pe amândouă
Splendoarea lui umple pământul
Strălucirea lui este ca lumina
Coarnele îi ies din mâini
Acesta este misterul puterii sale".[61]

60 1 Împărați, 10.
61 Hab. 3, 34.

'Elifaz îi va arăta lui Iov iluzia puterii sale, toată făcută din aur, bogăție și onoruri. Aici el este gol, golit de orice înțelepciune, anihilat.

- **Bildad din Șuah** este "cel fără uger"; el vine de unde se "îndoaie". Părintele hrănitor pe care Iov se crede a fi nu-i poate aduce nicio bucurie, încât tărâmul legii în care moare îl lasă neîmplinit, pradă absurdului. Confruntat cu colții sfâșietori ai calvarului, el însuși îl va experimenta foarte repede.
  Legea, după cum am văzut, nu administrează decât situația din ziua a șasea, în care oamenii căzuți sunt "coborâți", ca și cum ar fi în patru labe, confundați cu lumea animală; ea nu poate răspunde evenimentelor care vin odată cu ziua a șaptea și care îl cheamă pe cel pe care îl lovesc acolo.
  Cel "fără uger" este, în cele din urmă, și fără iubire! Crezând că-l iubește pe celălalt, el nu iubește în el decât proiecția lui însuși; se bucură de ea, se gândește la ea! Și vrând să-i ofere iubire, ispită, îl devorează... uneori epuizându-l! El devine un Satana "mâncător de praf"[62], care mănâncă energiile celuilalt. Bildad cel "aplecat" asupra lui însuși va juca acest rol.

- **Tsophar din Naamah** este "creșterea frumuseții". Frumusețea, ceea ce este "de dorit pentru ochi", spune *'Ishah* când contemplă acest aspect al fructului din Pomul Cunoașterii pe care șarpele-Satan i-l înmânează, vine din posesie, din "a avea"[63]. Iov, lipsit de orice posesiune, este obligat să treacă la "a fi"; cu toate acestea, el nu este încă conștient de dimensiunea acesteia, atât de mult încât credea că a ajuns la ea ocupându-se de treburile lui Dumnezeu cu familia sa! Cât de mult se poate împodobi conștiința bună cu hainele conștiinței și reduce la starea de sclav pe cel care se crede stăpân! Ce fugă de ființă nu se ascunde în spatele activismului faptelor bune și al sacrului! Iov încă nu are nicio idee despre acest lucru.

  Precipitat în *'Ishah*-ul său, el se află în întuneric total. Oare ochii lui se vor obișnui cu ea? Îi vor apărea și alte repere? Va discerne el ceea ce alți oameni nu văd? Da, un al patrulea prieten va veni la el, într-un fel de pătrundere într-un spațiu nou, misterios... dar încă atât de îndepărtat!

  Naamah, frumoasa, își împarte numele cu cel al sigiliului fierarului Tubal-Qain[64]. Nu există altă frumusețe decât cea care izvorăște purificată din focul fierăriei, după ce "bucătarul divin" a topit toată "zgura de plumb" și a ciocănit, a dăltuit, a dat formă perfectă operei sale.

  Țofar, care "decolează" și se lasă repede dus de doctrine seducătoare sau de ideologii superficiale, pentru că nu a experimentat botezul focului, nu-l va putea seduce pe Iov, ci, prin absurd, îl va conduce la acest botez. El face parte din procesiunea care tocmai a plecat din Naim (aceeași rădăcină cu Naama), orașul frumuseții, despre care ne vorbește evanghelistul Luca[65], pentru a merge să îngroape fiul unei văduve. Căci îl vom vedea pe el și pe cei doi tovarăși ai săi săvârșind un adevărat doliu în jurul acestui *mort* care este în Iov "fiul văduvei"; Iov nu a dat niciodată viață acestui "fiu" interior, iar *'Ishah* este văduvă de cel care i-a fost delegat ca soț și care nu s-a întors încă la ea! Dar calvarul nu a făcut decât să-l precipite în ea. De aceea, procesiunea lui Iov și a celor trei prieteni care pleacă din Naim se va întâlni cu această altă procesiune care se îndreaptă spre Naim, cea a lui Iisus și a discipolilor săi. Întâlnirea este una orbitoare; moartea și viața sunt față în față, Satana distrugătorul, iar Isus YHWH.

---

62 Gen. 3:14.
63 Gen. 3:6.
64 Gen. 4:22.
65 Lc. 7, 11-17.

"*Mortul s-a ridicat în picioare și a început să vorbească.*
Iisus l-a dat mamei sale..."

Povestea lui Iov este povestea acestor două procesiuni care se întâlnesc. Dar acela trebuie să treacă prin toată lumea lui subterană înainte ca mormântul lui să se deschidă.

'Elifaz, Bildad și Țofar se îndreaptă spre Iov și nu-l recunosc pentru că s-a schimbat foarte mult. Apoi respectă ritualul de doliu despre care tocmai am vorbit: în fața morții tac, sunt îngropați, niciun cuvânt nu ajunge la misterul ei. Toți trei sunt tăcuți; stau pe pământ timp de șapte zile și șapte nopți; păstrează tăcerea.

De ce nu l-au păstrat mai mult timp! Iov le va spune în curând:

"*Dacă ai putea să taci!*
Ai fi considerat înțelept..."[66]

Dar limbile lor se vor dezlega și vorbele lor vor răsuna în inima omului suferind doar în pălăvrăgeală total nepotrivită pentru lumea iadului în care este aruncat, singur. Însă această pălăvrăgeală este tot a lui, a minții sale, care continuă să mestece guma fostelor sale gânduri bune și care, în elanul său, nu poate opri nici o clipă acest flux inepuizabil și steril. Față în față cu el, este singur. Și în singurătatea lui strigă cu un strigăt asemănător cu cel de la naștere, pe care îl evocă, dar ca să-l blesteme! El evocă chiar dincolo de ziua nașterii sale, căci cine l-ar face să vorbească brusc despre "Liwiatan" dacă nu rezonanța abruptă a acestuia în lacrima abisurilor sale?

Într-un somn adânc, mâna unui înger desface uneori vălul care acoperă mările noastre interioare și "peștii mari" care se mişcă în ele. Este coșmarul angoasant în care ne aruncă emoțiile zilei sau cele care vor veni... Dar o mare suferință, un șoc a cărui forță este disproporționată față de cea a structurilor noastre dobândite ne precipită și pe noi spre acești monștri marini - dintre care Liwiatanul este cel mai formidabil - dintre care Iov, la un moment dat, nu va mai ști dacă nu este el însuși unul.

"*Sunt eu marea sau un monstru marin*",
îl întreabă el pe Dumnezeu,
"*ca să mă întemnițezi*"?[67]

Asemenea lui Iona îngropat în pântecele a ceea ce traducătorul numește balenă, Iov se simte alungat din ochii Domnului său:

"*Apele mă strânseseră la suflet, adâncul mă înconjura, algele îmi înconjurau capul*"[68].

Aceste accente de suferință ar putea fi cele ale lui Iov.

Din ce rețea sonoră fac parte, care ar elibera nota capabilă să atingă nodul acestei suferințe? Ceea ce este sigur este că niciun cuvânt de consolare, de mustrare sau de morală nu va putea atinge această lume a lumii subterane în care Iov simte deja Liwiatanul. Înainte de nașterea sa, nouă luni de țesătură mătăsoasă în pântecele mamei sale îl despărțiseră, îl protejaseră de monstrul din estul ființei sale în inima căruia joacă Sfântul Nume; dar această țesătură se rupe brusc și Iov atinge cel mai mare mister al adâncurilor sale pe care, din toate normele, este incapabil să îl gestioneze.

Acești trei bărbați - acești "eu" - oricât de stângaci ar fi în lucrurile bune pe care încep să le spună, se vor dovedi indispensabili pentru a-l readuce pe Iov la propria măsură și a-l feri de nebunia în care contactul imediat cu puterea supremă a întunericului l-ar face să se prăbușească. Căci el va deschide "pielea" Liwiatanului, această ultimă piele care ascunde secretul NUMELUI; va ajunge la ea, cu siguranță, dar nu fără a integra mai întâi toate cele "animale mici și mari" care populează

---

66 Iov 13:5.
67 Iov 7-12.
68 Iona. 2, 6.

'Adamah-ul său, "marea imensă" - mama adâncurilor - și nu fără a fi însoțit în această noapte compactă de YHWH însuși ca ghid.

Oricât de neîndemânatici ar fi în indigența spiritului lor, acești trei prieteni vor descâlci cu o răbdare admirabilă țesătura cu care Iov fusese înfășurat cu dragoste în pântecele mamei sale, căci în acest nou pântece, despre care vom vedea că este de foc, YHWH se angajează cu și mai multă dragoste să verticalizeze fiecare dintre crucile acestei țesături sălbatice pentru a face din ea rochia de mireasă a alesului său.

CAPITOLUL VI

Ca și păianjenul...

Așa cum păianjenul înfășoară firul pe care l-a întins într-un fel de pânză pentru a-l mânca și, în același timp, secretă ultimul fir pe această pânză prestabilită pentru a ajunge în centrul pânzei astfel țesute, tot așa vor face cei trei prieteni ai lui Iov, pe de o parte, în lucrarea distructivă a Satanei devorator, iar pe de altă parte, YHWH construindu-și slujitorul în centrul căruia stă și îl atrage.

Iov accesează aceste două registre simultan, unul după altul. La prima vedere, el se află pe unul dintre prietenii săi, în mijlocul dărâmăturilor, dar, pe măsură ce opera divină acționează, i se deschide uneori brusc un horn spre celălalt registru, ceea ce îl face să comunice cu o cunoaștere ascunsă, tainică, a esenței lucrurilor. Așa s-a întâmplat când l-am văzut respingându-și cu severitate soția nebună și întorcându-se, fără să știe, spre mireasa adâncului, sigur că va renaște din ea! Așa a fost și când a simțit Liwiatanul...

Se va lărgi oare acest filon de aur, în inima galeriilor întunecate săpate de suferință în ținuturile sale interioare, în realitate vie? Va dispărea sub mușcătura calvarului? Deocamdată Iov este doar un strigăt! Cade de pe culmea unde credea că stătea atât de ferm omul drept și se răspândește ca o lavă arzând în revoltă. Când își recapătă respirația, întrerupând acest flux de bilă, 'Eliphaz este primul care se grăbește să intre, crezând că îl poate opri.

Cel pe care "aurul îl face puternic" denunță slăbiciunea lui Iov, care odinioară îi îndemna pe cei slabi și care acum slăbește la rândul lui! 'Elifaz îl obiectivizează pe îndemnător; îl mimează! El cântă puterea divină pe care omul, în fragilitatea "casei sale de lut"[69], nu trebuie să o conteste. El cântă psalmii lui David, cântecele acelui mic păstor care a devenit rege, ca și cum i-ar spune celui care se credea rege că el însuși va deveni din nou rege dacă nu va disprețui pedeapsa Celui Atotputernic.

"*Atotputernicul*", replică Iov, "*săgețile lui sunt îndreptate drept spre mine, spiritul meu bea mânia lor... fie ca Dumnezeu să-mi împlinească speranța și să consimtă să mă zdrobească*"[70].

Iov cere moarte.

Acoperit de banderolă, furios în arena acestei lupte inegale: "*Să mă omoare cât mai repede*", pare să spună. Dar ce sunt aceste "săgeți" ale Celui Atotputernic? Ele sunt tocmai acul țesătorului divin care, în timp ce țesătura veche se desface, coase haina cea nouă a omului nou. Cuvântul "săgeată", *Hitsé*, când se pronunță *Hatsi*, înseamnă o "jumătate": este o jumătate din el pe care Atotputernicul, *Shadai*, i-o conferă lui Iov, o parte din viața lui ***yod*** - YHWH în devenire - pe care acest cuvânt o secretă, ca un fir de suflet încrețit la capătul acului...

În ceea ce privește numele lui Sadai, acesta este alcătuit în esență din litera ***shin***, piatra adâncurilor, "piatra unghiulară"[71] în care este pecetluit NUMELE sfânt, de altfel discret prezent în ultimele două litere, ***dai***, care răsturnate sunt ***yod***. Acum, ideograma literei ***shin*** este un arc întins la extrem într-o reținere a energiilor astfel încât, atunci când săgeata pleacă, să atingă scopul propus - aici Iov - suficient, atât cât poate suporta.

"*Nu te atinge de suflarea lui*", îi spusese YHWH lui Satana! Iată săgeata Atotputernicului, jumătatea sa, sau acea parte a puterii divine care distruge tot ce nu-i stă în putere - și există suferință - dar care își reintroduce imediat puterea, în tăcere! Care dintre noi, străpuns de săgeți, nu cheamă

69 Iov 4, 19.
70 Iov 6, 4 și 8, 9.
71 Cf. L ch. V. p. 244.

moartea, amăgit în iluzia că ea ne va elibera? Este într-adevăr o moarte pe care o trăim. Este o moarte pe care a trăit-o Iov, cea a potentatului pe care era și a cărui imagine o întreținea, pentru că săgețile pe care le trăgea spre alții erau cele ale bunătății sale care îl făceau indispensabil, admirabil... chiar și în ochii lui! Nu este Dumnezeul lui după chipul său?

"*Învățați-mă, le-a spus el prietenilor săi, și voi tăcea,*
Arătați-mi unde am greșit.
Nu este nici o nelegiuire în mine
Eu sunt nevinovat în această chestiune"![72]

Iov pledează nevinovat, având în vedere valorile sale de referință de care nu a reușit încă să se debaraseze. Dar ele sunt smulse de la el cu o primă piele:

"*Carnea mea este acoperită de paraziți și de mizerie,*
pielea mea se irită și se crapă..."[73]

Plângerea lui este cea a unui om jupuit. Înspăimântat de visele din timpul nopții, îngrozit de viziunile din timpul zilei, el continuă:

"*Respirația mea ar prefera să fie sugrumată și oasele mele ar prefera să moară*"[74].

Iov este simbolic decapitat; el nu mai înțelege nimic, nu mai știe nimic. La nivelul gâtului, în acel gât îngust în care se strânge respirația și din care izvorăște cuvântul, omul este lucrat pentru a deveni Cuvânt, în asemănare cu Dumnezeu. Apoi, Iov se întoarce către Stăpânul cerului și i se adresează direct, amintindu-și la rândul său de întrebarea psalmistului:

"*Ce este omul*", spune el,
"*ca să faci atâta caz de el?*
Că ți-ai pus inima pe el?
Că îl vizitezi în fiecare dimineață și îl testezi în fiecare clipă?
În fiecare moment"?[75]

"*Ce este omul*", spune psalmistul[76],
ca să vă amintiți de el?
Și pe fiul lui 'Adam, ca să-l cercetezi?
L-ați făcut puțin mai mic decât Dumnezeu..."

Să ne amintim că verbul ebraic "a ține minte" este și substantivul care îl desemnează pe "bărbat". În această formă interogativă, cântărețul se miră... nu îndrăznește să creadă în dorința lui Dumnezeu pentru această "ființă slabă", chiar "bolnavă", pe care o desemnează psalmistul - căci așa se numește omul, 'Enosh, de care Dumnezeu "își amintește".

Această ființă, bolnavă de inconștiență, bolnavă de tăietura sa cu sine, Dumnezeu lucrează asupra sa în carnea sa pentru a o vindeca și pentru a o verticaliza în dimensiunea sa de Mireasă, apoi căsătorită cu El! El își amintește de această Mireasă și face "lucrare bărbătească" în ea! Și cine este "fiul lui Adam", dacă nu fiul interior al fiecărei ființe, "Fiul Omului", adică Fiul celui care, în chip de imagine, face în sine lucrarea masculină, pentru că își "amintește" de *'Adamah-'Ishah* a sa, de pământul-mamă al adâncurilor, încărcat cu Chipul divin din care va crește Fiul?

Cine este acesta, atât de prețios, încât să-l vizitezi și să-l hrănești în pântecele mamei sale?

72 Iov 6, 24 și 29-30.
73 Iov 7, 5.
74 Iov 7, 15.
75 Iov 7, 17-18.
76 Ps. 8, 5-6.

Cu siguranță că Dumnezeu l-a făcut cu puțin mai mic decât El însuși! Din puțin, dar și din atât de mult! Câte morți nu trebuie să trăim ca să compensăm acest "puțin"!

Iov știe și nu știe. Hrănindu-se cu textele sacre, el a asimilat doar scoarța, dar le simte deja pulpa, despre care nu știe că, pentru a-i bea sucul, trebuie să treacă prin propria scoarță, prin toate pieile sale! Putem comunica cu ceilalți doar în măsura în care comunicăm cu noi înșine, ca două vase umplute în mod egal. Iov nu a permis încă ca propria-i ființă să fie golită de conținut. Plângerea lui, deși atât de necesară, îl închide în același timp la pătrunderea divină, la lucrarea bărbătească a Mirelui! Când va ceda? Nu mai poate suporta privirea divină fixată asupra lui:

"*Când vei înceta să te mai uiți la mine și mă vei lăsa să-mi înghit saliva*"?[77]

Apoi, cel de-al doilea prieten, Bildad, "cel fără uger", își revarsă morala sa îngustă, lipsită de sensul profund al lucrurilor. Iov știe la fel de multe ca și el și îl trimite la plimbare, dar întrebările lui se adâncesc. El se întreabă cu neliniște despre dreptatea Celui care a făcut atâtea minuni de neînchipuit și minuni incalculabile, dar care

"*îl rupe fără motiv!*
Este vorba de putere? El este Cel Puternic!
Pe drept ? Cine îl va atribui?
Dacă aș fi fost drept, El m-ar fi condamnat,
nevinovat, el m-ar declara pervers.
Nevinovat sunt"![78]

Iov își caută greșelile în trecut și nu le vede. Memoria sa nu depășește timpul linear al zilelor sale. Cealaltă amintire, cea a timpului adâncurilor, cea atașată muncii masculine pe care este invitat să o realizeze în *'Ishah*-ul său, îi scapă încă în mod radical. El trebuie mai întâi să epuizeze memoria primară a trecutului său, în care se simte impecabil.

"*Nevinovat sunt*!" El proiectează asupra lui Dumnezeu spiritul său de dreptate, spirit care a prezidat toate arbitrajele care i-au fost cerute. La rândul său, el cere un arbitru, dar unul cu aceeași probitate ca și el, un arbitru după chipul său...

El nu se va teme de întâlnirea față în față pentru că, spune el,

"*Nu sunt cu adevărat eu cu mine*?"[79]

În goliciunea sa exterioară, el crede că se cunoaște pe sine pe deplin. El nu are nicio idee despre ce este goliciunea interioară, nici măcar despre acel început de goliciune a lui Adam înainte de cădere, pe care o minunată didactică divină l-a construit prin diferențierea lui 'Adam de *'Ishah* a sa: "*Sunt doi, goi și nu se mai confundă*"[80], spune cartea Genezei.

Ei sunt cu adevărat doi, fără nicio confuzie, știu care este calea pe care trebuie să o urmeze. Nuditatea este cunoaștere. Iov este încă confuz cu *'Ishah*-ul său, nu cunoaște calea! Cele două eu-uri ale sale nu sunt decât unul singur, și este încă acest "mic eu", un ego nu mult mai avansat decât cel care a fost cândva în pântecele mamei sale și în care se întoarce brusc pentru a-i aminti lui Dumnezeu de frumusețea operei sale acum distruse!

"*Mâinile tale au lucrat la mine, m-au făcut și, adunându-mă, vrei să mă distrugi?*
Îți amintești că m-ai frământat ca lutul și că vrei să mă transformi în țărână?
"Nu m-ați făcut să curg ca laptele? Nu m-ați făcut să mă încheg ca brânza?

77 Iov 7, 19.
78 Iov 9, 18-21.
79 Iov 9, 35.
80 Gen. 2, 25.

Cu piele și carne m-ai îmbrăcat, cu oase și tendoane m-ai țesut, viață și milă mi-ai dat.
Providența Ta mi-a păstrat suflarea, și iată ce ai ascuns în inima ta!
"*Știu la ce te-ai gândit...*"[81]

Iov se strânge în această amintire. Cu câtă tandrețe nu se reface ca un copilaș în mâinile acestui tată inuman, pentru a încerca să-l îndoaie... Căci el însuși nu se lasă încă pliat pe proiectul divin: această desfășurare triumfală pe care o descrie despre făt, de la fuziunea celor doi gameți, masculin și feminin, până la copil, în prima "programare" a Chipului lui Dumnezeu care îl întemeiază, el este incapabil să o transpună la un alt nivel și să conceapă fabuloasa exigență ca același Chip să se realizeze acum pentru el însuși, în măreția propriului său triumf, pentru a face din om un zeu!

Iov îl cheamă pe Dumnezeul copilăriei sale să apară și să se explice, dar tocmai acest Dumnezeu trebuie să moară în mintea lui. Absența lui este nemiloasă! Nu auzise el ce spunea despre Sabat, cu mult înainte de psalmii lui David, în relatarea Genezei, despre acea zi teribilă în care "*Dumnezeu nimicește cele două și pământul pe care le-a făcut*"?[82]. Cerurile și pământul lui Iov au fost făcute, "*frământate ca lutul, turnate ca laptele, închegate ca brânza*"! Da, dar acum se cer "ceruri noi, pământuri noi"[83]!

Tatăl știe să iubească cu o iubire pe care omul slab nu o cunoaște, omul prins în singurul spațiu-timp labirintic în care se zbate. Cum va putea Iov, în aceste condiții, să descopere "*adâncimea, înălțimea, lățimea... nemărginită*"[84] a acestei iubiri a unui Tată care acum vrea să fie Mire?

Mintea lui Iov continuă să pălăvrăgească: Țofar, la rândul său, vine să vorbească despre înțelepciunea lui Dumnezeu: nu poate veni decât să ceară socoteală de nelegiuirea celor răi și să facă să strălucească viitorul celor care s-au pocăit. El spune: "*Mulțumesc, lasă-l pe Iov să fie unul dintre ei*"! Țofar îl trimite pe Iov înapoi într-un trecut plin de vinovăție sau îl proiectează într-un viitor promițător, dar este incapabil să trăiască cu el în "clipa de față". Această goliciune a momentului îl absoarbe pe Iov; îl absoarbe cu atâta forță încât Iov atinge, fără îndoială, scânteia de eternitate pe care o ascunde și care îl face brusc pe omul suferind să descopere deșertăciunea cuvintelor prietenilor săi.

"*Ești cu adevărat inconștient,*
cu tine va muri înțelepciunea"![85].

Argumentele lor nu au nicio greutate în balanța suferinței sale.

Iov, înlăturându-i pe cei care vorbesc, începe să înlăture chipul grotesc al Dumnezeului copilăriei sale; fără să știe încă, el înaintează spre Indescriptibil; dar calea nu poate fi decât negativă: nu este... dar cine este acest Dumnezeu?... și mintea, care are atâta nevoie de afirmații pentru a se liniști, revine la sarcină; numește... și nici asta nu este! Mai departe încă... și nu va fi, nu va fi niciodată "ceva", dacă nu esența "tuturor lucrurilor", Cuvântul. Aceste ultime două cuvinte sunt legate de același substantiv ebraic Dabar[86], ceea ce înseamnă că orice lucru nu are suflare decât cea care vine de la Cuvântul care îl întemeiază. A întrerupe această respirație înseamnă a o ucide. A opri lucrul la ceea ce vedem din el sau la ceea ce am învățat despre el înseamnă a-l ucide!

Dar Iov va trebui să meargă la esența lui însuși pentru a comunica cu Cuvântul, care este și el "Instant", EU SUNT!

În EU SUNT singur, Iov îl va contempla pe Dumnezeu, dar nu va avea cuvinte care să se potrivească cu Cuvântul. Din apropiere în apropiere, la care Iov nu se raliază niciodată, omul durerii

81 Iov 10, 8-13.
82 Gen. 2, 1.
83 Faptele Apostolilor 21, 1.
84 Paul Éph. 3, 18.
85 Iov 12, 1.
86 Egipt int p. 111.

se duce acolo unde Dumnezeu începe să-l sape, contestând fără încetare, fără servilism, cu o îndrăzneală care-i sporește de zece ori suferința; nu mai are nimic de pierdut!

"*Cu Dumnezeu vreau să mă cert,*
pentru că voi toți sunteți niște șarlatani,
doctori ai neantului!
Pleacă de lângă mine, voi vorbi
indiferent ce se va întâmpla în continuare.
De aceea îmi port carnea între dinți
și respirația mi-o pun în palme..."[87]

ca și cum ar fi fost la limita lui însuși.

A doua oară, cei trei prieteni, crezând că Iov delirează, compătimindu-l deci, reiau cuvântul, ca și cum într-o a doua rotire prin gaura din oasele lui.

"*Ascultă-mă", spune 'Elifaz, omul care crede că are aur,*
Eu vă voi învăța, vă voi spune ce am văzut, ce învață înțelepții..."[88]

Se învață înțelepciunea la școală? Este oare din surse exterioare lui că omul poate dobândi adevărata cunoaștere? Ar trebui să continuăm să mâncăm în continuare fructul din Pomul Cunoașterii oferit de Satana? YHWH însuși va da în curând răspunsul la această întrebare. Contrar a ceea ce spune 'Elifaz, El îi va dezvălui lui Iov că el este într-adevăr :

"*Născut cel dintâi dintre oameni,*
născut cu dealurile,
că a urmat sfatul lui Dumnezeu,
a cunoscut Înțelepciunea..."[89].

Da, Iov va fi determinat să-și amintească acest lucru, pe care, pentru moment, gura ironică și disprețuitoare a lui 'Elifaz îl traduce în monstruoasă pretenție.

Cu cel care se crede înțelept, Satana devine mai virulent; el acuză și vrea să instruiască. Iov îl trimite din nou la plimbare; fără să știe, el merge pe calea apofatică (calea negativă).

"*Oare se va pune capăt acestor cuvinte inutile*"?

În gura lor, Iov detectează pretențiozitatea. Nu de la ei așteaptă ajutor, ci de la acest Dumnezeu care îl rupe:

"*M-a apucat de gât și m-a făcut bucăți.*
El m-a confirmat ca fiind obiectivul său
Mulțimile lui mă înconjoară
El îmi străpunge coapsele fără milă
Îmi varsă pe jos fierea
Mă străpunge cu găuri care îmi străpung fața
Se topește pe mine ca un fort
Am cusut un sac pe scoarța mea
Mi-am rostogolit cornul în țărână..."[90].

---

87 Iov 13, 3-14.
88 Iov 15, 17.
89 Iov 15, 7-8.
90 Iov 16, 12-15.

Trupul lui Iov este afectat chiar și în cele mai subtile funcții ale organelor sale: grumazul îi era deja strâns ca într-o menghină, acum gâtul!

"*O, popor cu gât țeapăn*", se plânge în repetate rânduri Dumnezeul lui Israel, căutând să spargă închisorile pe care omul și le construiește prin rațiunea sa, prin sistemele sale filosofice, prin voința sa, chiar prin eroismul său, prin certitudinile sale... în care crede că se protejează, când de fapt își sapă morminte. Casa lui Iov era superbă, dar instalațiile sale interioare erau și mai solide, inexpugnabile... se gândea el!

Gâtul, *'Oreph*, este locul de "*eliberare a pieilor*", "deschiderea trezirii"[91]. În acest coridor îngust se revarsă lumina unei conștiințe cucerite asupra unei puteri a întunericului și apoi pune un nou cap pe umerii omului.

Dar Iov și-a întărit pielea, scoarța, cu un sac, ca și cum ar fi vrut să întărească rezistența tuturor temnicerilor săi. Câte săgeți sunt necesare pentru a ajunge la ei? Mulțimi! De asemenea, îi străpung coapsele, sursa gândurilor sale, a înțelepciunii care le prezidează[92].

Săgețile divine distrug toată înțelepciunea umană din Iov, oricât de mare ar fi ea. Iov este prea prețios pentru inima lui Dumnezeu pentru a nu intra în înțelepciunea Lui, "*care este o nebunie pentru oameni*"[93]. Prin gura profetului Său Isaia, El spune:

"*Voi distruge înțelepciunea celor înțelepți*".

care toate își au limitele lor, limite de altfel conținute chiar în numele rinichilor, *Kiliyot*; rădăcina *Kol* este o totalitate care, atunci când este atinsă, trebuie distrusă, aceasta este legea ontologică. Dumnezeu îl vrea pe Om fără limite, infinit, Cel care l-a creat "capabil de asemănare", capabil de Dumnezeu! O cerere teribilă!

Iov își descarcă bila. Bila este un foc, focul matriceal al metamorfozei[94].

Golit din toate părțile, Iov simte cum i se scurge viața, cum i se usucă "sângele sufletului" și nu degeaba vorbește despre "cornul său rostogolit în țărână": viitoare coroană, cornul Omului (aceeași rădăcină) este parcă implicat în adâncul ființei sale, legat de fătul divin al interiorității sale, care nu poate crește decât după ce răsună ceasul unei zile a șaptea. La acest "gong" al celei de-a șaptea zile (așa cum îl numește tradiția chineză), cornul începe să se deruleze în adâncul ființei, țesută din "țărână".

Omul, așa cum am amintit mai devreme[95], este format din "țărâna din *'Adamah*"[96]. Iar fecunditatea lui începe să fie recuperată în momentul în care, în sfârșit, se întoarce la *'Adamah-'Ishah* a sa: "*țărână, ești, și la țărână te întorci*", îi spune Dumnezeu lui 'Adam, adică lui Iov, ție care mă citești, mie!

Dacă își rostogolește cornul (genomul n.tr.) în țărână, acest mare stăpân de ieri, este pentru că, în sfârșit, renunță la exterior și începe să se integreze în germenele divin care, în partea cea mai umedă a interiorului său, îl cheamă. Contactul cu el este dintr-o dată atât de puternic și atât de real încât Iov strigă:

"*Am acum martorul meu în ceruri*
și stăpânul meu în înălțime.
La Dumnezeu, apărătorul meu,
prietenul meu, îmi curg ochii"[97].

Ceva nemaivăzut, în ordinea verticalității, s-a întâmplat în Iov. Din ceruri, în adâncurile sale, până la înălțimile inaccesibile, el este legat de "martorul" său - căci al doilea cuvânt ebraic pe care l-

91 Cf. S. du C. p. 335.
92 Cf. S. du C. p. 213.
93 1 Cor. 1, 25 și Is. 29, 14.
94 S. du C. p. 255.
95 cf. Introducerii, p. 14.
96 Iov. 16, 19.
97 Gen. 2, 7.

am tradus prin "stăpân" este tot un sinonim al primului: "martor"; sinonim și totuși câte nuanțe inexprimabile! În esență, Iov vrea să spună că prin el trece un fel de coloană vertebrală care continuă la scară infinită și care este alcătuită din prezența divină care este neîndoielnic a lui!

"*Iov l-a pierdut pe Dumnezeul cel bun*", spune J.-Y. Leloup într-o conferință despre această carte biblică; dar eu adaug - ceea ce era și în mintea vorbitorului - că el îl găsește pe adevăratul Dumnezeu, teribil și milostiv, adversar și prieten în același timp, care îl atacă și îl apără pentru a-l conduce spre totalitatea lui însuși.

Îndemnurile lui Bildad cel "aplecat", adresate acestui altul, atât de brusc vertical, care îi stă în față, sunt zadarnice. "Cel fără uger" a învățat doar cuvinte, dar nici o sevă suculentă care țâșnește din măruntaiele sale nu este capabilă să-l împrospăteze pe prietenul său, pe care focul divin îl arde. Nicio maternitate nu i-a străpuns încă pântecele, niciun lapte nu a venit la el; cuvintele lui sunt uscate și îl indignează doar pe Iov. O respinge cu violență și continuă să "își descarce bila" pentru că i se smulge o nouă piele:

"*Oasele mele sunt lipite de pielea mea, de carnea mea, și nasc în pielea dinților mei*"[98].

Aceasta este a doua oară când Iov poartă pielea pe dinți, ca și cum ar fi o extremitate a lui însuși, unde va fi eliminată. Pentru că dinții formează o barieră - și o deschidere - în fața limbii, așa cum puterile întunericului, cu pielea lor mai impenetrabilă decât cea a unui diamant, formează o barieră - și o deschidere - în fața Logosului, a Cuvântului, la care se naște Iov. Cât de dureros și de înfricoșător este să te ridici la nivelul lor!

"*În suferință vei naște copii*".

Omul, lipit de pieile sale de animale, identificat cu ele când ar fi trebuit să rămână diferențiat de ele pentru a le integra, este acum jupuit până la sânge pentru a se separa de ele, a le depăși și a se naște pe sine ca "Fiu".

"*Aveți milă, aveți milă de mine, prieteni, căci mâna lui Dumnezeu m-a atins*"[99].

Pot avea cu adevărat milă, "prietenii" care rămân la judecată și pe care o morală puternică, prea puternică, îi blochează la nivelul de la care Iov este smuls? Dar pentru că este smuls din ea, Iov nu are nevoie de milă: în profunzime, verticalizarea sa continuă și iată că primele accente de profetism izvorăsc de pe buzele sale:

"*Știu că Goel al meu trăiește*
și după aceea va sta pe țărână,
după pielea mea o vor tăia și
din carnea mea voi vedea pe Dumnezeu.
Îl voi vedea cu ochii mei,
Ochii mei îl vor vedea, nu ochii tuturor...
Temeți-vă de sabie pentru voi înșivă"![100]

Goel este Mântuitorul, ba chiar Mirele! Participăm, împreună cu Iov, la cel mai grandios ritual al circumciziei inimii, al cărui operator este Goel. El trăiește! După ce va tăia toate prepuțurile din inima lui Iov, se va ridica și i se va arăta. Iov o va vedea cu ochii lui, nu cu cei ai altuia, nu cu cei ai prietenilor săi care nu cunosc circumcizia decât ca formalitate a gestului exterior la nivelul sexului copilului de sex masculin... Nimeni nu poate cunoaște *Pryah*, "fructul de lumină" simbolizat în erecția lui prin sexul copilului, care anunță el însuși Cuvântul, dacă nu a cunoscut *'Orlah*, tăierea

98 Iov 19, 20.
99 Iov 19, 21.
100 Iov 19, 25-27.

pieilor!

"*Tăiați prepuțurile din inimile voastre*", a cerut Dumnezeul lui Israel poporului său prin gura profetului său[101]. Dar cine l-a auzit? Cine a înțeles?

Iov se află chiar în creuzetul acestui cuvânt. El nu cunoaște decât suferința, dar în spatele ei începe să apară un om nou, ale cărui pleoape ghicesc o zare.

"*Știu că Goel al meu este în viață*"!

Atunci, Țofar dă o ultimă lovitură moralizatoare; el este un aspect al lui Iov care, în ciuda zborului său profetic, nu este încă dezgolit din mintea sa; argumentele prietenului său sunt tot atâtea vlăstare plantate în inima sa, chiar dacă el le respinge!

Căci le respinge din nou când, într-un fel de al treilea act al intervenției prietenilor, primii doi revin la acuzație, de data aceasta descoperind chipul "acuzatorului". Dar discursurile lor nu mai par să aibă același impact asupra lui Iov, care a văzut deja ceva... sau pe cineva, ca în fundal, și totuși atât de real încât găsim pe buzele lui același accent de căutare neliniștită ca și pe cel al îndrăgostitului din Cântarea Cântărilor: ea și-a văzut Iubitul, dar el a plecat. Dintr-o dată îl aude. A bătut la ușă... prin deschizătură, a trecut mâna... "*Am deschis-o*", spune ea, "*dar el plecase, dispăruse...*"

"*L-am căutat, dar nu l-am găsit,*
L-am sunat, dar nu a răspuns.
Paza m-a întâlnit în jurul orașului,
m-au lovit, m-au lovit, m-au învinețit, gărzile de la paza zidurilor!
Vă conjur, fiice ale Ierusalimului,
Dacă îl vei întâlni pe Iubitul meu, ce îi vei spune?
Că sunt bolnav de dragoste"[102].

Asemenea "paznicilor zidurilor", cei trei prieteni ai lui Iov, fortificând zidurile care trebuie să cedeze, nu încetează să-l lovească pe iubitul lui Dumnezeu, care totuși nu dezarmează în căutarea sa:

"*Dacă mă duc la est, El nu este acolo,*
Dacă mă duc spre vest, nu-l pot vedea,
Dacă mă uit spre nord, nu-l văd,
Dacă mă întorc spre sud, nu-l găsesc...
Totuși, el cunoaște calea corectitudinii mele.
Dacă mă încearcă, voi ieși din el ca aurul"[103].

Nu *se îmbolnăvește și el de iubire*, acest om care îl caută în cele patru direcții ale ființei sale pe Cel care i-a străpuns inima? El știe că știe calea spre purificarea lui și că îl va găsi acolo!

Îl caută și se teme de El, Îl cheamă și Își voalează fața:

"*... Prezența lui mă înspăimântă,*
numai gândul la el mă face să tremur.
Dumnezeu mi-a topit inima.
Atotputernicul mă umple de groază!"[104]

---

101 Jer. 4, 4.
102 Cant. 8, 2-8.
103 Iov 23, 10.
104 Iov 23, 15-16.

Cu toate acestea, abia după o ultimă încercare de a-l face pe Bildad să se simtă vinovat, Iov îi înlătură în cele din urmă pe "paznici" și își desfășoară toată puterea pentru a ataca chiar bastioanele: în cetatea sa sfântă, Dumnezeu îl așteaptă. Se urcă pe crenelurile care sunt cele mai mari adâncuri ale sale și le cere să îi livreze secretul originilor sale, acolo unde Dumnezeu i-a pecetluit carnea, *Basar*. *Basar* este o contracție extremă a lui *Bereshit*, "în principiu". Sfântul Ioan, apostolul tainei divine, nu va anunța nimic care să nu fie înrădăcinat în ea.

"*În principiu este Cuvântul*".

Iov se apropie de Cuvântul lui Dumnezeu în același timp cu el însuși, în carnea sa readusă la vocația sa inițială. Dar ultima ușă prin care trebuie să treci este îngustă; el o numește: este cea a înțelepciunii.

"*De unde vine înțelepciunea?*
Unde este depozitul de inteligență"?[105]

În interioritatea lui 'Adam, înțelepciunea și inteligența sunt tatăl și mama, soarele și luna, care prezidează la iluminarea fiecărui tărâm cucerit în ascensiunea pe scara spațiilor conștiinței. Fiecare "piele" tăiată de dalta divină a distrus înțelepciunea și inteligența în raport cu câmpul de conștiință care se prăbușește odată cu ele, pentru a permite unei noi lumini să apară și să construiască un pământ mai mare. Rupt în repetate rânduri, Iov trebuie acum să-și croiască drumul spre țara sa finală unde "*YHWH va fi lumina lui, pentru totdeauna*"[106].

Iov se apropie de ea, dar nu a ajuns încă la ea. Cu angoasă, el pune din nou întrebarea esențială: "*Dar înțelepciunea, care este originea ei? și înțelegerea, unde este depozitul ei*"?

El explorează ultimele temelii ale cavității uterine în care este scufundat și care pare să se răstoarne brusc peste el; dar nu este oare el mai degrabă cel care se răsucește în ea, ca un copil în apropierea nașterii sale?

"*Pământul care produce pâinea* (să înțelegem și "Fiul")
este spulberată în adâncul ei ca de foc".

Și deodată Iov vede minuni pe care un om nu le-a văzut niciodată:

"*Ceea ce vulturul însuși nu știe,*
calea pe care leul nu a călcat-o niciodată,
comorile nespuse de oameni..."[107]

"*Dar înțelepciunea, de unde provine?*
Unde este depozitul de inteligență?".

repetă el ca într-un refren obsedant.

Nu este încă acolo!
Nu încă!
Nu încă!
Când va fi?
"Când vor vedea ochii mei fața ta"?

Iov știe acest lucru, căci chiar în întrebarea lui se afla secretul răspunsului: "de unde",

105 Iov 28, 12 și 20.
106 Is. 60, 19.
107 Iov 28, 7-9.

Me'Ayin în ebraică, poate fi tradus tot prin "din nimic". Înțelepciunea vine din Nimicul lui Dumnezeu care se anihilează și pe care Omul nu poate să-l întâlnească decât anihilându-se pe sine, în Nimic, absența absolută, singura PREZENȚĂ este YHWH, EU SUNT!

Luat prin surprindere de abis, Iov începe o nouă regresie, care se soldează cu o lungă plângere cathartică ce poate părea ilogică în infantilismul ei, având în vedere ceea ce omul tocmai a perceput, aproape a atins, în verticalizarea sa acum schițată cu certitudine. Dar logica internă a Marii Opere este diferită de cea a vorbăreților cu care ne asemănăm prea mult atunci când abordăm misterele Omului!

Am auzit deja această plângere, deoarece ne-a permis să detectăm vanitatea lui Iov, care se scurge din el, atunci când evocă fericirea sa trecută, orele sale de glorie, influența sa inegalabilă asupra dezmoșteniților din țara sa... Aici am venit să-l căutăm, în momentul celui mai mare regres pe care Iov îl poate face singur pentru a ajunge la rădăcina leprei sale și a-i întoarce energia, înainte ca un adevărat ghid să vină să ia locul celor trei prieteni.

Acesta, însă, nu va veni decât atunci când Iov se va mai tăvăli în lamentația sa până la epuizare totală; el își răspândește amintirile, își cântă virtuțile din trecut, se justifică și își strigă inocența în termeni care amintesc de accentele implorante ale celui care trece prin aceleași iaduri în vechea *Carte a morților* din Egiptul antic:

"*Eu sunt pur! Eu sunt pur*!"

Dar este în natura inconștientului să nu aibă acces la impur... Și totuși, în această mocirlă este condus Iov; o nouă piele se desprinde:

"*Pielea mi se înnegrește și cade, oasele îmi ard în fața Sabiei, în cel mai adânc din mine*"[108].

Sabia îl usucă pe Iov și aduce împreună cei doi poli ai săi, atât de opuși, pe care îi depistasem la începutul procesului și care acum se căsătoresc. Într-o zi, nu va mai exista "umezeală" în el; el va fi UNUL.

Pe patul său de încercare, el este ca Noe în arcă, unde corbul prezidează "Lucrarea în întuneric": totul se usucă la Noe, cu o uscăciune care vrea să descrie starea pământului exterior eliberat treptat de potop, dar pe care trebuie să o înțelegem ca fiind transformarea apelor în uscăciune în interiorul arcei. Căci în chivot - în sine - omul lucrat de Sabie se apropie de el, în răsăritul său.

Termenul alchimic de "lucrare la negru", atât de potrivit pentru Noe, nu este mai puțin potrivit pentru această lucrare dureroasă a lumii subterane în Iov. Am fi putut sublinia această lucrare în limbajul pe care îl folosește și Isaia atunci când descrie transmutarea "*pietrei topite în aramă pentru a face aur, și a fierului din țărână pentru a deveni argint*"[109]. Și Iov a fost "*apucat de mâna divină și dus în creuzet, pentru ca tot plumbul*" să fie purificat și transformat în lumină[110].

Asemenea păianjenului care se joacă pe cele două fire ale sale pentru a ajunge la centrul pânzei astfel țesute, Iov își pierde răsuflarea mergând de la un pol la altul al său, fără a se putea abandona cu adevărat pe firul lucrării divine.

Apoi, la un moment dat, atrasă de furie, o a patra figură apare în fața lui.

---

108 Iov 30, 30.
109 Iov 28, 1-2 și Is. 60, 17.
110 Is. 1, 25

CAPITOLUL VII

Al patrulea prieten, 'Elihou

Cifra 4 semnifică o oprire, nu cea de care ne-am lovi dacă ne-am închide, pentru că în ebraică corespunde celei de-a patra litere a alfabetului, *dalet*, care este "ușa". Acesta este un paradox admirabil al unei limbi care nu se închide niciodată și care se termină doar pentru a se deschide către o lume nouă, așa cum o confirmă chiar numele 'Adam (ADM). În acest nume, care reprezintă programarea Omului, litera *dalet* este înconjurată de cele care formează cuvântul "mamă" ('*AeM*). Aceste trei litere - *dalet* înconjurat de *'aleph* și *mem* - determină vocația lui Adam, a fiecărei ființe umane, la maternitate; pentru cea care își asumă această maternitate, cifra 4 marchează pauza necesară în pântece înainte de a suna ora nașterii. De aceea, numărul 4 este și numărul ușii, inseparabil de timpul de pauză necesar pentru maturizarea care va permite trecerea acestei uși. Ceea ce este valabil pentru maternitatea biologică a fiecărui animal de sex feminin este valabil și pentru maternitatea interioară a fiecărei ființe umane, în esență feminină în profunzimea ei, în raport cu sine când face "muncă masculină" în sine, dar și în raport cu Dumnezeu. Ușa va rămâne închisă sau se va deschide, dar ne obligă să "facem un bilanț" de la început. Putem înțelege acest lucru ca o cerere de verificare a persoanei care se prezintă în fața lui la sfârșitul timpului dorit.

A face un bilanț înseamnă tocmai a "*face 'Ayin*", "Nimic" despre care tocmai am vorbit în raport cu înțelepciunea care își are originea acolo. Dar și Omul provine tot din el, nu a fost totul "creat din nimic", din acest *'Ayin* al cărui "eu" profund al Omului, *'Ani*, nu este altceva decât jocul energiilor literelor din *'Ayin*?[111] Omul nu va trece prin ușă decât dacă s-a întors la sursa lui însuși, dacă se face "unul" dezbrăcat de toate realizările, certitudinile și speranțele sale, dacă s-a făcut "gol", total sărac, ceea ce este exprimat și de rădăcina "*dal*" a cuvântului *Dalet*, ușa! Căci, de cealaltă parte a acestei uși, cealaltă ar fi insuportabilă pentru cel care nu a făcut golul, insuportabilă până la a-l ucide dacă nu a acceptat să moară în prealabil pentru sine...

Acesta este unul dintre aspectele rolului inițiatic al tuturor "gardienilor pragului" din mituri.

În arhetipul divin, numărul 3 reprezintă Tri-unitatea divină. În aritmetică, primele trei numere sunt o icoană directă a acestui mister; ele stau deoparte, ca și cum ar fi de sine stătătoare; sunt trei numere prime, insesizabile, care formează un bloc. Matematica nu se poate lipsi de ele, dar se pare că ele ar putea fi fără matematică... Dacă minunata construcție a acesteia se desfășoară atât de fastuos, este doar de la 4 și doar prin această "ușă".

Primul număr divizibil, 4 este singurul număr care își are rădăcina în el însuși; suma submulțimilor sale îl reproduce (2 x 2 = 4 și 2 + 2 = 4); el își trage esența din 2 care participă la Tri-unitatea indivizibilă și construiește ușa. A doua Persoană a Trinității divine, Hristos spune: "*Eu sunt Ușa*"[112].

4 este ușa creației și nimeni nu se poate întoarce la Tatăl (la 1) dacă nu trece prin ea; în ea, Dumnezeu se face "Nimic" pentru a crea, dar ființa creată care îl dorește pe Dumnezeu va trebui să se facă "Nimic" pentru a trece prin ușă și a se întoarce la 1.

Fiecare situație de 4 din Biblie înseamnă această oprire și trecere. Uneori, ușa va rămâne închisă pentru un moment:

> "*Din cauza celor trei fărădelegi ale Damascului,*
> *din cauza celui de-al patrulea, nu voi revoca (decizia mea)*"
> spune YHWH prin profetul Său Amos[113].

De șapte ori - plus unu - profetul repetă această propoziție și o adresează celor șapte popoare

111 Cf. A. de F. Vol. II, p. 93.
112 Ioan 10, 9.
113 Am. 1, 2-6.

care simbolizează națiunile, cu rigoarea pe care o găsim în cartea *Apocalipsa* în scrisorile către cele șapte biserici. În Amos, a patra greșeală pare să închidă ușa în mod grav. Dar cea de-a opta națiune (2x4 = 8, simbol al învierii) primește primele roade ale unei iertăciuni.

Uneori, numărul 4 deschide ușa către o eliberare care nu exclude purificarea.

"*Căci Eu, YHWH Dumnezeul vostru, sunt un Dumnezeu gelos, care pedepsește nelegiuirea părinților în copii, până la a treia și a patra generație a celor care Mă părăsesc*"[114].

Uneori, al 4-lea dă acces direct la înviere:

"*Nu sunt aceștia trei oameni legați pe care i-am aruncat în cuptor*?", spune regele Nabucodonosor, uimit să vadă deodată patru oameni nelegați care se plimbă în mijlocul focului. "*Al patrulea, adaugă el, are înfățișarea unui fiu al lui Dumnezeu*"[115].

Cei trei bărbați, Anania, Azaria și Mihael, care fuseseră aruncați în foc pentru că refuzaseră să se închine regelui, ies apoi din cuptorul care fusese transformat pentru ei într-o matrice de foc, fără să se ardă, iar regele îl laudă pe Dumnezeul lor. Cel care este "Poarta" a fost cu ei, care au devenit ei înșiși foc!

Al patrulea personaj din cartea lui Iov are această calitate de foc. "Mânia" sa, care nu aparține domeniului psihic, mărturisește această ardere.

"*Atunci s-a aprins mânia lui 'Elihu..*".

Mânia stârnită de primii trei prieteni ai lui Iov, a căror triadă este, îndrăznesc să spun, "reversul" Trinității divine în măsura în care au rămas închiși într-un discurs dogmatic, stereotip, el însuși reversul Cuvântului divin care, departe de a se lăsa cuprins și de a închide totul pe un absolut ales, se deschide spre experiența inefabilă a indefinibilului... mereu mai departe în același timp cu aproape!

Iov, înainte de încercările sale, a fost unul dintre aceștia, crezându-se un mic zeu. Poate că a fost chiar unul dintre aceștia, fiecare dintre ei reprezentând un aspect al recluziunii sale. Dar acum "deschisul" îl aspiră într-o cheie sângeroasă: este chemat să treacă prin Poartă. Așadar, cel de-al patrulea prieten participă la calitatea acestui apel. Cel care spune "Eu sunt Ușa" îl trimite.

Acest personaj legat de al patrulea nu este însă străin de Țofar, al treilea prieten al lui Iov, care, în ceea ce am numit "al treilea act" al intervenției prietenilor, îi lăsase singuri pe primii doi; el rămăsese tăcut.

Țofar, care avea doar iluzia "decolării", a decolării din labirintul în care se aflau toți, Țofar aterizase în cele din urmă, tăcând și introducând astfel orice posibilă deschidere.

Apoi, cel de-al patrulea prieten își ia zborul, dar el are aripi adevărate, cele ale profeției.

În mitul grecesc al lui Tezeu, Dedalus, arhitectul curții de la palatul Cnossos, este închis împreună cu fiul său Icar în labirintul pe care a trebuit să-l construiască pentru a-l ține înăuntru pe Minotaur, gardianul unui prag de temut. Din motive eroice, psihice, dar nu din cauza cunoștințelor spirituale, Tezeu a decis să-l ucidă pe Minotaur. Prin viclenie (firul Ariadnei), a străbătut calea labirintică fără ocolișuri, erori sau suferințe pentru a ajunge la locuința secretă a monstrului. Dar rătăcirea prin labirint este o parte necesară a drumului; ea îl instruiește pe om (și demersul apofatic al lui Iov a dovedit-o!); îl inițiază în mânuirea "Sabiei", adică în calea iubirii. Iată de ce Tezeu nu a putut lupta cu Minotaurul cu sabia de aur pe care o avea de la tatăl său, regele, ci l-a ucis cu bâta de piele care simbolizează forța brută; el a desfășurat o forță colosală împotriva Minotaurului în loc să moară pentru a se sinucide, pentru a livra o dimensiune nebănuită a lui însuși, cea a monstrului, pe

114 Ex. 20, 5.
115 Dan. 3, 91-92.

care astfel l-ar fi depășit și integrat. Tezeu nu a putut trece de poartă. Datorită firului Ariadnei, se întoarce și viața lui, plină de acte lipsă, se termină tragic.

Dedalus și Icar sunt atunci reprezentativi pentru înțelepciunea și inteligența omului prins în labirint, în categoriile de izolare. Sunt aceleași categorii pe care Iov le-a denunțat cu atâta rigoare la cei trei prieteni ai săi, care sunt astfel prezentați în narațiunea biblică ca o replică a eroilor noștri greci. Este de înțeles că Iov i-a alungat!

Doar Țofar, însă, poate că a intuit, într-o retragere inconștientă din sine și prin forța numelui său, că soluția problemei lui Iov se afla în altă parte și că era necesar să "zboare" deasupra înțelepciunilor și inteligențelor propuse până atunci (deasupra labirintului) pentru a ajunge la ea. Tsophar pare să reprezinte în Iov dorința lui Dedalus și Icarus de a scăpa pe deasupra labirintului în care sunt prinși. Ei, ne spune mitul, își fac aripi artificiale pe care le lipesc pe spate cu ceară! Ele zboară... dar noi cunoaștem sfârșitul lamentabil al acestor două personaje - omizi pe care s-au lipit aripi de fluture! Ceara se topește, aripile se desprind și cad.

Dar în cazul lui Iov, aripile false ale gloriei sale au dispărut de mult. Iov nu mai are nici o mască pe față, ba chiar i s-au smuls toate măștile pe care nu credea că le are, a fost golit de orice artificiu, este gol, să nu uităm, "*ca să intre în pântecele mamei sale...*". Și nu trebuie să cedezi acum în fața unui succes iluzoriu, așa că Țofar nu a vorbit. Aripile celui care vrea să se înalțe ar fi fost legate organic de labirint și nu l-ar fi putut scoate pe Iov din închisoarea sa. Țofar a trebuit să facă loc "celuilalt", despre care poate că avea intuiția, dar nu și cheia operativă.

Dacă Tezeu a jucat rolul falsului erou, Iov este cel adevărat: niciun fir magic nu l-a scutit de călătoria dureroasă prin poartă. El nu-l va ucide pe Minotaur, de care se apropie cu teamă, deoarece îl caută pe Dumnezeu. Minotaurul său (care se va numi Liwiathan în narațiunea biblică, din care acest al patrulea prieten este o prefigurare) ascunde secretul realizării sale; el trebuie să-i integreze energia, nu să-l ucidă, ci să moară pentru el însuși pentru a ajunge la opera supremă. Iov se îmblânzește la *'Ayin*, la Nimic.

Tăcerea lui Țofar-Iov, care exprimă neputința radicală a omului de a pătrunde secretul înțelepciunii și inteligenței divine, fără a-i nega îndrăzneala de a se strădui să o obțină, face o breșă bruscă în zidul minții. Se deschide o ușă.

Cel de-al patrulea prieten dă buzna, radiind vibrațiile numelui său, 'Elihou, peste tot. Numele ebraic 'Elihou este foarte apropiat de NUMELE Sfânt YHWH, este structurat după modelul acestuia, cel de-al doilea *He* din YHWH fiind înlocuit cu *'El*, contracția NUMELUI 'Elohim, la începutul cuvântului, și cu un *'aleph*, litera divină care îl confirmă, la sfârșitul cuvântului.

ו ו

ה ו ה ה-ו-אל

Or, cartea *Geneza* - capitolul al doilea - ne învață că autorul Marii Lucrări în om este YHWH-'Elohim, adică omul ca imagine a lui Dumnezeu, chemat după chipul și asemănarea sa, iar Dumnezeu ca creator și care lucrează neîncetat în creația sa.

Imaginea lui Dumnezeu în om - aici, în Iov - este încă neîmplinită, dar cu ajutorul lui 'Elohim, Iov este acum prins în puterea Numelui său de a ajunge la el. YHWH lucrează în el, împreună cu 'Elohim, prin puterea Duhului Sfânt, astfel încât el devine întreg în sine. Suflarea Duhului Sfânt pune stăpânire pe 'Elihou, aprinde în el focul unui fel de forjă sacră în care "aragazul divin" îl va elibera pe Iov de ultimele sale piei, îl va elibera total. Acesta va fi "botezul său de foc".

'Elihu este precursorul lui YHWH. El este numit după *'Eliyahu*, profetul Ilie, care a fost ridicat de pe pământ în carul lui Israel într-un vârtej de foc, fără să moară[116].

În istoria lui Israel, care reproduce mitul fondator al Creației, Ilie este omologul celui de-al șaptelea patriarh *Hanokh*, care este ridicat de pe pământ de către *'Elohim* și nu moare[117]. În această

116 II Regi 2, 1 și 11.
117 Gen. 5, 24.

genealogie patriarhală, prototip al istoriei umane, *Hanokh* construiește dimensiunea de "Fiu"; aceasta se realizează pe deplin în Noe, al zecelea patriarh, care este numit Noe-Fiu. Noe cunoaște îmbărbătarea fructului divin care a devenit.

În inima lui Israel, Ilie îl învie pe fiul văduvei din Zarfa - *Zarfatab* desemnând o "turnătorie", o forjă, iar "fiul văduvei", după cum am văzut, acest fiu al femininului interior al fiecărei ființe umane care, în condiționarea căderii, s-a aflat radical despărțit de Tatăl; omul l-a "ucis pe Tatăl" și a făcut din această soție interioară o văduvă, incapabilă de acum înainte de a-l face să crească pe fiu; acesta din urmă moare la rândul său și Ilie este cel care îl învie.

Iov a dat de pomană "văduvei și orfanului"... Dar acest "fiu" orfan are nevoie de mai mult decât de milostenie - faptele bune și conștiința bună nu au putere de înviere! -El are nevoie de Tatăl! În forja în care a devenit propria sa inimă și care prefigurează vârtejul de foc, "Ilie îl învie pe fiu pentru că o leagă pe văduvă de Soțul ei divin.

Ioan Botezătorul are duhul lui Ilie, spune Isus; el este "Înaintemergătorul", cel care îl anunță pe Mesia și care se dă la o parte înaintea lui, spunând:

"*El trebuie să crească și eu trebuie să mă micșorez*"[118].

Ioan boteza în apă, dar se dă la o parte în fața "Fiului Omului", Cel care botează cu foc. 'Elihu, la fel ca Hanokh, Ilie și Ioan Botezătorul, are vocația de Înainte-mergător; toți patru sunt din același neam! Nici unul dintre ei nu este străin de dimensiunea angelică.

Cred că am putea extinde discursul biblic despre răpirea lui Hanok și a lui Ilie, asociind forța care îi smulge de pe pământ cu aripile puterilor cerești. Și nu este Ioan Botezătorul venerat în Tradiție la fel ca îngerii?

Unele icoane ale Precursorului îl înfățișează cu aripi...

Ca și energiile divine necreate, îngerii, în cele nouă ierarhii ale lor, sunt energii create, cu aspect uman; ei sunt oglinzile strălucitoare care reflectă splendoarea divină și ne-o transmit, de la serafimul cu șase aripi la îngeri; Îngerii, care dau numele celor nouă ierarhii în ansamblul lor, dar care aparțin în realitate celei de-a noua ierarhii, sunt însărcinați să împletească cu umanitatea, și cu fiecare ființă în parte, destinul său, adică să facă din spațiul său interior locul de întâlnire permanentă a dorinței lui Dumnezeu pentru om și a dorinței omului pentru soția sa divină. 'Elihu este unul dintre aceștia; el dă buzna în viața lui Iov cu forța înflăcărată a profetului și cu puterea iubitoare a îngerului; el vine să pregătească venirea Fiului în acest om care, prin suferința sa, a experimentat deja un botez de apă. El este trimis să-l scoată pe Iov din el însuși, să-l extragă din primul "eu" inerent tuturor înstrăinărilor din labirint și să-l ridice într-o altă parte a lui însuși, într-un prim spațiu interior pe care nu cred că este greșit să-l numim cea a lui *Hideqel*.

Hideqel este unul dintre numele râului unic care, pornind de la NUME, curge din Grădina Edenului în Adam (fiecare ființă umană) și care se împarte în patru capete (patru principii), dând corp la patru aspecte ale sale, fiecare dintre ele purtând un nume; fiecare dintre ele vine apoi să fertilizeze părțile succesive la care Adam ajunge pe măsură ce se ridică puțin câte puțin în el însuși[119]. Contextul biblic ne permite să asociem fiecare dintre aceste nume cu calitatea spațiilor interioare numite "câmpuri de conștiință" pe care omul le descoperă în cursul etapelor sale de creștere. Râul divin care își are izvorul în NUME este o expresie orbitoare și germinativă a Apelor de sus care vin în întâmpinarea apelor de jos (inconștientul Omului) la chemarea făcută de acestea din urmă în dorința lor de a se întoarce la origine, dorință pe care Omul o are de la Dumnezeu.

Când, în cursul lucrării de împlinire determinată de această dorință, apele de jos invocate de Dumnezeu[120] devin "uscate" (de conștiință), râul divin curge, udă cele uscate și fertilizează pământurile interioare care încep atunci să dea roadele lor.

La capătul de jos al scării se află *Phrat*; el se scufundă în apele inconștienței, care fără el nu

118 Mt 11, 14 și Ioan 3, 30.
119 Gen. 2, 10-14 și A. de F. Vol. II, cap. X la XIV.
120 Gen. 1,9 și 2,19 cf. A. de F. Vol. I, cap. IX și vol. II, cap. XIX.

ar putea fi "coagulată". *Phrat* este o prezență invizibilă, discretă, simbolizată de sarea mării și de cea din serul nostru sanguin, cea care arde deja în botezul apei; el dă toată savoarea vieții, o ordine morală în inconștiență, un sens ascuns în inima absurdului, o speranță când totul pare blocat, o forță nesperată de a traversa umbrele și de a străpunge imposibilul. *Phrat* este ceea ce "înflorește"... floarea de sare! A înflorit în inima lui Iov. "Suferința dreaptă" botezată cu apă a ieșit din inconștiență prin refuzul a tot ceea ce se afla în limitele ei. Ardoarea dorinței sale pentru Dumnezeu este de așa natură încât râul divin care vine să-i răspundă dincolo de *Phrat* este *Hideqel*, cel al profeților, cel al unui foc subtil care arde inima și limba omului vizitat de Sfântul Nume; faptul de a fi cuprins de el este ca și cum ar fi aspirat de o flacără, de suflul unei cunoașteri bruște, stranii, care îl sufocă și îl intoxică; Această ființă este astfel pregătită să se înalțe spre alte spații, unde va fi vizitată succesiv de la *Guilhon* pentru a căpăta dimensiunea sa de regalitate, apoi de la *Pishon*, în "țara promisă", țara NUMELUI, acolo unde își are originea râul, la "sursa" ființei; acolo, cu YHWH, ea va atinge dimensiunea sa sacerdotală. Acest râu este cel pe care l-am menționat la începutul acestei lucrări; este cel care vine "ca un râu grăbit" și "Duhul lui YHWH se precipită în el"[121], adaugă profetul Isaia.

Astfel, beat fiind cu el, 'Elihu se năpustește în chinul lui Iov, cu o forță care ajunge să "ardă, să mistuie" (*Leqadoah*, fața ascunsă a *Hidequel* - când numele se citește invers) tot ce mai aparținea etajului de la *Phrat*, de cea a labirintului exilului în care se zbătea Iov.

Profetul Daniel, care "*se plimba pe malul Hideqel*"[122], vede deodată cerurile deschise; orice profet se înscrie în timpul și spațiul interiorității; el vede "împlinit" și "încă neîmplinit", Pomul Cunoașterii crescând și fructul său în promisiune; el luptă cu violență împotriva a tot ceea ce ar putea submina această creștere și integritatea fructului; Limbajul său deranjează și destabilizează pe oricine este așezat în singurul timp exterior și se referă la singurele valori, chiar cele mai bune, ale acestui exil; suflarea lui Dumnezeu îl animă și face să îi bolborosească apele interioare, deja "vinificate", așa cum vor fi la nunta de la Qanah:

"*Inima mea e ca un vin cu dop*
ca un burduf plin cu vin nou, care va exploda!
De aceea, lăsați-mă să vorbesc ca să pot respira liniștit,
lasă-mi buzele să se deschidă pentru a răspunde...
Este Suflarea Celui Atotputernic care îmi dă viață"[123]

a spus 'Elihou.

Este Suflarea Celui Atotputernic care pune pe buzele profetului cărbunele aprins al Cuvântului lui Dumnezeu; este Suflarea Celui Atotputernic care sfărâmă "cuvântul" până la mesajul său secret, care spulberă toate modelele mentale, inclusiv cele pe care o Tradiție supra-instalată le-a înghețat în atitudinea primilor trei prieteni ai lui Iov.

'Elihu spulberă, ca într-un râs sacru, discursurile deșarte ale acestor justițiari și pe cele ale lui Iov însuși, care ambii fac scut pentru Cuvântul lui Dumnezeu.

"*Pentru că Dumnezeu vorbește, spune el, într-un fel sau altul, iar voi nu-i dați atenție.*
În vise, în viziuni nocturne, în somn adânc
Când un somn adânc îi apasă pe oameni în timp ce se întind pe paturile lor.
Atunci El deschide urechea Omului, El semnează învățăturile Sale..."[124].

Somnul însuși este uneori o pauză de la condiționarea exilului. În ea, *Taredemah* - al cărei alt nivel este: "apropierea de asemănare" - cel mai simplu om poate fi dus pe malurile lui *Hideqel*, își

121 Is. 59, 19.
122 Dan. 10, 4.
123 Iov 32, 19-20.
124 Iov 33, 14-16.

poate vedea "neîmplinirea" și poate auzi cum îi vorbește "tot ceea ce există în el". Dacă începe să asculte, intră în comunicare cu el însuși, dar și cu învățătorul divin!

De aceea, *Halom*, visul, este mâncare; este, în strălucirea dansantă a celor trei litere ale sale, *Lehem*, pâinea, și *Melah*, sarea! Cu ajutorul informațiilor pe care le aduce visul, Dumnezeu dăruiește elementele de viață care îi permit omului să se realizeze.

"*Eu sunt pâinea vieții...*
Voi sunteți sarea pământului...
Lumina lumii"[125].

De la sare la lumină este calea asemănării. Omul este apoi "*sărat cu foc*"[126]. Și este "*îndurerat, pe patul său...*", așa cum încă este învățat. Căci durerea rupe și ea scoarța. Fără să cunoască legea, Iov o trăiește de când Satana a început să-i smulgă pielea, "*până la capătul pielii*"... până în fundul iadului! Și acolo,

"*Dacă se găsește lângă el un înger, un apărător, unul dintr-o mie, care să-l învețe calea cea dreaptă și să-i spună (lui Dumnezeu) că El va fi milostiv cu el și-l va salva din abis (căci) am găsit iertare, carnea lui va învia cu tinerețe*"[127], iar Omul va regăsi din nou lumina.

Cu siguranță că 'Elihu este acel înger pentru Iov, dar "calea cea dreaptă" îi cere să denunțe mai întâi blasfemiile pe care Iov, în suferința sa, le-a rostit.

Iov a spus: "*Sunt nevinovat;*
Dumnezeu este cel care refuză să-mi facă dreptate.
În ciuda dreptului meu, sunt considerat un mincinos,
rana mea este incurabilă, deși nu am păcătuit.
Oh, există vreun om ca Iov
Să bei blasfemia ca pe apă,
pentru a merge cu cei nelegiuiți și a umbla cu cei perverși"!
Căci el a spus: "*Omul nu câștigă nimic dacă îi place lui Dumnezeu*"[128].

Cum a putut acest "om neprihănit" să afirme astfel de minciuni?

Iov își adaugă apoi la încercările sale prin consecințele impertinenței sale. Căci Cuvântul este energie: cuvântul face lucrul rostit! Și este un nou labirint pe care Omul și-l constituie singur și în care se închide atunci când nu vede în Satana încercării adversarul ontologic, greu, desigur, dar eliberator.

'Elihu clarifică problema arătându-i lui Iov că urmările discursurilor sale false îl ating doar pe el însuși, deoarece Dumnezeu este inofensiv. Infinit, Dumnezeu este infinit în iubirea Sa.

"*Dacă păcătuiești, ce faci în El?*
Dacă îți înmulțești greșelile, ce-i faci lui"?[129]

Omul ajunge doar la Fiul Omului din el, imaginea divină pe care apoi o sterilizează, dar nu și la Atotputernicul pe care aceste discursuri deșarte nu-l ating.

"*Gândește-te mai degrabă să glorifici lucrarea Lui...*
Nu putem ajunge la Cel Atotputernic
Eminent în putere, în dreptate și în înmulțirea milei,

125 Ioan 6, 35; Mt 5, 13-14.
126 Mc. 9, 49.
127 Iov 33, 23-25.
128 Iov 34, 5-9.
129 Iov 35, 6.

El nu răspunde.
De aceea, oamenii să îl respecte
și orice inimă înțeleaptă să se teamă de El"[130].

Gândește-te să slăvești lucrarea Sa, să vestești laudele Sale, să faci să vibreze cu propria ta voce sunetele Măreției Sale infinite, ceea ce va distruge ultimele bastioane ale rezistenței tale, ceea ce va face să se risipească ciclonii sufletului tău, te va conduce în ochiul suferinței tale pentru a descoperi acolo, așteptându-te, pe Cel care îți cunoaște NUMELE! Îl vei descoperi cu totul diferit de cel pe care credeai că îl slujești, slujindu-te doar pe tine însuți, tu însuți apoi generator inconștient al propriei tale suferințe!

"*Ascultă aici, Iov, oprește-te și gândește-te la minunile lui Dumnezeu*"[131].

Și această minune printre toate cele pe care le va dezvălui apostolul Pavel:

"*Omul este slava lui Dumnezeu*"[132].

Femininul din adâncurile lui 'Adam, cealaltă parte a lui, soția sa *'Ishah*, este gloria lui Adam. Dar întregul Adam, umanitatea și fiecare ființă umană este slava lui Dumnezeu. Fiecare este chemat să intre în camera nupțială unde îl așteaptă Mirele divin, precum Noe "unul și gol"[133] în cortul său...

Iov este chemat la acest mister inefabil, pentru a fi pătruns mai întâi de *Guihon*, care îl va îmbrăca cu o dimensiune regală, apoi de *Pishon*, unde, ajungând în țara promisă, va deveni NUMELE său în preoția universală a lui YHWH-Cristos, pe care numai YHWH-Cristos o poate conferi.

De aceea 'Elihu tace. Înainte-mergătorul se retrage; vine Cel ce va veni.

În furtuna acestei schimbări, Iov tace.

În furtuna iubirii Sale, YHWH este acolo.

---

130 Iov 36, 24 și 37, 23-24.
131 Iov 37, 14.
132 1 Corinteni 11, 7.
133 Termen folosit în referință la foarte frumosul poem al lui Daniel Pons, 1974, ed. Albin Michel. Cf. și Gen. 9, 21.

CAPITOLUL VIII

Pomul cunoașterii

Oricât de mult ar fi fost îmblânzit spre "celălalt" de către stăpânul său interior, Omul este fundamental supărat atunci când se îndreaptă spre NIMIC. Cuvântul divin pe care începe să-l experimenteze este pentru el furtună, foc, ape mari, cutremur... El va trebui să intre în dimensiunea finală, pe care a experimentat-o Ilie, pentru a percepe Cuvântul divin "într-o tăcere șoptită"[134].

Dar când Dumnezeu îi vorbește lui Moise pe Muntele Sinai,

"*Sinaiul era plin de fum... întregul munte s-a cutremurat violent... Moise a vorbit și tunete divine i-au răspuns; poporul a văzut vocile*"[135].

Densitatea sunetului face vizibil Cuvântul care, ca o daltă, ciopleşte piatra muntelui în acelaşi timp cu inimile oamenilor.

"*Glasul lui YHWH sparge cedrii, spune psalmistul,*
rupe cedrii Libanului... despică flăcările de foc,
face să tremure deșertul...
Vocea lui YHWH face ca stejarii să se clatine,
El dezbracă pădurile..."[136].

În furtună, YHWH este acolo. El nu-i răspunde lui Iov, ci "El răspunde Iov"; Iov este rodul răspunsului Său. Cuvântul-Spadă îl sculptează pe omul care, asemenea minereului acum topit, înroșit de focul forjei, se lasă tăiat și cizelat.

În furtună, vorbește YHWH; Sabia taie prin interogații succesive; și mai întâi de toate :

"*Cine este cel care împiedică scopul meu cu vorbe fără să știe*?"[137]

verset pe care îl putem auzi:

Cine este cel care întunecă pomul (care este) prin vorbire fără cunoștință?

În creșterea "copacului" se află "proiectul" divin; de aceea, același cuvânt ebraic *'Ets* acoperă ambele sensuri.

YHWH îl plasează imediat pe om în centrul singurei probleme reale, cea a Pomului cunoașterii care este el și care trebuie să dea acum roadele sale. Să nu uităm că numele pământului natal al lui Iov, *'Outs* (UT), dezvăluia prezența omului în mijlocul copacului său, dar un copac care până atunci fusese blocat în creșterea sa de buna conștiință și de mulțumirea de sine a celui care trebuia să gestioneze creșterea sevei sale; aceasta din urmă era încolăcită în adâncul lui, smulsă de șarpele Genezei care continua să muște și să își epuizeze potențialul de verticalizare.

În proiectul său de moarte, Satana îl împinge pe Omul pe care vrea să-l distrugă în lumea lui subterană. Dar acolo este YHWH; în adâncurile lumii subterane, omul își întâlnește Dumnezeul său.

Aceasta este vocația misterioasă a șarpelui, *Nahash*, care îl conduce pe *Nahoh* la litera ebraică ***shin***, care se deschide în *Shem*, la Numele Sfânt, YHWH.

În lumea subterană, este cert - și este alegerea omului - omul se poate lăsa devorat și de

134 1 Regi 19, 12.
135 Ex. 19:18 și 20:18.
136 Ps. 29.
137 Iov 38:2.

Satana. "*Dar dacă se găsește un înger...*" Pentru Iov, *'Elihou* veghea. YHWH îl instruise pe Satana să nu se atingă de respirația lui Iov. Aceasta era limita puterii Adversarului. La această limită, *îngerul-'Elihou* veghea, lucra, apoi dispărea.

YHWH îl întreabă apoi pe Iov despre subiectul crucial al Pomului Cunoașterii care este. De ce a ținut-o atât de îngropată? Acum este timpul să desfășurăm seva pe care Scriptura o numește uneori "cornul", cea pe care "*Iov a târât-o în țărână*", dar pe care acum trebuie să o desfășoare împreună cu YHWH, în mod regal, spre rod, spre NUMELE său, căci numai YHWH poate deschide spre NUME.

Până acum, Iov avea doar cunoștințele oferite de cărți, școli și profesori; avea doar instrumentele intelectului și ale voinței sale pentru a înțelege și a memora ceea ce învățase; considera acceptabil doar ceea ce aparținea sistemului său de investigație și care se înscria în cadrul propriei sale participări la realitate; astfel, el atingea conturul tuturor lucrurilor, dar ignora inima lor și, mai mult, ceea ce face să bată inima, inclusiv propria sa inimă...

Sexul masculin al instrumentului său de cunoaștere era în erecție somptuoasă și pătrundea în universul care îi livra treptat secretele vieții, dar și ale morții. Iar atunci când cunoașterea nu vine din interiorul ființei, omul nu poate mânui secretele sale formidabile. Căci adevărata cunoaștere este feminină; ea este pecetluită în universul intim al fiecărei ființe, în soția sa *'Ishah*, neglijată până acum de Iov. Își ascultase soția, dar nu voise decât să-i audă nebunia:

"*Blestemă-l pe Dumnezeu și mori*!"

în timp ce urechea sa interioară auzise și ea, după cum ne amintim:

Binecuvântează-l pe Dumnezeu și mori!

Dar el nu a reținut niciuna dintre aceste acceptări, închizând ușa acestei soții a cărei invitație la nuntă o respingea la fel de mult ca și blasfemia sa. Totuși, omul nu are acces la adevărata cunoaștere decât în ritualul nunții sale! Când Iov a pus călușul pe "femeia nebună", el și-a acoperit urechile și a refuzat să-și "*desfacă cornul*".

Acum YHWH o cheamă la desfășurarea cunoașterii.

"Încinge-ți coapsele, om puternic,
Te voi întreba și mă vei învăța"[138].

îi spune ea lui Iov.

Rinichii omului sunt sursa nașterii sale; ei își distribuie forța, pe de o parte, în stadiul procreativ, în uniunea subtilă pe care o întrețin cu organele genitale încă din zorii forării lor comune, iar pe de altă parte, în stadiul fonator, unde se dobândește dimensiunea de cunoaștere a Cuvântului-creativ. De aceea, tradițiile sunt de acord să plaseze rădăcinile oricărei robusteți în rinichi.

Încingeți-vă coapsele înseamnă: "adunați-vă energiile", nu le mai lăsați să se risipească în ceea ce constituie stadiul procreării și în lucrările lumii exterioare, pentru că vom lucra și vom construi cu ele pământurile voastre interioare pentru a face să germineze acolo lumina cunoașterii.

Încinge-ți coapsele din cartea lui Iov rezonează cu ordinul divin dat lui Noe, în capitolul potopului, de a construi o arcă și de a aduce cu el "*orice viețuitoare, orice animal*"... Energiile animalelor din Noe vor apărea în curând în Iov. Cei doi eroi biblici sunt încă Adam din Geneza[139] - și, prin urmare, fiecare ființă umană - pe care Dumnezeu îl conduce să-și descopere femininul interior, să numească energiile care sunt bogăția sa pentru a-și construi propriul NUME. Am

138 Iov 38, 3.
139 Gen 2:19.

menționat acest lucru la începutul acestei cărți[140] și îl amintesc aici doar pentru a înțelege mai bine sensul imperativului: *Încingeți-vă coapsele*.

Bărbatul viteaz conform lumii va trebui să-și încingă coapsele pentru a merge la luptă, la fel și bărbatul puternic pe care Dumnezeu îl cheamă în Iov trebuie să-și adune toate energiile în centura sufletului său, pentru că armatele sale interioare sunt chemate. Oricât de mult ar fi fost zdruncinați de încercarea distrugerii lor exterioare, în interior nu sunt împrăștiați și sunt gata de luptă într-o armură nouă și în ordinea desăvârșită din prima zi[141].

Împreună cu animalele sale, Iov intră în "arca" sa. Acolo vorbește YHWH:

"*Eu te voi întreba, tu mă vei instrui*".

Un discurs ciudat pentru urechi ca ale noastre, care nu sunt încă deschise la total altceva..... L-ar instrui Iov pe YHWH? Dar noi am perceput insolența lui 'Elifaz când a vrut să-l instruiască pe Iov[142] și a fost alungat cu violență! O inteligență ascunsă în estul ființei sale ieșise brusc la suprafață la Iov pentru a nega această cale de cunoaștere. El ar fi putut, totuși, să accepte ideea că YHWH îl învață. Dar a inversa această propunere este atât de nebunească încât deschide într-un mod abrupt spații necunoscute lui Iov, aproape de estul său; inteligența sa este extrasă din ea; revelația va fi orbitoare!

"*Unde erai tu*", continuă YHWH,
"*când am întemeiat pământul?*
Care a închis marea cu uși
când a ieșit din pântece?
Ați mers la izvoarele mării?
Ați mers până la fundul abisului?
Ți s-au arătat porțile morții?
Care este calea spre locuința luminoasă?
Unde este locuința întunericului?
Trebuie să știi, pentru că atunci te-ai născut,
Numărul zilelor tale este nenumărat!"

Dalta divină a continuat să sculpteze cu lama sa interogativă totalitatea cosmică a lui Iov; ea atinge acum în adâncurile sale feminine orientarea sa... originile sale atemporale, căci sămânța sa din inima lui *'Ishah*, *'Adamah* al său este divină.

YHWH atinge miezul sistemului solar al lui Iov, soarele însuși care, în noaptea inconștientului uman, nu-și poate radia lumina și nici nu poate desfășura cornul cunoașterii al cărui rădăcină este. Inconștientul în sine nu poate primi. Dar atunci când Cuvântul divin își însușește propria sămânță în inima sa, acesta devine receptor de lumină, devine lumină; inteligența se deschide și omul își amintește treptat... "*Te voi întreba, tu mă vei învăța*".

YHWH devine moașa cunoașterii care, îngropată în adâncurile lui Iov, înfășurată până acum cu seva copacului său și devorată de Satana, este luată înapoi de la Adversar, recucerită și brusc "*așezată ca o mireasă*".

Conform planului lui Dumnezeu[143], 'Adam este adus în lume - în adevărata lume a inteligenței - prin căsătoria cu 'Adamah, lumea sa interioară, pe care Sfântul Nume din el o luminează treptat. Când omul își amintește, știe că a fost creat din eternitate, cu mult înainte de exilul său și în fiecare dintre momentele exilului său!

Își amintește... Își amintește de hambarele de zăpadă și de magazinele de grindină; vede

140 A se vedea capitolul II, p. 41.
141 A se vedea sfârșitul capitolului III, p. 54.
142 A se vedea capitolul VI, p. 96.
143 Gen. 2:22.

calea luminii... cea a ploii, a gheții și a rouăi... Recunoaște în stele îngerii lui Dumnezeu care vin să-l viziteze: Orion înconjurat de constelațiile sale și Ursa Mare cu micuții ei... Ei îl fac să retrăiască ziua a patra a Genezei, când fiecare a construit în el "ușile" viitorului său, când fiecare a pus pecetea pe fluxul vieții al cărui secret îl deținea. Astăzi porțile se deschid și râul vieții izvorăște ca un torent în fața furtunii... Pentru că toate energiile latente ale ființei ei se revarsă brusc și Iov devine răspunsul la căutarea ei sâcâitoare:

Înțelepciunea, de unde provine ea?
Unde este depozitul de inteligență?

Me'Ayin, "din Nimic" am auzit, din acel "*Punct de sus*" care își are Imaginea în "*Punctul de jos*", Răsăritul Omului, propriul său Nimic pe care trebuie să-l atingă pentru a se alătura Celui de sus!

Știința divină a înțelepciunii și inteligenței l-a țesut pe Iov în misterul trupului său. Lucrat de încercare pentru a ajunge la acest mister, Iov începe să bănuiască partea cea mai subtilă a lui însuși: coapsele îi apar ca sursă de înțelepciune și inima ca sursă de inteligență. La acest nivel, o memorie celulară a corpului face ca cea mai mică dintre părțile sale să cunoască atât totalitatea, cât și vocația profundă a fiecărei părți. Acest lucru este valabil mai ales pentru funcția arhetipală a rinichilor și a inimii, cele pe care *Domnul YHWH, Dumnezeul oștirilor*[144], *le "sondează"*: rinichii, ca urechi ale interiorității ființei, îl ascultă pe YHWH și informațiile lor prezidează metabolismul sării Înțelepciunii; inima, ca centru al "circumciziilor" - morți și învieri -, fiecare dintre ele deschizându-se spre o nouă lumină, este sanctuarul oricărei creșteri. Bate în ritmul respirației divine pe care retragerea lui 'Elohim o inițiază într-un *Shabbat* misterios, pentru ca YHWH să crească și 'Elohim să se întoarcă la el înainte de a se retrage din nou...

Acest balet al iubirii dansează în sângele nostru și face să bată inima lumii. Fiecare inspirație este atunci o nouă deschidere a inimii, apariția unui alt câmp de conștiință, lumina care străbate adâncimi mai mari, inteligența radiantă care va permite noua expirație[145]. Înțelepciunea și inteligența, care au dispărut alternativ în fața autorităților superioare care prezidează aceste noi câmpuri de conștiință, vor dispărea complet; ele vor fi anihilate, golite, atingând sursa ființei așa cum fac magii când vin să se prosterneze în fața Pruncului din pătuț. Purtând aur, smirnă și tămâie, emanând cele mai rafinate parfumuri ale realizărilor umane, magii, acești domni ai Orientului, vin să depună totalitatea comorilor lor și a ceea ce sunt, în fața Orientului însuși, YHWH-Cristos. Ca și Iov astăzi în fața lui YHWH, Dumnezeul său care îl conduce la el însuși.

---

144 Ier. 11:22.
145 Cf. S. du C. cap. XII.

CAPITOLUL IX

Animalele lui Iov, puterile lui opuse

"*YHWH-'Elohim formează, din 'Adamah, orice viețuitoare de pe câmp și orice pasăre din cele două; le aduce la 'Adam ca să vadă ce cheamă la Sine, și tot ceea ce 'Adam cheamă la El din suflet viu (construiește) NUMELE lui*"[146].

Cu alte cuvinte: fiecare persoană vie văzută și numită de 'Adam este un suflet viu și își construiește NUMELE. În pântecele mamei sale, 'Adamah, cu YHWH-'Elohim, Iov își crește NUMELE. Iată cum își continuă opera dalta divină: rădăcina verbului "a forma", *Yatsor*, este formată din *Tsor*, dalta circumciziilor! A forma înseamnă, așadar, a tăia întunericul pentru ca lumina să apară.

Circumciziile au fost deja făcute la Iov, i-au tăiat primele "piei", cele ale animalelor care îi hrăneau mintea.

Boii și măgarii - tărie și ascultare - admirabil puși la punct de lege, așa cum am văzut la începutul acestei cărți[147], au permis sacrificarea primei oi; iar călătoria cămilelor, trecerea primelor uși ale ființei sale. Trimițându-i pe rând pe fiecare dintre cei trei prieteni ai săi, Iov și-a curățat pădurea psihică și a deschis calea pentru pătrunderea luminii pe care o anunța cel de-al patrulea prieten: acesta din urmă a pregătit căile lui YHWH. Acum YHWH este aici. El însuși ia în mână dalta *circumcizorului*, căci trebuie să mergem mai departe și să traversăm o junglă populată de animale necunoscute.

Nu putem vorbi îndeajuns despre clivajul dintre aceste două timpuri, pe care experiența lui Iov îl ilustrează pe deplin: Dumnezeu devine un terapeut pentru Iov, pentru fiecare dintre noi; îl lasă pe omul care traversează această primă pădure psihică întunecată a absenței divine să plângă, chiar să urle, atât cât este necesar!

Dar vine un moment în care, pe măsură ce se avansează spre Prezența Sa, această lucrare nu mai poate fi supusă memoriei trecutului care încă declanșează lacrimi și furie și întreține suferința. Demersul lui EU SUNT întoarce radical persoana în cauză de la timpul său istoric la timpul său interior, la cerurile sale neîmplinite, populate de "vii" pe care le descrie Geneza, și aceasta până la foarte "străvechiul" originilor sale, până la Orientul său, "*pământul făgăduinței*" păzitor al NUMELUI.

Aceste animale deja mobilizate de probă au stârnit toate primele emoții, desigur - și acestea au fost tratate - dar în acest moment precis de clivaj trebuie să se întâlnească pentru ele însele ca potențiale bogății chemate la împlinirea lor pentru a ajunge la NUME. Dacă prima parte a experienței este întreținută la nesfârșit de terapeutul uman care nu știe decât să-și conducă pacientul spre această altă parte la care poate că el însuși nu a ajuns niciodată și se asigură astfel, nu același lucru se întâmplă cu terapeutul divin care, prin gura lui 'Eliyou, în cuvinte subliminale, pare să fi strigat: "*Ajunge, să mergem mai departe*!". Chiar în acel moment, Iov a terminat de povestit, s-a întors în sfârșit spre adâncurile în care tocmai se deschisese căutând originile înțelepciunii și inteligenței, tatăl și mama arhetipală.

Așa cum a făcut pentru 'Adam, YHWH-'Elohim îl conduce pe Iov spre estul său; astfel, El scoate din întunericul *'Adamah* animalele pământului și păsările cerului pentru ca Iov să le vadă, să le numească și să își construiască Numele.

În apele din *'Adamah*, peștii nu pot fi văzuți, cu atât mai puțin numiți. Dar în măsura în care Iov a ieșit din confuzia inconștientului său, în măsura în care Dumnezeu l-a făcut pe Iov însuși un

146 Gen. II, 19.
147 A se vedea sfârșitul capitolului III, p. 52.

pește prins în plasele dorinței Sale, în chip de imagine, Iov poate, împreună cu YHWH-'Elohim, să scoată din apele adâncurilor sale peștii care le locuiesc. Aceste animale terestre, acum vizibile și cu nume, îi sunt prezentate. Lui Hristos îi va plăcea să vorbească despre pești; se va juca de multe ori cu acest arhetip pentru a mobiliza energiile poporului său, dintre care mulți vor fi aleși dintre pescarii de pe lacul Galileii. El însuși va deveni un "pește divin", scufundându-se în apele de jos pentru a se căsători cu energiile lor și a le face să se întoarcă la sursa lor originară, Apele de sus, așa cum cântă David într-un "moment" de grație când evocă botezul lui Hristos, care nu va avea loc însă, din punct de vedere istoric, decât o mie de ani mai târziu!

Peștii nu sunt deci chemați să fie prezentați lui Iov mai mult decât sunt prezentați lui 'Adam în cartea Genezei, căci în ambele cazuri ei trebuie să fi devenit animale de uscat pentru a fi văzuți; uscatul este "făcut" din apele de jos brusc "coagulate" sub chemarea divină; el constituie terenurile interioare succesive pe care YHWH-'Elohim le propune lui 'Adam, ca și aici lui Iov, și pe care va trebui să le confirme. Aceste animale ale uscatului din ziua a șasea a Genezei sunt "făcute" și nu "create" ca peștii și păsările din ziua a cincea; "făcute" pentru că ele nu pot apărea decât în pragul unui pământ abia ieșit din adâncuri și deja "făcut"; ele sunt atunci chiar gardienii acestui prag și se prezintă ca niște animale înfricoșătoare, monștri devoratori, cu care împricinatul va trebui să se măsoare pentru a le integra energiile și, în consecință, pentru a putea locui pe pământul care vibrează cu intensitatea lor, altfel va fi devorat de ele!

În acest punct al evoluției sale, Iov ajunge la momentul esențial al Marii Lucrări pe care Dumnezeu o lucrează în și cu fiecare om care îl caută; acest moment esențial este același la care Iov a avut acces în mod fulgerător într-un moment de suferință, astfel încât cerurile s-au sfâșiat în el, iar el a văzut și a putut spune:

"Gol am ieșit din pântecele mamei mele și gol mă voi întoarce"[148].

El știa ceva ce intelectul său nu știa, spre deosebire de Nicodim, care era plin de cunoștințe, dar uscat la inimă! Acum, în inimă se săvârșesc misterele, în inima care devine o peșteră sacră, un pântec de foc, o peșteră de sacrificii, un flux de întuneric și un pat de zori bucuroși.

Ce oameni nu știu aceste lucruri?

Ce tradiție nu le mărturisește?

Ce cor antic nu le cântă?

Ce prime urme pe piatră nu ilustrează cele mai mici elemente ale acestora?

Aici, într-adevăr, desenate pe pereții celor mai obscure măruntaie ale pământului și ascunse vederii, se află "turmele sufletului"[149].

Omul preistoric este mai presus de toate mistic, ca și copilul foarte mic, atâta timp cât încă mai are contact cu partea sacră din el însuși, în amonte de timpul său de adecvare la lumea pe care sistemele noastre logice o asigură.

Știau acest lucru strămoșii noștri, care trebuiau să-și conducă copiii pregătiți pentru inițiere în aceste peșteri aproape inaccesibile, ca și cum ar fi fost în adâncul lor. Îi duceau în fața lor, într-o întâlnire față în față inevitabilă, făcându-i să se târască până când erau cufundați total în aceste suflete "vii". Jocul de lumini și culori, predominant negru și ocru roșu, în lumina torțelor sau a lămpilor de piatră găsite în aceste locuri, trebuie să fi scos în evidență dinamica acestor figuri de stâncă desenate, pline de ardoare și fervoare pentru a-i îmblânzi pe inițiați la violența lor și, în consecință, la propria lor violență!

Absența acestor reprezentări, golul tragic al tuturor misticismelor organizate de sistemele noastre de gândire rațională, îi precipită astăzi pe copiii noștri, în compensație inconștientă, în universul patologic al unei false regresii matricole sau al violenței criminale. Am uitat totul, am distrus totul! Tehnicile noastre terapeutice bâlbâite de Renaștere, de strigăt primar, respirație

---

148 A se vedea capitolul IV, p. 65.

149 A se vedea Jean Lerede, *Les Troupeaux de l'aurore*, Éd. de Mortagne (Québec).

embrionară și altele... bâjbâie după memoria unui trecut care trebuie să depășească istoricul pentru a pătrunde la izvoarele prenatalului și pentru a reînrădăcina ființa în marile sale arhetipuri.

Oricât de îngropată ar fi, această memorie nu a fost ștearsă din straturile profunde și foarte vechi ale ființei noastre; ea doarme, dar poate fi reactivată de ceea ce o păzește în secret în afara noastră, ca și cum ar aștepta o chemare conștientă din partea Omului, în sfârșit obosit de valorile lumești. Pentru că se află în miturile noastre dacă învățăm să le citim din nou; în cântecele noastre sacre dacă le acordăm o nouă atenție; în piatra sculptată a catedralelor noastre dacă le privim altfel; se află, de asemenea, în acele prime catedrale care sunt peșterile unei preistorii mai autentice decât nefericita noastră istorie făcută din jocurile crude ale ignoranței.

În adâncurile miturilor noastre, chiar și în adâncurile acestor peșteri, inima lumii încă bate în secret. În contact cu ei, strămoșii noștri și-au îmblânzit propriile lor inimi și toți ar fi înțeles ce a vrut să spună Ioan Botezătorul când, arătând spre Hristos ca "Mielul lui Dumnezeu", a profețit:

"*El vă va boteza cu foc*"[150].

YHWH Cristos a botezat întotdeauna cu foc pe cel care își atinge interioritatea sau pe cel drept care nu știa că trebuie să o atingă, dar pe care dragostea Mirelui îl smulge din toropeala sa pentru a-l face să îmbrace rochia de mireasă. Secretul suferinței celor drepți stă numai în această dezrădăcinare - care este iubirea!

Cu "EU SUNT" vorbind cu "voința" sufletului său, Iov trăiește botezul focului și își vede turma ridicându-se din umbră în fața lui. El îi vede venind pe cei care, pe dinafară, încă se grăbesc în acest timp la altarele lui Israel; chemate la jertfe sângeroase, aceste animale pregătesc conștiința Omului pentru interiorizarea imolării lor. Dar Iov este pregătit; el îi vede pe cei care, într-o lucrare anterioară[151], am amintit că Vasile din Cezareea, în secolul al IV-lea al erei noastre, îi denunța în termeni duri:

"*Este o mulțime imensă de fiare sălbatice pe care o porți în tine...*
Mânia este o mică bestie când latră în inima ta;
Oare viclenia care se ascunde într-un suflet trădător nu este mai sălbatică decât ursul de peșteră?
Nu este ipocrizia o fiară feroce? Nu cumva individul cu invective mușcătoare este un scorpion?
Oare nu este mai periculos decât o viperă cel care în umbră se aruncă în răzbunare?
Ce fel de fiară sălbatică este în noi? Cine are o pasiune pentru femei nu este oare un cal turbat?".

Fiecare ființă care merge pe calea lui Iov vede aceste animale ridicându-se în fața lui pentru a le numi și, numindu-le, moare și învie în ele construindu-și NUMELE din numele lor; poate că Iov a mai avut o privire asupra lor, dar, nepregătit pentru întoarcerea lor, le-a alungat înapoi în apele uitării. Acum îi sunt prezentate de YHWH Însuși, iar YHWH îl determină pe Iov să-și amintească de ele; "să-și amintească", adică să "facă o lucrare bărbătească" în ele, să le pătrundă, să le îmbrățișeze într-un asemenea foc de iubire încât să le consume energiile.

Aceste energii sunt acolo, în praf - *'Aphar* - reduse la cenușă - *'Epher* - pentru a extrage aurul din *'Ophir*... un admirabil joc de cuvinte care traduce în termeni lapidari esența Marii Opere.

Și iată că vine **leul**; el este împreună cu taurul, vulturul și omul, una dintre figurile celor patru "vii" care "*merg fiecare drept înainte, pe partea pe care îi face Duhul să meargă*", în centrul viziunii carului divin descris de Ezechiel[152]; în viziunea apocaliptică a Sfântului Ioan; ei stau în fața tronului lui Dumnezeu[153].

Prezent în multe alte tradiții - în special în Grecia, sub simbolul sfinxului - tetramorful împrumută fiecare dintre cele patru figuri ale sale celor patru litere respective ale

150 Luc. 3, 16.
151 A. de F. Vol. I, p. 321 și Vasile din Cezareea, *Omilia* 1, 19.
152 Ez. 1, 12.
153 Apocalipsa 4, 6-5.

Tetragrammatonului divin YHWH în tradiția ebraică și celor patru evangheliști în tradiția creștină. Prezența lor, nu putem să ne îndoim, are o greutate remarcabilă și structurează însăși temelia tuturor dinamicilor umane care se desfășoară spre Tronul Mirelui. Tetramorful este arhetipul Omului care devine prizonier al iubirii! O închisoare atât de înstrăinătoare când nu este în suflarea Duhului lui Dumnezeu și când animalele îl zgârie, mușcă, sfâșie, îl calcă pe om, îi scot ochii și îl desfigurează! Dar atât de eliberatoare când este cea a Iubirii Sale și a întregii iubiri umane care își aruncă puterea erotică în cea a Duhului Sfânt.

Dacă leul deschide discursul divin, despre care știm că este mai mult decât un discurs, ci Cuvântul însuși, care nu este doar auzit, ci și "văzut", picurat și atins ca pe Sinai, dacă, așadar, chiar la prima poruncă divină vine leul, vulturul va închide această primă experiență; se pare că taurul a fost deja obiectul încercărilor lui Iov; el va fi poate reamintit, la acest nou nivel, de bivol. Iar experiența ultimă anunțată de tetramorfoză îi va da omului adevărata sa față, fața sa de Om realizat în NUMELE său. Legea lui "3 + 1" se va aplica din nou la Iov, astfel încât ușa de bronz a lumii subterane se va întoarce pe balamale și lumina va izbucni.

Sub simbolul primelor trei ființe vii, găsim triada fundamentală a energiilor NUMELUI: plăcere - posesie – putere.

Leul se află pe prima cale, cea a plăcerii:

"*Tu ești cel care vânează prada pentru leoaică*?", întreabă YHWH,
"*și să satisfacă foamea puilor*
atunci când sunt înghesuiți în bârlogurile lor sau pândind în tufișuri"?

De la această interogație divină, verbul *Tsoud*, "a vâna", este în frunte, vânând pentru a mânca, care este instanța absolută, inseparabilă de a iubi. La limită, îl devorăm pe cel iubit! Ontologic, hrana vine de la Dumnezeu, de la Dumnezeu Soț și Tată hrănitor care, în această funcție unică și dublă, satisface toate poftele omului. În ea, El este *Labi*, "leul", al cărui nume conține în rădăcina sa *Leb*, "inimă", dar și verbul a iubi, *Yaob*, care nu este altceva decât însuși numele lui Iov, "dușmănia" prinsă în dinamica jocului Iubirii, așa cum am descoperit deja.

Iov a fost acest leu, dar într-o imagine inconștientă; în voracitatea sa de a fi iubit și admirat, a ignorat circumciziile inimii și a rămas insensibil la foamea reală a celorlalți. Setea lui de importanță de sine a deturnat fluxul de eros într-o dorință bulimică de a mulțumi și de a domina. Ce era alteritatea pentru el, care nu cunoștea "celălalt" din el? Ce calitate de relație ar putea el să stabilească în acest circuit crâncen al dorinței închise în sine? A rămas surd la cererea ființei strânse lângă el, ca "*puii în vizuina lor*" lângă leu!

Existențial, toată puterea iubitoare își are originea în pântecele matern; ce poate fi dacă inconștientul îl conduce pe Om la nesfârșit înapoi la această sursă infantilă? Impecabilitatea lui Iov l-a împiedicat, cu siguranță, să-și multiplice "pe orizontală" experiențele de iubire în încercarea de a regăsi gustul inaccesibil al plenitudinii înscris în memoria sa, dar nu l-a făcut să rupă cu această sursă pentru a o găsi în amonte de ea, și "pe verticală", pe cea care izvorăște din sânul lui Dumnezeu.

Iov moare în fața acestui "*leu care răcnește și care, asemenea diavolului din Scripturi, caută cu nesățiozitate pe cine să devoreze*"[154]. Străpuns de săgeata divină, inima lui nu mai bate... În momentul lui *'Ayin*, care participă la răstignire, totul este răsturnat de la invers la dreapta lucrurilor. Numai acolo începe să se tragă suflarea de viață care vine de la Dumnezeu prin miezul viu al NUMELUI său. Carnea sa, readusă la vocația sa inițială, îi transfigurează trupul, iar regalitatea lui Iov, scoasă din geografia sa exterioară, începe să lumineze lumea din el; ea participă la ceea ce Iacov muribund a profețit despre Iuda și pe care poporul creștin îl proclamă în persoana lui Hristos numit atunci "Leul lui Iuda"[155]; Iov devine o ștafetă a soarelui divin, "Soarele dreptății", și un izvor de bucurie.

154 1 Petru 5, 8.
155 Gen. 49, 9.

"Celălalt" din el îl descoperă pe celălalt "*ascuns în desișul*" unei apropieri care fusese înghețată până atunci. El știe cum să-l iubească.

"*Cine pregătește hrană pentru corb*
când puii lui cerșesc ajutor de la Dumnezeu
și rătăcesc ici și colo fără hrană"?

îl urmărește pe YHWH pe aceeași cale a plăcerii.

Corbul *'Oreb* este pasărea simbol a Duhului Sfânt atunci când acesta împlinește lucrarea Soțului divin și apoi îl face pe om să se întoarcă în adâncurile sale întunecate ('Ereb, seara) pentru a-și sărbători nunta cu *'Ishah*, *'Adamah*-mama" sa. El este pasărea lui Eros care îl împlinește pe om în humusul întunericului său și pregătește lucrarea porumbelului care, în aceeași putere erotică, îl ridică la lumină spre 'Elohim-Tatăl; acolo, într-un al doilea moment, prezidează mistic nunta divino-umană.

În aceste două păsări, Dumnezeu desfășoară față de om ceea ce va fi exaltat prin darul Vulturului: măsura pe care acest om o poate suporta din infinita iubire divină care se limitează să îl pătrundă până în partea cea mai întunecată a lui, se retrage pentru a-l face să crească spre o nouă zi și se întoarce din nou pentru a-l hrăni, fără ca plenitudinea jertfei divine să fie ruptă. Dar cum este mai ales pasărea care anunță lumea subterană, corbul este legat de ceea ce alchimiștii numesc "opera la negru", adică de germinarea secretă a ființei în matricea sa de foc. Atunci când nu operează în suflul Duhului Sfânt, care îl leagă de făgăduința luminoasă a porumbelului, corbul este o putere malignă, sursă a numeroaselor impulsuri de moarte pe care orice om nepurificat nu le poate ignora. Iov, în inconștiența sa, nu a fost scutit de acest lucru. Cine nu a experimentat sadismul său latent, reprimat, dar nu transmutat? Cine nu a lăsat să zacă frustrarea tragică a erosului, compensată de generozitatea sa dubioasă și de lăcomia de a apărea pentru unul, de comportamentul morbid pentru celălalt? Plăcerea perversă a binefăcătorului pe care Iov se mândrea că îl este, ignorând în același timp nevoia sa de nevoile celuilalt!

"*Cel Atotputernic face rana și o leagă;*
dacă lovește, mâna Lui vindecă"[156],

a spus Iov la începutul calvarului său prin vocea primului său prieten care recita lecțiile învățate din Proverbe și Psalmi.

În Dumnezeu UNUL, această lucrare dublă este una, dar în om, care este încă doar țărână, este o duplicitate. Prin aducerea corbului în fața lui, YHWH îl invită pe Iov să numească această ambiguitate care îl locuiește, plăcerea îndoielnică pe care o are în a-l mângâia pe celălalt, dorind să se joace de-a porumbelul cu cel pe care îl îndepărtează astfel de îmbrățișarea Duhului Sfânt. În Iov, ca și în Noe la sfârșitul potopului, corbul se alătură acum porumbelului divin și își întinde aripile într-o îmbrățișare a luminii și a întunericului.

Dar există încă un alt aspect al bucuriei pe care YHWH o scoate din adâncurile lui Iov pentru a-l purifica; ea ar fi putut fi simbolizată de porumbel, în măsura în care pasărea luminii ar fi desconsiderat, la rândul ei, pasărea întunericului care duce la nașterea interioară. Cunoașterea nu ar mai fi o naștere victorioasă dintr-o moarte și o ascensiune radiantă din abisul îndrăzneț, ci informații liniștitoare, memorate cu mare dificultate, agățate de pereții abrupți ai cunoașterii.

Este vorba de **capră** care este chemată în fața lui Iov, cu coarnele întinse, cu ghearele pecetluite la picioare, pentru a escalada cele mai abrupte stânci și a se instala pe munții înalți fără a fi coborât mai întâi în adâncurile pământului[157]; accentul este pus apoi pe maternitățile profane ale acestui animal și, de la bun început, pe cunoaștere:

---

156 Iov 5, 18.
157 Ps. 104, 18.

"*Știți când nasc caprele?*
Observați caprele în gestație?
Numărați lunile în care nasc
și știți când nasc"?

Cunoașterea, *Yad'o*, este punctul de sprijin al acestei noi maieutici divine. Construit pe *Yod*, "mâna", și pe litera *'ayin*, "ochi", verbul *Yad'o* se referă la o cunoaștere experiențială legată de inimă, mâna și ochiul fiind amândouă expresii ale acelui loc secret din corp în care Omul se scufundă în golul imens al necunoașterii pentru a renaște într-o nouă lumină pe care ochii săi o radiază și mâinile sale o frământă.

Dar cel care nu a cunoscut vizita corbului sau care a reprimat-o nu știe ce este coborârea în adâncuri spre altarul jertfei, altarul nunții sale. Despre aceste *nuntiri* cu sine, din care ființa izvorăște țesută de lumină și îmbrăcată cu o inteligență superioară, omul-capră nu știe nimic; el înmulțește atunci achizițiile de cunoștințe învățate din lumea exterioară, cucerite cu ghearele voinței și cu coarnele unei inteligențe care străpunge cerul pentru a-i străpunge misterele, rămânând străin de întunericul său care singur le ascunde. Capra, *Ya'el*, este cea care "urcă" fără să fi coborât. Muntele ale cărui vârfuri vrea să le atingă pentru a rămâne acolo este cel al culmilor cunoașterii care livrează secrete cu două tăișuri: admirabile pe de o parte, dar mortale pe de altă parte, pentru că omul-capră este în interior inapt să le gestioneze; este și cel al deșertăciunilor sale în succesele, sau chiar în faima pe care o cucerește ca o compensație inconștientă pentru cucerirea NUMELUI; el însumează și cosmosul de care Omul vrea să se facă stăpân, pentru că se crede un zeu.

Puii de capră, sau mai exact "fiii săi" - căci acesta este cuvântul ebraic - sunt multitudinea de făpturi exterioare, opere de toate felurile care pot atinge cea mai mare frumusețe - și aici este capcana, căci fertilitatea lor maschează sterilitatea esențială. În spatele acestor măști de plăcere, omul se ascunde pe sine. Să ne amintim de întrebarea "*unde ești tu*" pe care Dumnezeu i-o pune lui Adam imediat după Cădere; și am putea preciza: în ce domenii ale cunoașterii dansează bucuria descoperirilor tale care lasă necultivate câmpurile de conștiință producătoare de înțelepciune și inteligență inerente acestora? Ce înălțime atingi, a cărei adâncime nu o stăpânești?

"*Fiii lui devin puternici*", continuă YHWH,
făcându-l pe Iov să descopere această parte a inconștientului său.
"*Ei cresc pe câmpuri și pleacă și nu se mai întorc la mama lor*"[158].

Orice energie eliberată în aceste câmpuri de cunoaștere are o viață autonomă și nimic nu o poate reține în puterea sa, nimic, în afară de ceea ce i-ar fi conferit Omului marea mamă a adâncurilor pe care atunci se lucra. Dar Omul cunoașterii nu se întoarce la "mama sa"! Însă, atunci când omul-capră, *Ya'el*, devine, odată cu 'Adam din ziua a șaptea pe care începe să fie Iov, "*plugarul pământului*", el își asumă litera centrală a numelui său, *'ayin*, care este "izvorul" și "ochiul"; se duce la izvorul lui însuși, se întoarce la mama sa interioară și, din întunericul său asumat, preia viziunea cerească; ia apoi, dacă pot spune așa, aripile porumbelului, care sunt trase de volutele coarnelor sale și care îl conduc spre aceeași zare.

Al patrulea animal este chemat pe calea posesiunii.

Cu numărul 4 se deschide o ușă, un vânt mare o împinge. Îmbătați de libertate, **măgarul** și **măgarul sălbatic** pornesc la drum, toate legăturile rupte; râd de tot, "de tumultul orașelor", spune textul; nimic nu-i oprește, ascultă doar ce le cere stomacul, "orice fel de verdeață". Măgarul, *Pere'*, este îndrăgostit de ceea ce strălucește - are lumina în nume. Măgarul sălbatic, *'Arod*, sosește ca al cincilea animal, fratele geamăn al celui de-al patrulea; el seamănă cu prințesa din *Piele de măgar*; în adâncul sufletului său, el știe că trebuie să se dezbrace de diferitele sale haine pentru a atinge libertatea totală, este îndrăgostit de "goliciune" (al cărui nume ebraic *'Arom* este foarte apropiat de al său).

---

158 Iov 39, 4.

Libertatea acestor fiare sălbatice este anarhică; este cea a omului care a rupt cu tot felul de legături, dar și cu cele care îl legau de "arca" sa; el nu mai are nicio referință la nimic și la nimeni în afară de ego-ul său, pentru siguranța totală a ego-ului său; el confundă libertatea cu puterea de a face ce vrea; el dă frâu liber impulsurilor sale și respinge orice constrângere. Dar măgarul este animalul care ascultă. Urechile mari ale omului, în toate tradițiile, sunt simbolic asemănătoare cu cele ale măgarului, care sunt deschise la vocea divină. Omul își cucerește libertatea doar ascultând. Ajungând la cuvântul lui Dumnezeu și ascultându-l, el trăiește eliberări succesive; se dezbracă de orice gândire sigură, de orice cunoaștere logică și liniștitoare, de orice atașament alienant, pentru a merge spre Logos, spre Cuvânt, și a ajunge acolo la goliciunea care, în această ordine de idei, este lumina cunoașterii.

Libertatea, după cum am văzut, nu este cea a unei alegeri posibile, ci este cunoașterea alegerii corecte care trebuie făcută, cunoaștere care nu poate fi dobândită decât în raport cu arhetipurile fondatoare și care o obligă uneori la nesiguranțe aparente. Omul care rupe legăturile cu sclavia sa și explorează "*pășunile (divine) pentru a căuta orice fel de verdeață*" se hrănește cu lumină. Aceste a patra și a cincea animale îl determină pe Iov să se despartă de obiectele sclaviei și chiar de "prostituție", pe care o considera o sursă de libertate. Este o falsă libertate care încătușează în mod viclean o parte necunoscută a ființei. Anarhistul este antiteza omului liber, dar omul protejat de lege nu este mult mai aproape.

Libertatea nu se dobândește decât prin ascultarea de Dumnezeu, ascultată numai în taina inimii; ea îl conduce pe om la goliciunea lui Noe, ca și la beția lui.

"*Îți va plăcea să te slujească pe tine, bivolul*?", continuă YHWH, care introduce cel de-al șaselea animal în același timp cu, prin primul cuvânt al interogației sale, numele lui Iov. "*Va iubi, Hayo<u>b</u>eh*?", atât de aproape de numele lui Iov, sugerează o întrebare mai directă: "Te va servi Iov-bivolul?".

Iov, identificat prin nume cu iubirea-început, este identificat aici, în mod direct, cu bivolul, *Reim*. Nu cumva cel pe care prietenii săi îl cinsteau pentru puterea sa avea reputația de invincibil?

> "*Cuvintele tale i-au ridicat pe cei care erau în cădere.*
> *Ai întărit genunchii șovăitori,*
> *iar acum, când a venit rândul tău, slăbești*"[159].

i-a spus 'Elifaz la începutul procesului.

Deci, ce putere trebuie deci să moară în Iov sub simbolul bivolului? Chemat să urce pe altarul jertfei, bivolul va trebui să învie într-o nouă forță, aparținând registrului iubirii total purificate. Iov îl va înfrunta pe acest stăpân al pădurilor pe care toate celelalte animale trebuie să-l slujească. "A servi" este un cuvânt cheie. În ordinea iubirii, bărbatul care este cel mai ridicat ierarhic (*Reim* confirmă această înălțime) devine primul dintre servitori; el trebuie să fie cel mai umil, cel mai apropiat de "umedul" său, de zonele sale de umbră. În acest sens, Dumnezeu își continuă interogatoriul întrebându-l pe Iov-bivolul:

"*Vei avea credință în el pentru a întoarce sămânța ta și a secera mai mult*?"

Nu pe forța celui care se identifică cu o funcție de stăpân, ci pe cea a celui care se face rob, poate conta omul să ajungă la *sămânța sa*, adică la NUMELE său (fiecare fiind semănat în NUMELE său); numai el este capabil să lucreze pământul și să readucă sămânța sa la destinația sa divină, altfel aceasta din urmă rămâne sterilă și, mai mult, pradă Satanei; lucrată, ea permite să se culeagă cele împlinite până când "totul este împlinit".

"*Când sunt slab, atunci sunt puternic*"

159 Iov 4, 4-5.

spune apostolul Pavel[160], care nu ignoră masca "colosului cu picioare de lut" din rolul de maestru în teatrul lumii.

În fața colosului aparent invincibil Goliat, înarmat cu forțe exterioare lui, micul cioban David este cel mai mare; el, cu „piatra" praștiei sale, care simbolizează piatra de temelie a ființei sale, YHWH, el este cel mai puternic; îl învinge pe Goliat și devine rege al lui Israel, ceea ce înseamnă rege în ordinea ascensiunii mesianice interioare a persoanei sale și, în istorie, a poporului Israel.

Iov-Goliat trebuie să devină David. În această nouă circumcizie a inimii, Iov, "*cel mai mare dintre fiii Răsăritului*", devine în profunzime cel mai mic dintre ei; în sufletul său, el devine un "slujitor" sau, după cuvântul ebraic *'Ab̲od*, "lucrător", "*cel care sapă brazdele fertile și greblează văile*" sufletului.

Bivolul pare să amintească aici de taurul din tetramorf, prin puterea și fertilitatea sa. Cu taurul-bivol, Iov este provocat pe calea puterii, care nu este însă fără rezonanță cu cea a posesiunii, căci este o aspră asigurare a puterii externe efective și fructuoase și a exercitării regalității în funcții sociale!

A accepta despovărarea totală a relațiilor de putere ale lumii pentru a îmbrăca doar puterea Sfântului Nume, aceasta este calea lui Iov. A accepta să fii uneori disprețuit, respins, atunci când evenimentele sociale rup orice poziție mulțumitoare, acesta este drumul lui Iov.

Cornul bivolului nu este străin de această putere; este poate cel al unicornului care pare să-și împartă numele cu cel al bivolului, *Reim*. Un animal fabulos, unicornul, etimologic "unicorn", își desfășoară unica spirală de lumină care iese din cap ca dintr-o cameră nupțială, pentru a anunța învierea[161].

Cu lejeritatea **struțului**, cel de-al șaptelea animal, cel al nepăsării, chiar al indiferenței, iese la rândul său din apele inconștientului lui Iov. *Renanim*, struțul, poartă numele de "cântec", "bucurie" și "veselie". Aici vine să-și întindă "aripile grațioase" în fața templului de sacrificiu și să danseze ultimul lui imn pentru spiridușii din aer.

Până acum, el a pus piciorul pe pământ doar pentru a scăpa mai bine de gravitația acestuia. Cu toate acestea, legat de pământ prin maternitatea ei, ca orice animal, el nu a trăit suferința pântecelui decât în lejeritatea uitării; bucuria vieții care o înălța nu era extrasă din nicio durere; el se opunea durerii fără să se nască din ea. Struțul nepurificat se ascunde sub aripa lui, nu vrea să vadă nimic care ar putea să-l împiedice și să-l determine să își asume ceea ce presupune adevărata maternitate:

"*Își lasă ouăle pe pământ*
și le lasă să se încălzească pe jos,
fără să se gândească că un picior ar putea călca pe ele
și ca fiarele sălbatice să le zdrobească.
Este dur cu tinerii ei ca și cum nu ar fi fost ai lui,
nu-i pasă că a muncit în zadar,
căci Dumnezeu l-a făcut să uite înțelepciunea și nu i-a dat pricepere"[162].

Cine nu a trăit această experiență, refuzând să sufere, refuzând să poarte o povară care ar face apel la forțe încă necunoscute pentru noi, chiar de neconceput? Care sunt adevăratele poveri de care Iov fugea atunci când s-a dus "*să ajute văduva și orfanul*"? Nu că această acțiune nu ar fi respectabilă, dar nu cumva a fost cea care a umbrit-o pe cea pe care a trebuit să o poarte asupra sa? Adevărata văduvă este pământul său interior, *'Adamah*-ul său, soția-mamă pe care nu a pătruns. Adevăratul orfan este fiul său interior, pe care nu numai că nu a avut grijă să-l crească, dar a cărui

---

160 II Cor. 12, 10.
161 A se vedea capul, "locul craniului", ca pântece ultim sau loc de nuntă în S. du C, pp. 399-400, și *L'Egypte intérieure*, pp. 190-200.
162 Iov 39:11-17.

prezență în el nu o cunoștea! Nu cumva își făcea iluzia că faptele sale bune îl fac pe el, Iov, singura ființă în fața lui Dumnezeu, să crească?

Pântecele său tată-mamă (ambele confundate), golit de graviditatea sa divină, abia dacă a funcționat față de copiii săi, decât pentru satisfacerea propriului ego, inclusiv atunci când se ruga la Dumnezeu să le ierte greșelile, de care se temea inconștient că i se vor imputa! Ce erau cu adevărat copiii săi pentru el, după cum am văzut, ignorându-se pe sine, nu putea decât să-l ignore pe celălalt? Obiecte ale averii sale, la fel ca și bunurile sale pământești, chiar dacă aveau un loc special în inima sa, copiii săi au fost, de asemenea, fără îndoială, obiecte de manipulare inconștientă în viața sa.

Nu cumva a lucrat în fuga de el însuși și după criterii care erau doar sentimente bune, care uneori pot fi mortale, mai degrabă decât în prezența lui însuși și potrivit înțelepciunii și inteligenței divine în raport cu obiectul lucrărilor sale? Căci orice lucrare dreaptă presupune o autentică "întrupare" în sensul dat mai sus acestui cuvânt, adică: într-o unire a Omului cu "carnea" sa pecetluită în adâncul ființei sale și redată Soției divine. Numai cel care este ancorat în NUMELE său și care îl ascultă în respirația iubirii își asumă cu adevărat întruparea în inteligența și înțelepciunea proprii fiecărui lucru de pe pământ.

"*Aripa struțului bate fericită*" peste toate acestea: omul de rând prin indiferența sa mascată, omul legii printr-o închidere a inimii și mai periculoasă, pe care o încuie mulțumirea de sine a datoriei împlinite. Evangheliile îi pedepsesc pe aceștia din urmă, pe care Iisus îi provoacă spunând:

"*Tu ți-ai făcut datoria, tu ești o slugă inutilă*"[163].

Cum putem să scoatem la iveală, în acest context de bună conștiință absolută, ce este struțul față în față pentru cel care, precum Iov, îl vede ridicându-se din adâncuri? Nu cumva instinctul matern sau patern nu contrazice prezența acestui monstru? Instinctul este animal, iar limitele sale sunt clar stabilite la granițele nu mai puțin marelui instinct de conservare.

Tocmai făcând "muncă de bărbat" în adâncul întunericului lor, cea mai aparent admirabilă mamă sau tată se găsește confruntat cu chipul blând al struțului, pe care l-ar vedea în curând strâmbându-se dacă ar refuza purificarea: unde n-aș fi vrut să văd piciorul care i-a călcat în picioare și i-a distrus pe cei mai dragi mie, ca pe al meu? Ce este această iubire despre care credeam că are puterea de a deschide cel mai dur pântece atunci când vine vorba de micuții pe care i-a născut, pentru a le oferi și ultima bucată de carne? Ce este el atunci, dacă și el se dovedește a fi o momeală și o iluzie?

Este un atașament visceral, dar nu este dragoste. Struțul intră în creuzetul său de foc. Pedeapsa este tragică în arderea ei, dar răsturnarea este admirabilă pentru că, înviat, struțul se înalță:

"*Când își ia zborul*
râde de cal și de călăreț".

Iubirea Lui se numește acum "detașare"; este opusul indiferenței. O sensibilitate rafinată îl conduce pe omul purificat către fratele său - chiar dacă este copilul său - într-o înțelegere corectă a acestuia, un dar gratuit pentru el, fără nicio cerere de răsplată, căci iubitul ars de iubirea divină atinge primele sale surse; el evacuează orice alt atașament decât cel care îl eliberează cu totul; respiră parfumurile iubitului, îi gustă mierea și, în efervescența sa, nu mai cunoaște grija pentru cei dragi, ci doar pentru iubirea lui Dumnezeu.

Râde de calul pe care l-a călărit în căutările sale amoroase și de călărețul care a fost în ardoarea cuceririlor sale posesive; râde de această horă de eros care l-a posedat cândva și în care acum va fi verificat.

Cu nările tremurânde **Calul**, al optulea animal, intră în scenă ca și cum ar fi mirosit bătălia.

"*Tu ești cel care îi dă vigoare,*
care-i învăluie gâtul prin nechezat,

---

163 Lc. 17:10.

care-l faci să sară ca o lăcustă?"

YHWH îl întreabă pe Iov în acel "tu" care răsare ca o lovitură la capătul ascuțit al bătăliei. Ești tu, Iov, calul care iese în întâmpinarea armelor, care devorează spațiul fără teamă de nimic, râzând de frică și "*care nu se întoarce în fața sabiei*?".

Imnul calului continuă în ritmul unui strigăt războinic exaltat de sunetul trompetei. Irezistibilă, amețitoare este această forță a calului care face ca măruntaiele dorinței să se răstoarne în burtă. Căci calul se află în picioarele sale, adică în creșterea sevei care merge de la rădăcina călcâielor până la coroana genunchilor, locul din corp care adună și semnifică creșterea totală a sevei până la coroană, în vârful capului.

În Omul pe care îl simbolizează aici calul, această sevă izvorăște din adâncurile tainice ale cărnii sale și este chemat să urce într-o virilitate cuceritoare - și ca o regină de asemenea - în "camera regelui". Vai de cel care își blochează seva în coapsele sale și nu primește rodul de la sărutul regelui. Oare nu spune psalmistul:

"*Nu în puterea calului își găsește Dumnezeu mulțumirea,*
nu în picioarele omului își găsește el plăcerea"[164]

iar Iov ar putea continua psalmul de astăzi spunând: în copacul coloanei vertebrale, când seva pătrunde în zona sacră și o verticalizează, când tot copacul crește în fața Mirelui pentru a primi darul nupțial, Dumnezeu își găsește plăcerea. Picioarele calului își ridică apoi vigoarea în trunchiul călărețului, al celui a cărui putere erotică schimbă acum câmpul de luptă; Iov respiră pulberea amețitoare a Duhului lui Dumnezeu și ia calea unirii cu "Sabia arzătoare și rotitoare" a luptei interioare în fața căreia nu se mai poate retrage.

În acest cal pe care era, Iov ar fi făcut parte astăzi dintr-un ordin cavaleresc; el ar fi cultivat, ca toți membrii acestei "elite" care au dobândit cunoștințe și decorații, certitudinea de a se fi "născut" și de a fi ajuns la cea mai înaltă noblețe a sufletului. Dar Iov tocmai a căzut de pe acel cal. Însăși iubirea autentică a Dumnezeului său, sădită în inima iluziilor sale infantile, spărsese deja multe dintre blindajele primului său "eu"; îi explodase autoritățile logice și ordinea religioasă a conștiinței sale bune dispăruse; îi smulsese toate podoabele celor învățați, cele ale datoriei, cele ale meritului și ale lui "îmi datorează asta"... Iov se regăsește acum gol, cu o goliciune virgină, cea a erosului aflat dincolo de ceea ce nu este iubirea nebună a lui Dumnezeu; el se abătu în matricea dorinței care îi întemeiază adevăratul sine și acesta ajunge la zvâcnetul sălbatic al orgasmului "înaintea Sabiei".

Vulturul prezidează darul regal al Sabiei. Dar mai întâi șoimul, care pare a fi acolo doar în stadiile pregătitoare pentru a-l anunța pe Domnul aerului și al focului.

Ultimul și al zecelea animal din această serie de probe, vulturul, este al treilea "viu" din tetramorf; el este atașat de persoana Sfântului Ioan, cel care, sprijinindu-și capul pe pieptul lui Hristos, a auzit bătăile inimii divine - de aceea este numit apostolul "cu taina dumnezeiască". În rezonanță cu unul dintre cei doi ***He*** ale Tetragrammatonului divin, el este suflul vieții purificat în totalitate în focul infernului ceresc și care exhalează parfumul secretului, cel al NUMELUI.

Atât de aproape de NUME, vulturul nepurificat atinge diabolicul; putem ghici ce poate fi în expansiunea unei puteri imperialiste, la orice nivel s-ar situa... Dar cea a spiritului, simbolizată mai ales de vultur, este mai mortală decât toate celelalte, căci se hrănește cu sângele ființelor, cu forța lor vitală, tăindu-le de natura lor profundă, deci de eros, pe care îl constituie proprietatea Satanei!

Spiritul astfel intelectualizat nu este cel care coboară în inimă. Neascultând inima divină, Omul nu o aude pe cea a lumii, abia pe a sa, care atunci bate doar pentru propria glorie; el socotește loviturile ca pe un manager al propriei puteri. Iov cunoștea acest lucru, sau începutul lui, crezându-se cu atâta inconștiență managerul puterii divine, în timp ce el se mândrea doar cu a sa!

Or, cu sângele animalelor interioare se înfruptă marea pasăre: *Nesher*, vulturul, de valoare gematrică 550, anunță deja cu cele două gheare ale sale numărul 10, care corespunde lui ***yod***, adică

164 Ps. 147, 10.

NUMELUI sfânt YHWH; cele două gheare, dar la nivelul feței, și cărora le corespund, cei doi ochi. Ochii nu au oare o atingere, iar mâinile o viziune? Căci vulturul este cel care vede și care, văzând, apucă. De la cea mai mare înălțime unde se înalță, el vede:

"*De acolo își spionează prada,*
ochii lui străpung distanța,
puii săi se îndoapă cu sânge,
unde sunt cadavrele, acolo este el"[165].

"Acolo" fiind în ebraică *Sham*, adică *Shem*, NOMELE. Acolo, la picioarele Sfântului Nume, se află toate animalele sacrificate. Iată de ce alchimistul, vorbind despre Marea Operă, spune: "*În această operație, vulturul devorează leul*"[166].

Cadavrul leului, primul animal invocat în fața lui Iov și al doilea animal viu al Tetragramatonului, reunește simbolic în sine toate animalele cucerite în încercarea de foc din Iov, în timpul procesului Marii Lucrări. Vulturul, renăscut din cenușă, este atunci sublimarea porumbelului care îl scoate pe om din lumea sa subterană, dar pentru că este bogat în totalitatea animalelor integrate - cea a energiilor "împlinite", trecute de la sufletul animal la sufletul spiritual - vulturul îl conduce spre cea mai înaltă lumină numită "locuința zeilor". Și Omul care a devenit vultur vede.

Nu cumva primul capitol al Genezei se repetă neobosit la sfârșitul fiecăreia dintre lucrările divine, arhetipale:

"*Atunci Dumnezeu vede, pentru că s-a făcut*"[167].

În inconștiența exilului său, omenirea, văduvă de Soțul său divin, nu mai vede și, foarte repede, nu mai aude. Întoarcerea la normele sale inițiale constă în a asculta mai întâi pentru a asculta; ascultător, el vede. Vulturul este Omul care a ascultat inima divină și care se ridică din iadul în care l-a dus ascultarea. Acum vede, ajunge la regalitate.

Din Siria până în Grecia, în China și la amerindieni, vulturul este pasărea solară, *psihopomp*, călăuză a ființelor spre locuința zeilor. Egiptul reprezintă soarele cu două aripi mari de vultur, iar Dumnezeul Bibliei se identifică cu vulturul "*care își întinde aripile și poartă pe ele poporul său, ales dintre toate celelalte popoare*", pentru a împlini în el misterele lui Israel[168].

În punctul culminant al acestor mistere, Hristos va deveni un miel jertfit pentru poporul Său și pentru întreaga omenire, mireasa Sa; apoi va inversa datele versetului biblic și va spune:

"*Unde este cadavrul, se adună vulturii*"[169].

Apostolii vor fi cei care vor deveni vulturi pentru a-L anunța pe Cel Înviat întregului pământ și a-l face să se hrănească cu El.

Vulturul, *Nesher*, este de asemenea *Ner*, "lampa" - de fapt, lumina - din *shin*, litera secretului trinitar care conține NUMELE, într-o forță de retenție comparabilă, după cum am văzut, cu cea a arcului întins la extrem înainte de a da curs liber săgeții. Dar când arcul eliberează săgeata, când lasă să țâșnească puterea erosului purificat atunci, săgeata nu se oprește decât în Dumnezeu, în care nu se oprește. Limita, este infinitul! Așa este Omul care a devenit vultur.

Cu 'Elihou, în *Hideqel*, Iov ajunsese la profetism. Cu vulturul, în arderea botezului de foc pe care îl stârnește *Guihon*, el accede la o dimensiune de regalitate[170]. Dar mai trebuie să meargă spre alte nunți, cele pe care *Pishon* le ține în secret și care îi vor conferi lui Iov dimensiunea sa preoțească.

---

165 Iov 39, 29-30.
166 Salmon, *The Philosophers' Library.*
167 Un alt nivel de citire a celor șase versete se traduce de obicei prin "*Dumnezeu vede că este bine*".
168 Deut. 32:11.
169 Mt. 24:28.
170 Guihon este numit în mod obișnuit "Gehenna"; este "iadul", adică cel al matricei focului purificator.

CAPITOLUL X

Behemot și Liwiatan

Omul nu va atinge asemănarea divină, finalitatea Creației, decât dacă va îmbrăca ultima față a tetramorfului, cea de Om.

Iov și-a asumat formidabilele energii ale primelor trei "ființe vii" care au reunit toate animalele sale interioare, devenite acum, în seva crescândă a Pomului Cunoașterii, fructe ale conștiinței luminoase; pentru a merge spre energiile celei de-a patra ființe vii, el trebuie să se supună legii lui 4 (3 + 1) și să treacă printr-o nouă ușă. Această ușă se va deschide, fără îndoială, asupra fluxului de iubire divină numit *Pishon*, fluxul Apelor de sus care se va uni apoi cu apele de jos care au devenit conștiința absolută, "împlinirea" totală, lumina UNULUI în spargerea insesizabilului din interior și prin revelarea NUMELUI său!

Cuvintele pentru a o spune nu au ajuns încă la Cuvântul celui care scrie aceste rânduri și care, împreună cu Moise, "este netăiat împrejur de buze"; ele sunt neputincioase să exprime ceea ce inima ghicește, dar ceea ce inteligența nepurificată nu știe! Ea nu cunoaște decât anihilarea lui Iov în fața acelei uși pe care textul ne-o dezvăluie ca fiind cea a înțelepciunii și inteligenței divine.

Iov coboară astfel până în adâncul ființei sale. Cel luminat de lumina lui *Guihon*, atât de aproape de lumina totală, vede ceea ce credea cândva că este înțelepciune și inteligență! El este confuz! Cuvintele lui erau doar nebunie! Își pune mâna la gură, nu va mai vorbi!

De la cuvântul său la Cuvânt, mai există o distanță pe care știe că trebuie să o parcurgă. Apropierea sa de Cuvânt "în mijlocul furtunii" face ca cutremurul să crească; Iov simte abisul care îl face să se retragă cu teamă: doi monștri păzesc ușa înțelepciunii și inteligenței divine; doi monștri care îl vor împinge în întunericul suprem, prin a căror piele va trebui să treacă și pe care știe că sunt impenetrabile, cu excepția lui YHWH însuși.

Căci dacă Iov se apropie de Cuvânt, trebuie să se confrunte și cu Adversarul însuși. Întâlnirea YHWH-Satan, care a deschis faza atât de zguduitoare a vieții lui Iov și a cărei provocare nu a încetat să joace în fundalul evenimentelor, ocupă din nou primul loc. Se făcuse o întâlnire tacită între cei care urmau să-l conducă pe Iov până la sfârșitul lui însuși și să împlinească astfel misterele lui Dumnezeu în om. A sosit timpul întâlnirii, căci Iov a cucerit spațiul. Singurul fir cunoscut de el, care l-a condus până în acest spațiu, a fost întotdeauna fără defecțiune, în ciuda invectivelor sale nebunești, dragostea sa pentru Dumnezeu; o dragoste destul de infantilă la început, dar pe care suferința a făcut-o "flăcări de foc", dându-i lui Iov, ca și Sulamitei din *Cântarea Cântărilor*, "tăria mutației" pentru a se alătura Soțului. Ultima mutație a lui Iov va avea loc la această întâlnire.

Dacă fețele Satanei sunt cele ale ultimilor doi "vii" din lumea subterană, YHWH este acolo; mai mult ca oricând, YHWH este acolo, proclamând din apele tumultoase ale *Pishonului* că o nouă armură trebuie îmbrăcată:

"*Încinge-ți coapsele, viteazule, eu te voi întreba, tu mă vei învăța*".

Îi spune din nou lui Iov, căci trebuie să mergem și mai departe și "acolo" să îl instruiască pe YHWH despre ceea ce este Adversarul în acești doi stăpâni ai lumii subterane (fără a uita că "acolo", *Sham* în ebraică, este și *Shem*, NUMELE)...

"*Acesta este **Behemot** pe care l-am făcut cu tine*".

spune YHWH care sărbătorește puterea formidabilă a acestui maestru al abisului.

Cunoaștem *Behemah*, singularul lui Behemot[171], pe care Dumnezeu îl face "cu 'Adam",

171 Gen. 1:24.

ambele într-adevăr în ziua a șasea a Creației; el este animalul uscatului, ieșit din ape în ziua a cincea și tradus de obicei prin "animale".

"*Mănâncă iarbă ca boul*".

confirmă YHWH prin prezentarea lui Behemot, despre care vorbește la singular, deși numele său este la plural. Cine este acest animal, sau chiar acest monstru? *Behemah* poate fi tradus prin "în forță", *Hemah* fiind legat de forță și de sunetul pe care îl scoate ființa înzestrată cu această forță (lătratul câinelui, răcnetul leului, chiar și strigătul, agitația pe care mișcarea animalelor sale interioare o dă omului în emoție). Acest plural-singular *Behemot* pare să desemneze ansamblul tuturor acestor animale ale pământului, nu numai în fiecare dintre energiile lor pe care Iov le-a întâlnit și le-a integrat deja, ci în unitatea cea mai subtilă care le acoperă, în esența unificată a ființei lor, foarte apropiată de energia Cuvântului care fundamentează aceste *Behemot* și care se exprimă în diversitatea mulțimii lor animale. Aproape de unitatea lor cucerită ar fi deci acest singular Behemot a cărui bogăție semantică îmbrățișează în același suflu *Betehom* care înseamnă "în abis". Iată de ce tocmai am numit acest monstru: "stăpânul abisului", al abisului despre care Geneza ne spune că este acoperit de întuneric[172]. Iov a trecut prin întuneric.

Scufundarea în întuneric este comparabilă cu o coborâre în spirală în abis, în Nimic! Pe fiecare inel al spiralei domnește un *Behemah*, ale cărui coarne și urlet exprimă puterea și anunță energia pământului pe care călătorul este chemat să și-o însușească. Mâncător de iarbă, *Behemah* se îmbată cu acea parte a vieții divine a cărei imagine este iarba câmpului și pe care o hrănește atunci când aceasta din urmă se ridică la înălțimea sa. Prin toate animalele numite și cucerite, Iov l-a întâlnit pe stăpânul fiecăruia dintre inele; i-a traversat întunericul, i-a cucerit spațiile interioare. În abis îl aduce acum YHWH cu *Behemot*, esența tuturor.

Abisul separă necreatul de creat. Nimeni nu poate trece de la una la cealaltă, față de care cea dintâi este radical transcendentă, fără ca YHWH, care participă la una prin natura sa și care se întrupează în natura celeilalte pentru a o face să se căsătorească cu a sa, într-o imanență antinomică și la fel de reală! În profunzime, natura umană nu poate fi concepută decât în această alianță, culme a erosului.

"*Dumnezeu s-a făcut Om pentru ca Omul să devină Dumnezeu*".

au afirmat Părinții încă din primele veacuri creștine. YHWH-Cristos este *Pontifex*. Dacă, împreună cu Satana, l-a rupt pe Iov în toate pieile, a fost pentru a-l conduce acolo, la răsăritul său, în inima abisului, pe pământul NUMELUI său, Țara Făgăduinței! Behemot este primul său gardian. YHWH spune despre el:

"*El este principiul căilor lui Dumnezeu; el a fost făcut călăuză a sabiei Lui*"

ceea ce spune Înțelepciunea despre ea însăși în cartea Proverbelor:

"*Domnul m-a dobândit ca principiu al căii Sale,*
ca Orient al faptelor Sale, din veșnicie... în fața abisului..."[173].

Behemot este astfel revelat ca fiind energia divină, imaginea arhetipală a înțelepciunii necreate. "Depozitul de înțelepciune", originea sa primară, pe care o căuta cu atâta pasiune, Iov ajunge:

"*Principiul căii lui Dumnezeu; călăuză a sabiei Sale; orient al lucrărilor Sale...*"

totul ne determină să contemplăm în acest moment sosirea lui Iov la răsăritul Grădinii Edenului,

172 Gen. 1:2.
173 Prov. 8:22.

unde Sabia, numele sfânt, יהוה este păzită de heruvimi[174].

În ierarhia energiilor create, heruvimii sunt primele icoane ale Înțelepciunii divine; ei sunt reprezentați prin roți cu ochi; fiecare *Behemah*, gardian al pământurilor succesive de-a lungul inelelor spiralei, este heruvimul acelui pământ, care distribuie ceea ce Omul, în acel stadiu, poate suporta din Înțelepciunea divină. Pe cerul cosmosului exterior, Saturn este imaginea, iar inelele sale sunt imaginea inelelor spiralei.

Iov ajunge până la ultimul inel, trece prin cea mai îngustă ușă, comparată în gura lui Hristos cu urechea unui ac[175]. În acest spațiu final în care pătrunde *Pishonul*, Behemot este heruvimul Înțelepciunii; Liwiatan, serafimul Inteligenței.

Serafim al inteligenței, pentru cel care stă în fața Porții, **Liwiatan** este încă doar cel mai terifiant dintre monștri. Iov îl evocase, să ne amintim[176], atunci când, copleșit de proba care tocmai se abătuse asupra lui, fusese precipitat în partea cea mai arhaică a lui însuși, unde se impunea atunci evocarea balaurului din lumea subterană; îl cunoștea în acel moment într-un mod abrupt, dar voalat, într-o reactivare a memoriei care fusese poate întreținută de cântecele lui Israel; deși străin de acest popor, Iov nu era străin de Dumnezeul său și, fără îndoială, îl însoțise pe regele David în celebrarea cu el, din adâncul sufletului său, a misterelor cosmice în care psalmistul îl numește pe monstru:

"*Priviți marea cea mare și largă*"!

proclamă regele, glorificându-l pe YHWH în lucrarea sa;

"*Acolo roiesc animalele mici și mari, acolo se plimbă corăbiile,*
și acest Liwiatan pe care l-ai format ca să joace în el"[177].

"*Să se joace în el*", spune David! Ce este acest mister? Este marea cea mare și vastă a apelor de jos, cea a inconștientului lumii, pe fundul căreia se află Liwiatanul lui Adam cosmic, a cărui operă cartea Apocalipsei, după profetul Isaia[178], va denunța și va proclama distrugerea. Dar David numește și Liwiatanul fiecărei ființe umane, al tuturor acelor *'Anioth* pe care noi le traducem prin "corăbii", dar care înseamnă și toți micii "eu" - adică fiecare în ego-ul său primar - care se plimbă la suprafața lor, confundați cu apele populate de animalele din inconștientul lor. Începem să îi cunoaștem pe aceștia din urmă, care joacă rolul de adversari dătători de viață sau mâncători de oameni, în funcție de ceea ce facem din ei.

Dar dacă gura abisului se deschisese pentru Iov la începutul încercărilor sale, sub șocul unei violențe atât de violente încât îl presimțise pe monstru, acum, după ce a integrat toți adversarii care stăteau în umbră și a ajuns cu toată dreptatea până în cele mai mari adâncuri ale sale, îl întâlnește pe el, arhetipul Adversarului, sămânța șarpelui străvechi, Satana însuși. Ce "joc" joacă YHWH acolo, "în el", în inima Liwiatanului, în estul cerurilor omului? Jocul divin este un joc creator; iar acesta, care poate fi tradus și prin "râsul divin", este cutremurul fundamental care bulversează lumile, care le scoate din toropeala lor, chiar din jocurile lor infantile și criminale, și care le redistribuie energiile în ordinea vocației lor primare, în ordinea iubirii!

"Oare nu se joacă Sfântul, binecuvântat să fie, cu cele douăzeci și două de litere ale alfabetului încă din zorii creației, pentru a le face deliciile Sale?[179] El se joacă cu Cuvântul său cu structurile lumii și cu Suflarea sa, viața însăși a operei sale; se joacă cu întregul posibil al divinului infinit, divin deci perfect, dar care, perfect, ar fi finit și nu ar mai fi divin... Oare nu vrea Sfântul să fie imperfect în acest întreg posibil care este Omul, această față ascunsă a Sa? Omul este pentru Dumnezeu ceea ce *'Ishah* este pentru om, gloria lui! Ce se poate spune atunci când niciun cuvânt nu poate defini misterul, când niciun gând nu-l poate cuprinde și când doar izbucnirea unui râs cosmic

174 Gen. 3:24.
175 Marcu 10, 25. A se vedea și L. ch. V. cap. XIX.
176 Cf. sfârșitul capitolului V, p. 82.
177 Ps. 104, 25-26.
178 Apoc. 12 și 13; Is. 27.
179 Zohar 12 b.

face ca abisul să se despartă și imposibilul să se întâmple? Acest râs este de ordin nuclear; este jocul divin pecetluit în inima Liwiatanlui.

Iov trebuie să străpungă pielea primului și ultimului adversar, "*alfa și omega*" în polul negativ "neîmplinit" al Pomului Cunoașterii; trebuie să-i străpungă pielea pentru a ajunge la miezul lui însuși, la cel mai secret dintre monștri! Dar nimeni nu ar îndrăzni să atace această armură:

"*Cine ar putea pătrunde în șirul dublu al mușuroiului său?*
Cine ar deschide cele două aripi ale gurii sale
unde dinții lui domnesc teroarea?
Spatele său este un ansamblu de scuturi
ale căror îmbinări sunt bine etanșate;
unul îl atinge pe altul, aerul nu trece între ei;
se lipesc atât de bine încât se întrepătrund.
și nu pot fi separate.
Strănutul lui face să țâșnească lumina,
ochii lui sunt ca pleoapele zorilor.
Din gura sa ies flăcări,
scântei de foc îi ies din gură;
din nările lui iese fum
ca de la o oală care fierbe pe cuptor.
Răsuflarea lui arde ca niște flăcări,
flacăra îi izvorăște din gură.
În gâtul său se află puterea,
în fața lui sare spaima..."[180]

Cine ar putea cânta mai bine gloria Liwiatanului? Numai cel care o poate pătrunde! Nu este doar diamantul care poate tăia în diamant?

"*Nimeni nu este atât de îndrăzneț încât să îl provoace*".

tocmai spusese YHWH, prezentându-l pe Iov stăpânul iadurilor; dar în timp ce continua, El precizează:

"*Cine îmi poate rezista în față*"?[181]

YHWH renunță la cuvântul cheie: el își confirmă prezența în inima lui Liwiatan, prezența Sabiei ascunse în spatele scutului.

În Cădere, omul dă puterea Sabiei scutului; el confirmă căderea îngerului. Înzestrat cu puterea Sabiei, diabolicul Satana își desfășoară opera: animalele care alcătuiesc psihicul Omului sunt în mâinile sale: sufletul animal predat lui generează perversiuni cu atât mai inimaginabile cu cât puterea Sabiei, deși furată, rămâne de ordin divin; este o putere divină inversată, o putere distructivă de o cruzime de nedescris, adesea ascunsă la început de lumini false sau de o iluzorie minune. Satana pune în mâinile omului sabia care măcelărește și în gura lui cuvântul care ucide; el își absoarbe puterea erotică într-un sex istovitor și într-o dorință de dominație care face tragedia lumii.

Dacă Omul îi dă puterea Sabiei lui Satana, sau îl confirmă în furtul pe care l-a făcut din ea, YHWH stabilește în același timp limitele acestei puteri, limite fără de care omenirea ar fi anihilată. Condamnat să umble pe burtă, Satana devorează praful psihic al lui Adam, care populează inconștiența acestuia din urmă și tumultul mental pe care l-am văzut răspândit cu lux de amănunte în discursurile lui Iov și ale primilor trei prieteni ai săi; dar în acest labirint el nu se măsoară cu

180 Iov 41:5-14.
181 Iov 41:2.

Omul, "în persoană". Această confruntare față în față are loc la nivelul esențial al ființei, atunci când Omul iese din labirintul său; când, după ce a trecut prin "ușa" pe care 'Eliyou a constituit-o pentru Iov, acesta din urmă îl întâlnește, împreună cu YHWH, prin fiecare dintre animalele din adâncurile sale. Confruntarea devine însă mai serioasă când apar Behemot și Liwiatan. Cu acest din urmă stăpân al lumii subterane, Iov se confruntă cu puterea înfricoșătoare a serafimilor căzuți, cărora YHWH le-a atribuit limitele sale.

"*Păstrează-i respirația*", îi spune Dumnezeu Satanei. Iov poate să-i dea suflarea - va fi libertatea lui și putem ghici grozăvia acestei ipoteze - dar Satana nu are puterea de a i-o lua.

Înaintea lui Satana, însă, Omul are puterea de a învinge balaurul iadului, de a străpunge această ultimă "piele" doar cu YHWH. El trebuie să-l aleagă pe YHWH! Munca este atât de teribilă încât nu poate fi făcută de unul singur, nici măcar în compania unui tovarăș de drum, oricât de spiritualizat ar fi. Acesta din urmă este prețios în preoția sa de terapeut, de "icoană" a lui YHWH pentru a scoate turma din întunericul ei și a-i transforma energiile în lumină, cel care înaintează spre răsăritul său; dar rolul său se oprește aici. Până atunci, însă, el este indispensabil și a lucra fără icoana lui YHWH este iluzoriu, chiar infinit de periculos. Științele umane, în prezent agnostice, se vor confrunta foarte repede cu această realitate inevitabilă.

Dar în acest punct al Marii Lucrări în care omul avansează spre miezul ființei sale, spre cel mai vechi și cel mai nou, el este singur cu YHWH, "Instantul" din toate timpurile și locurile. Omenirea, în limbajul exterior al tradițiilor, nu știe încă prea multe despre YHWH, EU SUNT, cu atât mai puțin despre Hristos, care totuși spune:

"*Cine nu este cu mine este împotriva mea*"[182]

nu ca șef al unei religii, ci ca Dumnezeu întrupat în fiecare ființă, invitându-l pe fiecare să se întâlnească cu El în taina împlinirii Sale, căci numai El, în însuși principiul lumii, este învingătorul asupra lui Satana. Astfel, el împuternicește fiecare ființă să-l învingă împreună cu el, ajutat de religia sa exterioară, dar în cele din urmă întâlnindu-l în secretul sanctuarului său interior.

Isus moare și învie pentru toți. Iov nu era nici evreu, nici creștin; YHWH este prezent în el. Împreună cu YHWH, el îl înfruntă pe Adversar, a cărui splendoare și insesizabilitate îl aude pe Dumnezeul său continuând să o celebreze în Liwiatan:

"*Dacă o atinge o sabie, nu rezistă,*
nici lancea, nici sulița, nici sulița sau săgeata;
El consideră fierul ca paie,
bronz ca și pelinul;
săgeata nu-l face să fugă,
pietrele praștiei sunt paie pentru el;
masa i se pare un pic de miriște.
Burta îi este căptușită cu cioburi ascuțite,
este o platoșă care se întinde peste noroi.
El face ca abisul să bolborosească ca o oală,
el transformă marea într-un cazan de parfum.
Lasă o dâră strălucitoare după ea
ca și cum abisul ar avea părul alb.
El nu are egal pe țărână
pentru că el a fost făcut fără frică.
El înfruntă tot ceea ce este trufaș.
El domnește peste toți copiii mândriei"[183].

182 Mt. 12:30.
183 Iov 41, 18-26.

Copilul mândriei care era leprosul Iov este anihilat[184]; în această moarte ultimă se prăbușește ultimul bastion construit de sinele său orgolios; Iov este gol în fața Sabiei care străpunge brusc inima Liwiatanului,

"*inima lui s-a scufundat ca o piatră,*
scufundat ca porțiunea sacră a adâncului"[185].

Inima lui Iov, aruncată de focul forjei, se deschide spre taină; se deschide spre piatra din capul unghiului, spre NUMELE Sfânt. Iov devine NUMELE său. El vede:

"*Urechea de auzit auzise despre tine, dar acum ochiul meu te vede*"[186],

spune el; îl vede pe Cel care nu poate fi văzut fără să moară. Dar Iov nu este mort?

El vede în puterea copleșitoare a învierii. Îmbrăcat în lumina strălucitoare a Celui Înviat, de care încă nu pare să știe că a devenit unul, Iov se pocăiește:

"*pe praf și cenușă*"...

Un paradox incredibil! Cel care nu a fost niciodată mai regal se căiește.

Praf de aur de *'Ophir*: transmutația este finalizată. Se naște Iov. În el se împlinește profeția lui Isaia:

"*Voi doborî mândria celor mândri.*
Voi umili prezumțiile celor puternici.
Îi voi face pe cei slabi mai scumpi decât aurul
și pe om mai scump decât aurul din 'Ophir"[187].

---

184 Amintiți-vă de jocul de cuvinte ebraic care leagă mândria de lepră, cf. capitolul IV, p. 71.
185 Iov 41:16.
186 Iov 42:3.
187 Is. 13, 11-12.

CAPITOLUL XI

Naștere și căsătorie

"*Bucurați-vă de ceea ce a făcut Domnul YHWH!*
Strigă de bucurie, o, cea mai adâncă parte a pământului
Strigați de bucurie, o, munți,
și tu, pădure, cu toți copacii"

pentru că iată

"*Eu însumi am mers înaintea Ta,*
nivelând munții,
spărgând ușile de bronz,
smulgând lacătele de fier.
Îți dau comorile îngropate și bogățiile ascunse
să vă amintiți că Eu sunt Domnul,
Cel care te cheamă pe tine după NUMELE tău, Dumnezeul lui Israel.
De dragul robului Meu Iacov și al lui Israel
pe care i-am ales
că v-am numit în numele vostru cu titluri de onoare
deși nu mă cunoști.
Eu sunt Domnul, nimeni altcineva în afară de mine,
nici un alt Dumnezeu.
Te-am încununat când nu mă cunoșteai.
pentru ca să fie cunoscut de la răsărit până la apus
că nu există nimic în afara mea.
Eu sunt Domnul, nimeni altcineva în afară de mine.
Eu formez lumina și creez întunericul.
Eu fac pace și creez adversitate.
Eu sunt Domnul care face toate aceste lucruri.
Cei doi de sus să toarne rouă,
să lase norii să verse dreptate,
să se deschidă pământul și să facă să crească Mântuitorul,
să aducă și el dreptate!
Eu singur am creat toate astea"[188].

Deschis la NUMELE său, Iov este expulzat din pântecele de foc; ca și Noe, el părăsește "arca" sa, iar istoria ar trebui să continue să deruleze covorul de lumină pe care am vrea să mergem cu el până la vie și la teascul de vin, până la beția sa, și să-l lăsăm la ușa tainei cortului...

De ce nu se termină ca cea a patriarhului, în focul nunții? De ce nu este Iov ridicat de pe pământ în carul de foc al lui Israel, ca profetul Ilie, pentru a ascunde de ochii noștri, care nu puteau suporta, albul orbitor al rochiei de nuntă?

Suntem nevoiți să răsfoim acest epilog al poveștii lui Iov pentru a descoperi ceea ce se ascunde, ca și cum am călca pe un pământ de toamnă presărat cu frunze moarte, din care ne-ar fi scăpat splendoarea verii, sau ca și cum pe buze ne-ar fi rămas doar praful acru al unei stele sclipitoare...

De ce această reducere bruscă la cea mai tristă trivializare, ca și cum nu s-ar fi întâmplat

188 Is. 44:2-3 și 45:2-8.

nimic altceva decât o glumă proastă pe seama unui om care a fost victima unui sadism incredibil și care acum este răsplătit pentru curajul său prin faptul că i se dă înapoi mai mult decât a luat! Chiar crede autorul că cititorul va fi mulțumit de această mușamalizare? Nu cumva cititorul a plâns lacrimile lui Iov, nu cumva i-a strigat strigătele, nu cumva și-a întâlnit proprii monștri cu cei ai eroului?

Este adevărat că în acest moment de discontinuitate radicală în povestea lui Iov, în această fractură a spațiului său, în acest moment în care vorbirea se prăbușește și Cuvântul se ridică, cartea ar trebui să tacă. Dacă mai vorbește încă, este pentru că cuvintele înscrise atunci, mai mult ca oricând, își voalează rădăcinile la nivelul cărora istoria continuă, și numai acolo. În spatele fiecăruia dintre ei, al căror întreg pare a fi pălăvrăgeală, palpită secretul Cuvântului. Fiecare trebuie să fie verticalizat așa cum a fost Iov și în măsura în care cititorul l-a urmat.

Nu ne rămâne decât să mergem pe urmele lui Iov și să ne întoarcem împreună cu el la izvorul râului UNU, la originea *Pishonului*, care izvorăște din NUME, acolo unde Omul este îmbrăcat în dimensiunea sacerdotală. Nimeni nu poate cunoaște acest NUME,

"*în afară de cel căruia i s-a dat piatra pe care este scris*"[189].

spune cartea Apocalipsa. Noi am primit această "*piatră, tare ca partea sacră a adâncului*" din inima Liwiatanului. Densitatea sa izbucnește în NUMELE de nedescris, pe care îl descoperim pe măsură ce cele trei fiice "redate lui Iov" îl șoptesc; cele trei fiice sunt NUMELE. Trei este UNUL.

Yamima este prima. "Toată marea". *Yamima* înseamnă că totalitatea apelor de mai jos în Iov este secată; cea a spațiilor sale este integrată; cea a timpurilor, împlinită. La fel ca la ieșirea din chivot, porumbelul ar putea aduce aici ramura sa de măslin și să confirme că nu mai există umezeală, cu excepția celei a Apelor de sus care vin să fertilizeze pământul lui Iov. Iov și-a cucerit împărăția interioară; el este plin de bogății cerești care sunt descrise de noile sale turme: boi și măgari, cămile și oi se adună în mulțime la leagănul NUMELUI.

Am mai amintit de boul și de măgarul din jurul patului; iată că s-au întors. Dar nu cumva cele șase mii de cămile sosesc la fel ca magii care au venit la Hristos pentru a depune cele mai tainice comori ale Orientului la picioarele Înțelepciunii ascunse în El? Iov a străbătut cele mai aride deșerturi ale tuturor înțelepciunilor lumii; le-a lepădat pentru a nu renunța la căutarea sa până când nu a ajuns la sursa lor, Sfântul Nume!

Și cele paisprezece mii de oi nu sunt oare și ele surori ale păstorilor din Betleem, contemplatoare ale misterelor divine, conform unei inteligențe a inimii pe care o împărtășesc cu îngerii? Cu oile, Iov a murit în fața inteligenței lumii, inima lui s-a deschis, a tăiat toate prepuțurile și a izvorât lumina, a izvorât însăși originea luminii și a tot ceea ce are sens, a izvorât Sfântul Nume!

Yamima cântă despre bunurile lui Iov, cele din sferele divine populate de toți îngerii care sunt acum turmele lui. Ea respiră parfumul.

Qetsiya' este acest parfum, o plantă aromată, într-adevăr, dar floarea copacului este cea care emană cele mai sublime parfumuri. Numele său exprimă căldura verii, mirosul fructelor coapte, bucuria festivă a recoltei, beția recoltei de struguri!

Ea dansează, *Qetsiya'*, și sub voalurile ei schițează cu blândețe reversul numelui ei. Apoi, deodată, tot pomul se ridică ***'ets***; plantat în trecut în țara lui 'Outs (UT), pomul era cel în mijlocul căruia ne fusese prezentat Iov încă de la început; era atunci un puiet nefericit pe care Iov îl luase drept un mare pom al cărui rod se credea a fi! A fost dureros să spargi iluzia, să dai startul sevei copacului, să-i faci trunchiul să se înalțe până în vârf și să-i culegi fructele. Astăzi, adevăratul fruct este aici, *yodul* din inima copacului plantat acum în țara lui *'Yts*, am putea spune, în inima numelui *Qetsiya'*. *Yod*-ul este acolo, YHWH se naște, legat prin litera ***qof*** de Apele de sus, ca și cum ar cânta nunta dintre cer și pământ, unul s-a înclinat, celălalt s-a înălțat într-o îmbrățișare divină, o veșnică

189 Apoc. 2:17.

desfătare.

Qeren-Happoukh este puterea lui Iov. A treia dintre fiicele sale, dezvăluind NUMELE său în calitatea sa de putere, înseamnă: "*încoronarea contrariilor, depășirea tuturor dualităților*"; vorbește despre puterea UNULUI. Este "cornul" de belșug al miresei, "coroana" regală pusă pe capul ei, pentru :

"*Ați primit un NUME nou, spune Isaia*"[190],
din gura Domnului-YHWH.
Ești o coroană splendidă în mâinile Lui,
o diademă regală în palmele Dumnezeului tău...
Și așa cum noua mireasă este bucuria soțului ei,
așa și voi sunteți bucuria Dumnezeului vostru".

Iov intră apoi în camera mirelui - ceea ce cortul era pentru Noe și ceea ce textul nostru vrea să spună, fără îndoială, atunci când spune asta:

"*Iov, bătrân și plin de zile, moare*"[191].

Să înțelegem că, ajuns în partea cea mai veche a lui însuși, în estul său, după ce și-a completat toate apele (spațiile și timpurile sale), Iov suferă o mutație. A atins a patra dimensiune a tetramorfozei și a căpătat chipul unui om. Trupul său fizic nu mai poate conține misterul nunții divine. El devine glorios într-un corp subtil, participând la o realitate care scapă categoriilor acestei lumi.

În taina Arborelui Cunoașterii, Iov a devenit NUMELE său; în taina Arborelui Vieții, el a devenit 'Elohimul logodit al lui Dumnezeu, al Celui care, îndrăgostit nebunește de Om, bate neîncetat la ușa lui, îl cheamă și căruia Iov i-a răspuns.

Asemenea lui Sem și Iafet, să mergem cu spatele în fața misterului și să aruncăm vălul tăcerii peste ceea ce este de nedescris.

190 Isaia 62:2-5.
191 Iov 42, 17.